

RIBIČ

5

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

LETO 2017
LETNIK LXXVI
ISSN 0350-4573

REDNA SEJA SKUPŠČINE RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE

Delegati so izvolili novo vodstvo

Seja Skupščine RZS je bila 24. marca v Ljubljani. Poleg običajnega dnevnega reda je bila tokrat tudi volilna, saj je organom upravljanja potekel petletni mandat. Seja je bila dobro pripravljena. Tekoče in delavno jo je vodil Samo Novak iz RD Bled. Prisotnih je bilo 46 RD, kar je skoraj 88 % vseh volilnih glasov.

Pobude in sklepi prejšnje seje so bili uresničeni. V letnem poročilu za leto 2016 je predsednik dr. Miroslav Žaberl izpostavil nekaj bistvenih težav iz prejšnjega obdobja: težava z velikim kormoranom, plačevanje dvojnih dajatev – koncesnine in vodnega povračila, težava upravljanja mejnih rek. Poročilo so delegati potrdili brez večjih pripomb. Sprejeli in potrdili so tudi poročilo nadzornega odbora.

Članarina v RZS za naslednje leto ostane enaka, finančni načrt ostaja v okvirih lanskega. Finančna sredstva bodo porabljena glede na pomembnost programa in ne več toliko zgolj po posamičnih področjih.

Člani so se dodatno seznanili in opravili kratko razpravo o Pravilniku RZS o svečanem ribiškem kroju, katerega podoba je sedaj določena in bo na voljo po enotni ceni 400 evrov. Kljub manjšim pripombam so člani pravilnik potrdili. Sprejeli so tudi povsem nova pravila o ribiškem pogrebu ter pravila o rabi prapora in zastave RZS.

Nekoliko živahnejša je bila razprava na točko vprašanja in pobude. Boštjan Bizjak iz RD Paka Šoštanj je razpravljal na temo organizacije tekmovanj v kastingu, kjer ga je prizadel način, ki spada v področje zdravstva, kar je žalostno, a resnično. Po kratki razpravi sicer konkretne rešitve ni bilo, je pa prevladalo mnenje, da se je treba takim primerom izogibati po modelu drugih tekmovanj, ki zadnje čase potekajo dokaj zgledno in strpno. Tudi sama razprava je ostala v mejah dostojnosti.

Vprašanje delegata iz RD Postojna, zakaj je višina plačila ob registraciji tekmovalca 40 evrov, je nakazala na nekaj nejasnosti, ki pa bi jih veljalo še najbolj pripisati nesporazumu oziroma nenatančnim informacijam. Vsekakor pa se na tak način zbrani denar v celoti porabi za stroške izvedbe tekmovanj.

Dr. Miroslav Žaberl:

»Postali smo servis ribiškim družinam«

Novega - starega predsednika smo povprašali, kako bi na kratko ocenil minulo mandatno obdobje v luči dosežkov in pomanjkljivosti in čemu namerava nameniti največ pozornosti v prihodnje.

»Pomembno je, da smo skozi posamezne projekte, posebej na pravnem področju, področju naravovarstva, promocije, dela z mladimi in še posebej na področju izobraževanja,

Nov upravni odbor RZS (z leve): Branko Novak, Bojan Javornik, Branko Zelič, Đorđe Vučković, dr. Miroslav Žaberl, Igor Kloboves, Zoran Marko, Marko Lipovž in Peter Solar. Manjka Aleš Mezek.

Na vprašanje, kdaj bo na spletni strani RZS zaživel forum, je bil odgovor, da so izkušnje s prejšnjim slabe, je pa glavni vzrok v tem, da ni ljudi, ki bi bili pripravljeni opravljati moderatorstvo.

Na vprašanje, ki se vleče že kar nekaj skupščin in se nanaša na plačevanje glasila Ribič v okviru članarine RZS, iz česar izhaja,

V nov UO RZS so bili izvoljeni:

- dr. Miroslav Žaberl, predsednik, in člani Bojan Javornik za območje Maribora, Igor Kloboves za območje Ljubljane, Marko Lipovž za območje Primorske, Zoran Marko za območje Pomurja, Aleš Mezeg za območje Gorenjske, Branko Novak za območje Ptujja, Peter Solar za območje Celja, Đorđe Vučković za območje Novoga mesta in Branko Zelič za območje Zasavja.

- V nadzorni odbor RZS so bili izvoljeni:

- Drago Škerget, predsednik, ter člana Jože Šumah in Dušan Pečnik.

- V arbitražo RZS so bili izvoljeni:

- dr. Tomaž Lavrič, predsednik, in člani Anton Vozelj, Jožef Smolej, Simon Ivančič, Mohor Slatner in Viktor Puhr.

saj le več znanja vodi v napredek, postali servis ribiškim družinam, kar smo na začetku mandata tudi obljubili. Uvedli smo Dan slovenskih ribičev, enoten ribiški kroj, tekmovanje za najuspešnejšo RD pri pridobivanju mladih ribičev in še mnogo drugih. Lahko rečem, da smo tekoče delo dobro opravili.

Drugače pa je pri reševanju sistemskih problemov: ribojede ptice, plačevanje vodnega povračila, upravljanje mejnih rek, kjer je naš sogovornik država oziroma njeni posamezni organi. Hoteli smo se pogovarjati, predstavljali smo naše probleme, pa nismo dosegli dovolj. Problemi ostajajo na plečih ribičev, sogovorniki pa togi in gluhi. Zato bo glavni poudarek našega bodočega prizadevanja namenjen rav-

da je naročnina na glasilo obvezna, in pripombo, da je v glasilu premalo vsebin, zanimivih za mlade ribiče, je predsednik odgovoril, da je Ribič pomemben sopotnik slovenskega ribištva in ima kot tak pomembno vlogo glede obveščanja in uvida v dogajanje skozi daljše časovno obdobje, kar bi veljalo negovati. O primernosti vsebin Ribiča je pred nedavnim med članstvom potekala anketa, ki je pokazala, da je večina članov z glasilom zadovoljna, je pa res, da bi veljalo prislusniti pripombi, ki se nanaša na več vsebin, namenjenih mladim ribičem.

Postavljeno je bilo tudi vprašanje, kdaj in kako bomo rešili težave ribiškega vodenja v slovenskih ribolovnih revirjih, saj je sedaj to področje neurejeno in meče na nas slabo luč. Odgovor se je glasil, da je to področje res treba čim prej urediti, da pa imajo posamezne RD to že dobro urejeno v svojih pravilih in praksi.

Glede na to, da je organom upravljanja RZS potekel mandat, so jih delegati soglasno razrešili in v nadaljevanju izvolili nove. Pred tem je dr. Miroslav Žaberl kot edini kandidat za predsednika v novem mandatnem obdobju predstavil svoj program, ki je po njegovih besedah precej manj ambiciozen od prejšnjega, je pa zato bolj uresničljiv in temelji na:

- gospodarnem in preglednem delovanju,
- črpanju dodatnih sredstev,
- promociji in medijski prepoznavnosti,
- urejanju sistemskih področij,
- delu z mladimi,
- izobraževanju.

V novem UO je od predlaganih kar nekaj novih in mlajših kandidatov. V prihodnje posamezni član UO ne bo več v funkciji povezovalca z določenim področjem dela RZS, ampak bo skrbel za njegovo realizacijo.

Tone Škrbec

no urejanju odnosov z državo in umestitev slovenskih ribičev na mesto, ki jim gre. To je, da postanemo upoštevanja vreden partner v skupnem boju za čistejšo in bolj zdravo okolje, ohranitev in varovanje domorodnih ribjih vrst ter zagotovitev ustreznih pogojev za naše delo. Marsikaj smo se naučili, marsikaj smo premaknili, pa ne dovolj. Še naprej bomo posvečali skrb gospodarnemu ravnanju s finančnimi sredstvi, pridobivanju dodatnih sredstev skozi razne javne razpise, promociji in medijski prepoznavnosti slovenskega sladkovodnega ribištva v luči skrbnega ter trajnostnega upravljanja domačega naravnega bogastva. Storili bomo vse, da v naše vrste privabimo čim več mladih.«

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja
Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 2974.
Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen številki 1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo:
(01) 256 12 97
tajništvo:
(01) 256 12 94
041 738 849
telefaks:
(01) 256 12 95
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:
Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si
sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si
tajništvo RZS
tajnistvo.rzs@ribiska-zveza.si
računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si
uredništvo glasila Ribič
glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
odgovorni urednik:
Igor Holy

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Jože Kuzma

Člani:
Miran Habe, Borut Jerše,
Robert Skrbinek, Jože Vrhunc

ČASOPISNI SVET:
predsednik:
dr. Tomo Korošec

Člana:
dr. Jože Ocvirk, dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Marjetka Šivic

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.100 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Vsebina

DELO RIBIŠKE ORGANIZACIJE

Delegati so izvolili novo vodstvo
Tone Škrbec 122

AKTUALNO

Odgovor na dopis Ribiške zveze Slovenije
Mag. Lilijana Kozlovič 124

Varuh narave – glas narave za skupno dobro vseh nas
ih 125

KOMENTAR

Pogled iz zadnje vrste
Tone Škrbec 126

Kam gremo?
Tomaž Modic 126

OHRANIMO NARAVO

Vanganelško jezero
Milan Štraus 128

Kakovost vode Kamniške Bistrice, vrednotena z biološkim testom
Peter Firbas, univ. dipl. biol. 131

Samoobramba za ribe
Erich Bolli 133

Kdaj je dovoljeno loviti kormorane?
Uredništvo Petri Heil 133

RIBIŠTVO

Razvoj cepiv v ribogojstvu
Prof. dr. Vlasta Jenčič, dr. vet. med. 134

ALI JIH POZNAMO

Skriti zaklad izpod Jelovice
Jure Ušeničnik 136

ČUDOVITI RIBIŠKI DNEVI

Prebujenje
Lenart Levičar Bahtijari 139

NE SPREGLEJTE

Mobilni inštruktor muharjenja, vodnik in dnevnik
Borut Jerše 143

DRŽAVNA PRVENSTVA

Začelo se je zares!
Jože Šmejc 144

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Jože Žlebir, nov častni član
Dr. Tomaž Lavrič 147

SREČANJA

Aleksander Černela, ribiški car RD Lendava
Jože Žerdin 147

EN DAN Z RIBIČI

Srečanje ljubiteljev lova postrvi
Lenart Levičar Bahtijari 148

NASVETI

Čudoviti ribolov linjev
Radek Filip 152

RIBIŠKA PRIPOVED

Družba
Tone Škrbec 155

OBVESTILA

Vabilo RD Barje
RD Barje 157

Ščukijada 2017
RD Novo mesto 157

Izberite si najuspešnejši dan za ribolov 157

RIBIČI KUHAJO

Rižota iz prekajene postrvi in rillette iz prekajene postrvi
Borut Jerše 158

ZA RAZVEDRILO 159

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:

glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si,

izpis prispevka pa z običajno pošto na naslov uredništva.

Prispevke za glasilo Ribič je treba poslati uredništvu trideset (30) dni pred izidom, nujna obvestila pa dvajset (20) dni pred izidom.

Poslanih prispevkov ne vračamo, razen na avtorjevo željo. Izvirnike hranimo 15 dni od objave v glasilu. Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Nenaročene prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo. Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovo zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

Uredništvo

Odgovor na dopis Ribiške zveze Slovenije

glede reševanja problema povečane prisotnosti kormoranov na slovenskih vodotokih in dvojne finančne obremenitve ribiških društev

Na Vlado Republike Slovenije ste naslovili protestno pismo (vaš dopis, št. 2017/24-IM, z dne 16. 2. 2017), v katerem nas seznanjate z vrsto dejstev glede vpliva kormorana na ribe, plačevanje vodnih povračil za določene vode ter koncesij za ribiško upravljanje. Nato izražate pričakovanje, da:

1. Ministrstvo za okolje in prostor izda podzakonski akt ali po uradni dolžnosti večletno odločbo o plašenju in odvzemu osebkov velikega kormorana iz narave,

2. se ribiškimi družinam, ki bi skladno z nepravnomočno odločbo lahko izvajale plašenje in odvzem osebkov iz narave, v celoti oprosti plačila koncesijske dajatve, vsem ostalim ribiškimi družinam pa prizna najmanj polovično znižanje koncesije,

3. se nujno razreši po vašem mnenju krivično in nesistemske ureditve plačevanja dvojnih dajatev (vodnih povračil za določene vode ter koncesij za ribiško upravljanje).

V nadaljevanju vam odgovarjamo na vsako od navedenih treh točk.

K 1. točki

Ministrstvo za okolje in prostor trenutno vodi postopek sprejema Dolgoročnega programa za zmanjševanje vpliva kormorana na ribe vrste v celinskih vodah kot podzakonskega akta na podlagi 94. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B in 46/14). Ta sam po sebi nima značaja upravnega akta, ki bi neposredno podeljeval pravico poseganja v populacijo kormorana. Zato namerava Ministrstvo za okolje in prostor pristopiti k izdaji večletne odločbe o plašenju in odvzemu osebkov velikega kormorana iz narave po uradni dolžnosti. K izdaji te odločbe namerava pristopiti takoj po sprejemu navedenega dolgoročnega programa in izpolnitvi drugih pogojev, ki jih zahteva Zakon o splošnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – ZUP-UPB2, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13).

K 2. točki

Zahteve Ribiške zveze Slovenije za oprostitev oziroma zmanjšanje koncesijske dajatve za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših, generalno ne moremo sprejeti. Vpliv kormorana je bil upoštevan že pri samem določanju višine koncesijske dajatve ob podelitvi predmetnih koncesij. Ta je bila, kot določa Uredba o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših v

Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 80/07), v primeru uveljavitve prednostne pravice, ki so jo imele ribiške družine na podlagi 70. člena Zakona o sladkovodnem ribištvu (Uradni list RS, št. 61/06), določena v višini 10 % vrednosti ribiškega okoliša, ki se je izračunala na podlagi števila razpoložljivih ribolovnih dni in vrednosti ribolovnega dneva. Kot določa uredba, je za spremembo koncesijske dajatve potreben postopek spremembe ribiškogojitvenega načrta, ki mora biti tudi strokovno utemeljen. Znižanje višine letne koncesijske dajatve je mogoče le ob omejitvi koncesije, znižanju razpoložljivega števila ribolovnih dni ali v primeru, da je prišlo do take spremembe ribiškega okoliša, zaradi katerega se omeji ribolov ali zniža vrednost ribolovnega dneva, kar pomeni tudi znižanje dejanske vrednosti ribiškega okoliša. V primeru popolne oprostitve plačila koncesijske dajatve, bi to pomenilo tudi prepoved izvajanja ribolova za to obdobje v tem okolišu.

Koncesije za izvajanje ribiškega upravljanja so bile podeljene za dobo 30 let. V tako dolgem obdobju si glede na dogajanje v naravi sledijo različni naravni dogodki, kot so poplave, suše, škode zaradi plenilcev idr., ki se v izračunu koncesijske dajatve tudi upoštevajo. Kormorani so bili prisotni že tudi v obdobju, ko je bila koncesija podeljena in določena višina koncesijske dajatve. Ta se bo ponovno izračunavala ob sprejemu novih ribiškogojitvenih načrtov, ki so v pripravi. Po podatkih rednega januarskega štetja vodnih ptic, ki ga vsako leto izvaja Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije je število kormoranov v zadnjih letih pred in po podelitvi koncesij podobno oziroma je celo upadlo. Tudi določeni ukrepi za zmanjševanje škod niso bili vsako leto v veljavi in se zato niso izvajali. Iz tega bi težko zaključili, da se je generalno vpliv kormoranov na ribje populacije v zadnjih letih močno povečal in bi bila zaradi tega dejansko ogrožena obstoj in delovanje ribiških društev.

K 3. točki

Iz vašega dopisa z dne 16. 2. 2017 izhaja problematika plačila dveh vrst dajatev, ki ju po veljavni zakonodaji plačujejo ribiške družine, in sicer: koncesijska dajatev ribiškega upravljanja in vodno povračilo za posebno rabo vode.

Iz 28. člena Zakona o sladkovodnem ribištvu (Uradni list RS, št. 61/06) izhaja, da izbrani koncesionar (ribiška družina) za izvajanje ribiškega upravljanja v državni proračun plačuje koncesijsko dajatev. Naloga

koncesionarja je tudi izvajanje ribolova, ki pa se skladno z določbo 4. odstavka 28. člena ne izvaja v javnem interesu.

Koncesionar (ribiška družina) s pridobitvijo koncesije za upravljanje z ribami pridobi le pravico do upravljanja z ribami v ribiških okoliših. Voda predstavlja habitat prostoživečih rib in drugih vodnih živali, ki so predmet upravljanja ribolovnih virov. Brez vode upravljavci ribolovnih virov (t.j. posamezne ribiške družine) svoje dejavnosti ribolova na področju ribiškega upravljanja sploh ne morejo opravljati.

V 105. členu Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdr1-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15; v nadaljevanju: ZV-1) je definirana splošna raba vodnega ali morsklega dobra. V drugem odstavku 105. člena ZV-1 je določeno, da splošna raba obsega zlasti rabo vodnega ali morsklega dobra za pitje, kopanje, potapljanje, drsanje ali druge osebne potrebe, če takšna raba ne zahteva uporabe posebnih naprav (vodne črpalke, natege in podobno) ali zgraditve objekta in naprave, za katero je treba pridobiti dovoljenje, skladno s predpisi na področju urejanja prostora in graditve objektov.

Posebna raba vode je urejena v 108. členu ZV-1, ki določa, da je za rabo vode, ki presega meje splošne rabe, za rabo naplavin in podzemnih voda treba pridobiti vodno pravico na podlagi vodnega dovoljenja, koncesije oziroma posebno rabo vode evidentirati (v nadaljnjem besedilu: posebna raba vode).

V drugem odstavku 21. člena ZV-1 je določeno, da je posebna raba vodnega dobra mogoča samo na podlagi vodnega dovoljenja ali koncesije ob izpolnitvi pogojev iz prejšnjega odstavka, in če bistveno ne omejuje splošne rabe. Prvi odstavek 21. člena, na katerega se navezuje zgoraj citirani drugi odstavek tega člena pa določa, da naravno in grajeno vodno javno dobro (v nadaljnjem besedilu: vodno dobro) lahko na način in ob pogojih, ki jih določa ta zakon, uporablja vsako tako, da ne vpliva škodljivo na vodo, vodni režim in naravno ravnovesje vodnih ter obvodnih ekosistemov in ne omejuje enake pravice drugim (v nadaljnjem besedilu: splošna raba).

V prvem odstavku 125. člena ZV-1 je določeno, da je vodno dovoljenje med drugimi potrebno pridobiti tudi za neposredno rabo vode za izvajanje športnega ribolova v komercialnih ribnikih (6. točka tega člena) in za drugo rabo, ki presega splošno rabo po tem zakonu, pa zanjo ni treba pridobiti koncesije po tem zakonu in ne gre za posebno rabo, za katero v skladu s petim odstavkom 108. člena tega zakona pridobitev vodne pravice ni potrebna (12. točka). V primeru rabe vode za polnjenje ribnika, zadrževalnika, gramoznice, akumulacije, ki je prilagojena aktivnosti posamezne ribiške družine in presega meje splošne rabe vode na takem vodnem objektu, gre za posebno rabo vode, za katero se vodno dovoljenje podeli na podlagi 12. točke prvega odstavka 125. člena ZV-1. Tako tudi Pravilnik o klasifikaciji vrst posebne rabe vode in naplavin (Uradni list RS, št. 24/15) pod klasifikacijsko številko vrste rabe vode 15.2.1. to vrsto rabe vode posebej navaja, kar dodatno potrjuje dejstvo, da je za tako rabo vode potrebno pridobiti vodno dovoljenje.

Vsak imetnik vodne pravice (vodnega dovoljenja) pa je dolžan plačevati vodno povračilo (124. člen ZV-1). Dolžnost plačila dajatev za obremenjevanje voda je določena v 6. členu ZV-1, v katerem je navedeno, da se za vsako rabo vodnega ali morskega javnega dobra ali naplavin, razen za splošno rabo, plačuje plačilo za vodno pravico in vodno povračilo, skladno z določbami tega zakona. Za rabo vode, za katero je treba pridobiti vodno pravico, je skladno z določbami ZV-1 potrebno plačati vodno povračilo.

Glede vaših navedb, da gre pri ribiških družinah statusopravno za društva, ki delujejo v javnem interesu, s poudarkom, da gre za neprofitna društva, ki naj iz razloga neprofitnosti ne bi plačevala za osnovno materijo, ki ribam in ostalim vodnim živalim omogoča

življenje in obstoj, pojasnjujemo, da podatki iz uradnih, javno dostopnih evidenc prikazujejo nasprotno. Iz objavljenih poslovnih poročil posameznih ribiških družin, dostopnih na spletni strani Poslovnega registra Slovenije, so namreč razvidni prihodki od dejavnosti, kjer so posebej prikazani prihodki iz opravljanja pridobitne dejavnosti.

Pri plačilu zakonsko določenih dajatev ribiških družin ne gre za anomalijo sistema in za dvojno plačevanje dajatev, kot to navajate. Obveznosti iz naslova izvajanja ribiškega upravljanja v ribiških okoliših celinskih voda (ali koncesijske dajatve) izhajajo iz koncesijske pogodbe. Koncesionar (ribiška družina) s pridobitvijo koncesije za upravljanje z ribami pridobi le pravico do upravljanja z ribami v ribiških okoliših. Za posebno rabo vode, ko

se voda rabi oziroma odvzema iz kateregakoli vodnega vira (podzemna ali površinska voda), je potrebno pridobiti vodno dovoljenje in plačati vodno povračilo. Plačilo vodnega povračila je zakonska obveznost, katero je uporabnik dolžan spoštovati in plačevati in ni zajeta v koncesijsko pogodbo, s katero je urejeno ribiško upravljanje.

Republika Slovenije
Vlada Republike Slovenije
mag. Lilijana Kozlovič,
generalna sekretarka

Ljubljana, 28. marec 2017

Besedilo je objavljeno brez uredniških in lektorskih popravkov.

SKUPINA NEVLADNIH ORGANIZACIJ ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ JAVNO PODPISALA PREDLOG ZA VKLJUČITEV VARUHA NARAVE V ZAKON O OHRANJANJU NARAVE

Varuh narave – glas narave za skupno dobro vseh nas

Skupina nevladnih organizacij za trajnostni razvoj, ki jo sestavljajo predstavniki Planinske zveze Slovenije, Ribiške zveze Slovenije, Lovske zveze Slovenije, Turistične zveze Slovenije, Čebelarске zveze Slovenije in Kinološke zveze Slovenije, je 5. aprila 2017 na novinarski konferenci na sedežu Lovske zveze Slovenije v Ljubljani javno podpisala Predlog za vključitev varuha narave v Zakon o ohranjanju narave. V skupini sodeluje tudi Zveza tabornikov Slovenije, ki se je na novinarski konferenci s podpisom uradno pridružila Skupini nevladnih organizacij za trajnostni razvoj.

Ministrstvu za okolje in prostor s Predlogom za vključitev varuha narave v Zakon o ohranjanju narave Skupina nevladnih organizacij za trajnostni razvoj predlaga vzpostavitev instituta varuha narave, ker njeni predstavniki menijo, da obstaja potreba po neodvisnem institutu za varovanje koristi narave, kot jih opredeljuje obstoječa zakonodaja. Glede na pravno podlago, ki jo ponuja 159. člen Ustave RS, Skupina nevladnih organizacij za trajnostni razvoj predlaga vzpostavitev samostojnega instituta varuha narave.

Predsednik Lovske zveze Slovenije, mag. Lado Bradač, je v uvodu predstavil delovanje Skupine nevladnih organizacij za trajnostni razvoj, ustanovljene leta 2009 na pobudo Lovske in Ribiške zveze Slovenije, pozneje so se pridružile še Planinska, Turistična, Čebelarška in Kinološka zveza Slovenije, na novinarski konferenci pa uradno tudi

Predlog za vključitev varuha narave v Zakon o ohranjanju narave so javno podpisali predstavniki Skupine nevladnih organizacij za trajnostni razvoj (z leve): predsednik Čebelarске zveze Slovenije Boštjan Noč, podpredsednik Kinološke zveze Slovenije mag. Branislav Rajič, predsednik Lovske zveze Slovenije mag. Lado Bradač, predsednik Ribiške zveze Slovenije dr. Miroslav Žaberl, generalni sekretar Planinske zveze Slovenije Matej Planko, tajnik Zveze tabornikov Slovenije Matic Stergar in glavna sekretarka Turistične zveze Slovenije Karmen Burger. (Foto: Manca Čujež)

Zveza tabornikov Slovenije. Skupina nevladnih organizacij za trajnostni razvoj, ki šteje več kot dvesto tisoč članov, že od leta 2011 sodeluje na področju trajnostnega razvoja ter skupnega pri-

zadevanja za varovanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti, kar posledično pomeni tudi ohranjanje naravne sestave združb v sklopu teh ekosistemov.

Predlog za vključitev varuha narave v Zakon o ohranjanju narave je nastal na Planinski zvezi Slovenije, vse organizacije pa želijo s to pobudo določiti, pod kakšnimi pogoji in na kakšen način se lahko državljeni v Sloveniji udeležujejo planinskih pohodov, čebelarjenja, lova in drugih aktivnosti v naravi. S tem institutom želijo vzpostaviti glas narave, ki se sama ne more braniti pred vsemi posegi in aktivnostmi v njej, hkrati pa bo varuh narave lahko tudi ogledalo vsem organizacijam, ki izvajajo

aktivnosti v naravnem okolju ter bo pomagal pri opozarjanju na nepravilnosti v naravi in težave, s katerimi se srečujemo pri svojih dejavnostih.

ih

TURISTIČNA
ZVEZA
SLOVENIJE

Pogled iz zadnje vrste

Praviloma traja mandat organov upravljanja RZS pet let, torej je vsaka peta seja Skupščine tista, ki ob koncu mandata funkcionarjev ponuja obračun za nazaj in z začetkom novega vodstva nakazuje obete za pet let naprej.

Taka, to je volilna Skupščina RZS, je potekala 24. marca v Ljubljani in jaz sem bil tam zato, da vam, dragi ribiči, po svojih močeh napišem, kar sem ob izpostavljeni problematiki slovenskega sladkovodnega ribištva razumel in čutil, pa tudi nekaj tistega, česar nisem razumel.

Ribičija ni od včera

Nekoliko prirejeno, a meni zelo pomembno spoznanje pravi takole: blagor jim, ki ločijo krtino od gore, zakaj njih bo nebeško kraljestvo. Sledeč njegovemu pomenu sem se namenil pisati potezno in na zamah iz polovične razdalje in višine predvsem zato, ker bi želel biti pošten. In če želim biti pošten, ne morem mimo ustanovitve prvega Kranjskega ribarskega društva na Dunaju pred več kakor 140 leti. Ne morem mimo poti, ki smo jo slovenski ribiči prehodili v koncesijskem obdobju med obema vojnama. Ne morem mimo poti, ki smo jo prehodili v času družbene lastnine od druge svetovne vojne pa do osamosvojitve – prav in tem obdobju so ribiči s svojimi rokami zgradili skoraj šestdeset ribiških domov, ki so postali operativna in družabna ribiška središča in v tem obdobju se je vzpostavila temeljna infrastruktura za uspešno ribiško upravljanje –, čeprav me najbolj zanima pot, po kateri hodimo od osamosvojitve naprej. Ta je zdajšnja in zdaj; hočeš – nočeš jo soustvarjamo mi, ki večino prej prehojenega nismo živeli in zanjo žanjejo hvale naši predhodniki. Bomo take hvale od naših zanamcev deležni tudi mi?

Moč, ki je ne izkoristimo

Gledano prek krtine in daleč okoli lahko zapišem, da je v svetu malo narodov, ki bi imeli tako srečo in sposobnost in pičlih dveh stoletjih iz čiste ničle priti do samostojne države. Poznamo zgodbe Baskov, Kataloncev, Ircev, Kurdov in še bi lahko našteval narode, ki jim kljub neprimerljivo večji številčnosti to ni uspelo. Pa ribiči? Tudi pri tem se v svetu lahko pohvalimo, da smo v času ponovnega prehoda v kapitalizem uspeli zadržati vsaj formalno organizacijsko enotnost z obveznim članstvom v RZS, saj so nam znane usode podobnih združenj (Obrtna zbornica, Gospodarska zbornica ...), kjer je članstvo postalo neobvezno. Skupaj smo se z državo pogajali in izpogajali take koncesijske pogodbe, kot jih imamo. Brez njih bi bila naša ribičija bistveno manj socialna in kapital bi nas z vodami in ribami skupaj zmlal in požrl, kakor je zmlal in požrl slovenske gozdove, delavske pravice, lokalna delovna mesta in nas ne nazadnje s svojo ozko zadržatostjo v profit oropal še tistega kančka osebnega in narodovega ponosa, kar ga je ostalo. To pa zato, ker vse poosamosvojitvene vlade doslej

niso znale ločiti krtine od gore oziroma so bile raje trenutno všečne in populistične, namesto da bi zagotavljale pogoje, kjer vsak, ki ga zanima, ve, kaj ga čaka. Inteligentnost je v prvi vrsti sposobnost prepoznati težavo, z rešitvami je potem lažje. Slovenski ribiči se lahko pohvalimo, da imamo ob večji enotnosti vsaj možnost vplivanja na aktualna dogajanja, ki zadevajo ribičijo. Zakaj danosti ne izkoristimo v večji meri, je drugo vprašanje, ki se bolj nanaša na nesposobnost sodelovanja, pregovorno »foušijo«, uživanje v oblasti brez odgovornosti, dejstvu, da so izgovori močnejši od cilja, predvsem pa pomanjkljivo poznavanje osnov dobrnamernosti. Metanje polen pod noge ni šport, ker je nešportno. Pred skoraj petdesetimi leti me je v vaško fantovsko družbo sprejel pokojni Poladinov Jernej in naučil me je, da imam takrat, ko me nekdo udari, samo dve možnosti: ali ga udarim nazaj ali pa zbežim. »Nikoli ga ne sprašuj, zakaj te je udaril,« je rekel. »On že ve, tebi pa itak ne bo jasno, če ne veš sam.« Očitno je, da se bo morala država – s tem mislim na aktualno vlado – zavedati, da so vode in ribe njena last in lahko začne za primer vsaj to področje upravljati gospodarno in trajnostno z občutkom za krhka naravna ravnovesja, dobrnamerno, brez nabiranja volilnih podpor pri naših prodornejših nasprotnikih, od katerih naj omenim samo opazovalce ptic, kmete in energetike, ne nazadnje tudi ribiče same, saj je znano, da je nespametnež največkrat sam sebi glavna težava.

Državi za ribe ni mar

Slovenija premore 94 domorodnih ribjih vrst, od katerih vsaj za približno šestnajst sploh ne vemo več, ali v resnici še obstajajo. Mimogrede, kot take bi morale biti vpisane na seznam narodove kulturne dediščine in temu primerno oskrbljene. Tako pa je, kot je. In kako je?

Urejanje vodotokov je velikokrat nujno in ga razumem, ne razumem pa, zakaj to praviloma počno na način, ki pomeni ribji pomor, če se milo izrazim in ne povem po resnici, da to pomeni *genocid*, ko pomislim na tistih šestnajst domorodnih ribjih vrst, ki obstajajo le še domnevno in v nadaljevanju pomislim še na kakšnih deset vrst, ki so v čakalni vrsti – za genocid. Razumem pa, da je urejanje vodotokov in praksi slabo načrtovano, stihjsko in izvedeno v zadnji minuti, ker pač ni denarja. Ampak to ni gospodarno, kajti ko pogledam posege v vodotoke za nekaj let nazaj, vedno dobim občutek, da so bili namenjeni zgolj profitu bodisi lokalno prevladujočega gradbinca ali pač nekoga drugega gradbinca, ki ima dobre odnose z ljudmi na ministrstvih. Kako naj si razlagam dejstvo, da je Hidrotehnik pred leti izvajal

sanacijo Vogrščka in je imel od Ministrstva za kmetijstvo prepoved dajanja izjav za javnost o omenjeni sanaciji. Kaj kdo skriva in česa se boji? Jaz se samo bojim, da bodo sanacija Vogrščka, ki mimogrede povedano še traja, in druge podobne sanacije požrle toliko denarja, da bo Hidrotehnik lahko preživel in srčno upam, da bodo sušne in mokre dneve tamkaj poleg kmetov preživele tudi ribe, kajti ribe pač niso ptice, ki bi zajahale zrak in odletele v boljše kraje.

Ribiškogojitveni načrti – sistem za krmljenje ribojedih ptic

Po moji mili oceni je v Sloveniji približno 4.000 velikih kormoranov in okoli 1.000 sivih čapelj, ki na leto pojedjo okoli 400 ton rib. Čigavih rib?

Ribe so državna lastnina in ribiči plačujemo koncesijo, da smemo upravljati z njimi. To počnemo domnevno zato, ker radi ribarimo. A stvari niso tako preproste, niti tako enoznačne. Vsak ribič ve, da je v njem nekaj,

Kam gremo?

Ni nas malo takšnih, ki smo vedno bolj zaskrbljeni glede prihodnosti muharjenja in ribolova na splošno v Sloveniji. Število mladih ribičev se krepko zmanjšuje, starejši pa se ubadamo z najrazličnejšimi drugimi težavami. Za povrh nam še vedno nedopustno grozijo onesnaženja vodotokov in razne neprehodne ovire na rekah, po drugi strani pa tudi podnebne spremembe z ekstremnimi količinami padavin ali dolgotrajnimi sušami. Dejstvo je, da segrevanje ozračja v zadnjem času naš nekdanj zmerni podnebni pas spreminja v vedno manj ugodnega.

Ribolov na večini vodotokov postaja iz leta v leto zahtevnejši. Večina bogatejših vodotokov je za nameček še na udaru raznih ribojedih ptic, ki niti niso več samo

kar ga vleca za vodo. Splet vode in narave, pračut lovca in napetost pričakovanja polni naše duše bolj od stadionskih navijaških orgij in temu podobnih početij, zato smo pripravljene delati in plačevati za ribolov, čeprav se zavedamo, da so ribe, ki jih ujamemo, veliko dražje od tistih, ki jih lahko kupimo. Ni nam vseeno, v kakšni naravi uživamo, zato skrbimo zanjo. Ni dvoma, da v idilično sliko ribolova spadajo tudi ribojeđe ptice, ampak če na tako majhnem območju samo dve vrsti ribojedih ptic pospravita na leto tolikšno količino rib, je s tem nekaj zelo narobe. To namreč pomeni, da bi vsak od skoraj 12.000 slovenskih ribičev moral na leto upleniti slabih 33 kg rib, da bi se po količini uplenjenih rib lahko meril samo s kormorani in čapljami. Podatki, ki jih navajam, so seveda zelo približni. Zainteresirani lahko dobijo točne podatke pri opazovalcih ptic, ki slednje štejejo z državnim denarjem, kar pomeni, da morajo po zakonu o dostopnosti javnih podatkov svoje ugotovitve pokazati. No, to ni še vse. Ribojeđe ptice namreč veliko rib samo poškodujejo. Kaj pa te, ki potem klavrno končajo in zato, ker ne migajo več, za ribojeđe ptice niso več zanimive, ker so slednje naravnane na svežo, živo hrano? Tega si nismo izmislili niti ribiči niti opazovalci ptic. Tako je naredila narava in vsa sprenevedanja v dvorih javne uprave so zgolj poza, ki sicer lahko megli pogled, stvarnost pa zato ni nič manj kruta in pogledi na ranjene ribe nič lepši. Zatorej, če že posegamo v naravo, počnimo to s premislekom, poštenostjo in uravnoveženo. Seveda se sam razlikujemo od

opazovalcev ptic, ki pravijo, da je treba pustiti naravi, naj opravi svoje in se bo številčnost ribojedih ptic zmanjšala sama od sebe, ko bo rib manj. Zato jim v razmislek svetujem, naj začnejo kar pri sebi uredničevati lastna prepričanja in naj ne hodijo k zdravniku po nasvete, posege in zdravlila, kadar zbolijo. Bo že narava opravila svoje.

Če torej želimo uravnoveženo populacijo rib in ribjih vrst, moramo z ribami gospodariti, dokler se razmere ne izboljšajo do take mere, da bo to spet lahko počela narava. Del gospodarjenja je zaenkrat še vedno nadomeščanje rib z vlaganjem. Ribiške družine vlagajo ribe v odprte vodotoke po ribškogojitvenih načrtih (RGN), ki jih predpiše država, pri čemer so ribe lahko iz lastne vzreje, lahko pa jih kupijo in te ribe so last RD samo toliko časa, dokler so v cisterni na tovornjaku ali v ribogojnici. Takoj ko zaplavajo v odprte vode, postanejo last države, tako kot so v lasti države tudi ribojeđe ptice, ki so trenutno po mojem videnju tiste, ki od vseh naravnih in človeških vzrokov skupaj najbolj redčijo ribje vrste. Seveda nisem zagovornik vsesplošnega pobiranja ribojedih ptic, vem pa, da se zadeve ne bodo spremenile, če bo njihovo število ostajalo ali se celo večalo. Rešitve mora najti država v svoji skrbi za narodovo bogastvo. Stanje, kakršno pač je, je le še eno v vrsti očitnih primerov odtujenosti državne uprave od aktualnega dogajanja, kar je v bistvu zelo blag izraz za opisano. Težava je v tem, da ptice jedo ribe in ne ribe ptic in težava je v tem, da državni uradniki za svojo plačo ne naredijo, kar ribiči pričakujemo in je zame

normalno. Če za to nimajo dovolj naravoslovne izobrazbe, je to težava kadrovanja v upravo in ne težava ribičev.

Zanimivo bi bilo, kaj bi o tem dejalo neodvisno sodstvo, če bi katerega od njih prijaviли za osebno malomarno opravljanje službe in posledično povzročitev materialne škode iz javnih virov. Me prav zanima, kdo bi potemtakem še koga »futrrou«, kakor bi temu rekli pri nas doma nekoč, ko je bila zdrava pamet še dokaj čislana. Mar vse te šlamparije lahko prezremo zgolj zato, ker naj bi imeli razmeroma ugodne koncesijske pogodbe? Nekateri bi želeli ravno to, rekoč: »Dali smo vam ugodne pogoje, sedaj pa bodite tiho!« Tiho za vse prej našeto pa človek, ki ima vsaj malo ponosa, pač ne more biti in še manj tiho bo, ko bo s svojo pošteno prigarano pokojnino lahko le tiho opazoval brezbrizno, neosnovano nezadovoljstvo svojih upokojenskih vrstnikov iz vrst državne uprave, ki tarnajo nad svojo še enkrat večjo pokojnino.

Lahko bi še pisal in naštel še veliko problemov in težav, ki pestijo slovensko sladkovodno ribištvo, pa imam občutek, da sem bil s svojim pisanjem že tako in tako predolg. Vesel sem, ko se spomnim poteka zadnje volilne skupščine in če tega nisem uspel izluščiti iz besed nikogar doslej, bom povedal sam: videl sem veliko večino volilnih in odločujočih glasov skupščine RZS in razbral sem enotnost, ki sem jo pogrešal zadnja leta. Slišal pa sem tudi precej več jasnih in glasno izgovorjenih besed brez sklonjenih glav in ravno to je zame največji napredek.

Tone Škrbec

zimski težava. Posledica je, da je vedno težje mlade navdušiti že za običajen ribolov, kaj šele za muharjenje, ki terja še nekaj dodatnih naporov in spretnosti. Prva težava je, da velika večina otrok muharjenja, niti ribolova širše praktično ne pozna oziroma ga ne more nikjer spoznati. Če temu dodamo še ponekod (pre)visoke cene ribolovnih dovolilnic in razna omejevanja dostopa do ribolova, ni prav nič čudno, da jih ogromna večina raje preživlja svoj prosti čas za računalnikom. Nezmožnost seznanjanja z ribolovom je najpomembnejši razlog, da nam primanjkuje naslednikov. Brez njih in zaledja za nami pa lahko v zelo kratkem času pričakujemo spremembe, ki ne bodo prinesle nam, ribičem, prav nič dobrega. Moramo se zavedati, da brez množičnosti izgubljam vpliv, in sicer tako politični kot na družbo v celoti, kar se precej jasno kaže že sedaj. Pojavljajo se nove in že obstoječe organizacije, prav tako povezane z naravo in njihovi pritiski na ribiče in vodotoke se bodo le še stopnjevali. Vsaka ribolovna voda je dragocena, še posebno za lokalno populacijo ribičev. Prav oni so tisti, ki jo bodo prvi jemali kot svojo in jo v primeru omenjenih pritiskov tudi branili. Če jih ne bo ali jih bo premalo, lahko v razmeroma kratkem času pričakujemo namesto klasičnih ribolovnih voda le še različne rezervate. Najbolj žalostno je, kadar je za takšno spremembo ribolovne vode v kakršenkoli rezervat ribolovni upravljalavec, saj bo ob poplavi birokracije

pri nas pot nazaj veliko težja, v nekaterih primerih že celo nemogoča.

Včasih je razlog za nedostopnost za mnoge mlade že cena ribolovne dovolilnice. Dobro bi bilo razmisliti o tem tudi na višjih nivojih in otrokom omogočiti dostop do vseh voda po primernih, »otroških« cenah. Ribolov z odvzemom ali brez je stvar upravljalca, vendar se moramo zavedati, da je za otroka uspešnost ribolova izredno pomembna in že zato morajo imeti možnost obiskovati in loviti na čim lepših in čim boljših rekah.

Delo z mladimi je precej zahtevna in odgovorna naloga, še posebno pri mladih muharjih. Kot povsod jim tudi pri tem lahko hitro upade začetna vnema, če ji ne sledi vsaj malo uspeha oziroma potrditve v uspešnem ribolovu, še posebno s svojo muho, z vabo po lastni izbiri ali čem podobnim. Žal je ta naloga mentorstva večinoma prepuščena posameznim prizadevnim zanesenjakom, ki bolj ali manj prostovoljno skrbijo za še tistih nekaj otrok, ki so jih z ribolovom najverjetneje seznanili njihovi starši. Mladih ribičev zunaj tega kroga skoraj ni več. Ribolova kot krožka v šolah praktično ni več, ponekod pa velja že za nekaj z negativnim predznakom. Nevednost in neinformiranost nas bosta kmalu drago stali, če ne bomo delovali v nasprotni smeri. Vse to se dogaja pred našimi očmi in zelo hitro, zato je žalostno, da usoda mladih sloni zgolj na redkih ribiških družinah in posameznikih, ki se

zavedajo, da nam lahko samo številčnost, aktivno delovanje ter skrb na lokalni ravni ohranijo vodotoke v rokah ribičev.

Tuji ribiči so pri nas kljub vsemu gostje in kot taki morajo spoštovati naša pravila in ne obratno. To lahko potrdim iz lastnih izkušenj. Udinjanje tujcem za denar nas tudi v njihovih očeh dela vedno manjše. Slovenski sitem upravljanja z vodami prek ribiških družin in dostopnost do ribolova nam tujci namreč krepko zavidajo. Nekaj podobnega sem zasledil samo še na Danskem. V Združenih državah trenutno že poteka srdit boj proti pritiskom odvzema dela voda iz državnega sistema. Kmalu bo štel le še število glasov in delovati moramo hitro. Samo očetje že dolgo nismo več dovolj in marsikdo od nas je že pri svojih otrocih popustil, dejstvo pa je, da nas je ribičev vsako leto manj. Resnično vsa čast družinam z zaledjem, ker bodo vsaj nekaj časa še na varni strani, vendar tudi njih čakajo spremembe.

Ob zadovoljnih lokalnih članih lahko vedno pričakujejo pripravljenost za prostovoljno delo. Ničče med nami ne nasprotuje raznim čistilnim akcijam in pobiranju odpadkov. Verjetno pa je v resnici napočil čas, da se vsaj obvezne delovne ure članov – tako kot včasih – zopet nameni ribam, upravljanju z njimi, varovanju, urejanju poškodovanih habitatov, predvsem pa skrbi za tiste, ki nas bodo (morda) nasledili.

Tomaž Modic

Vanganeljsko jezero

Pregrada Vanganel je ena najstarejših visokih zemeljskih pregrad v Sloveniji, zgrajena na Bavškem potoku v Šavrinskem hribovju leta 1964. Akumulacijo polnita Bavški potok in potok Morigla. Ta v poletnih mesecih presuši, pa tudi vodnatost Bavškega potoka ni ravno velika zato se jezero polni predvsem v času jesensko – zimskih padavin.

Namembnost jezera

O sami gradnji pregrade mi verodostojnih pisnih virov ni uspelo pridobiti. Iz dostopnih javnih podatkov pa so Vanganeljsko jezero zgradili kot večnamenski zadrževalnik z naslednjo prednostno rabo:

- zadrževanje visokih – poplavnih voda padavinskega območja Bavškega potoka in Morigle ter s tem zmanjšanje visokovodnega vala potoka Badaševice,
- namakanje približno 170 ha kmetijskih zemljišč Vanganeljskega polja,
- vzdrževanje biološkega minimuma potoka Badaševice,
- ribogojstvo, katerega so kasneje nadomestili z ribištvom in rekreacijo.

Nisem pa nikjer zasledil protipožarne namembnosti, ki v danem okolju za ta zadrževalnik ni izključujoča.

Tehnični, geografski in hidrološki podatki pregrade ter jezera

Pregrada Vanganel sodi med visoke zemeljsko skalometne pregrade z naslednjimi javno dostopnimi tehničnimi in hidrološkimi podatki:

- kota krone pregrade: 62,30 m/n.v.;
- kota maksimalne gladine jezera: 61,30 m/n.v.;
- kota načrtovanega obratovanja: 60,50 m/n.v.;
- gradbena višina pregrade: 19,00 m;
- dolžina krone pregrade: 130,20 m;
- širina krone pregrade: 2,00 m;
- prostornina zadrževalnika na koti 61,30: 244.000 m³;
- prostornina zadrževalnika na koti 57,00: 230.000 m³;
- prostornina zadrževalnika na koti 53,00: 40.000 m³;
- prelivni objekt – betonski varnostni preliv skozi telo pregrade: 25,00 m³/s;

Vanganeljsko jezero v prostoru (*Atlas Slovenije*)

Vanganeljsko jezero iz zraka (*Atlas Slovenije*)

- talni izpust – hidromehanska oprema: reducirni ventil z zasunom premera 700 mm in zaščitno rešetko;
- padavinska – vodozbirna površina Bavškega potoka in Morigle: 2,30 km²;
- površina jezera na koti načrtovanega obratovanja: 35.000 m² (3,5 ha);

- dolžina jezera: 250 m;
- največja širina jezera: 150 m;
- dolžina obale na koti obratovanja: 1.200 m;
- upravljanje pregrade: ročno;
- ekološko sprejemljiv pretok (*Q_{es}*): ni določen;
- ribje steze med spodnjo in zgornjo gladino vode nima;

- izliv Bavškega potoka v Badaševico: 1.250 m.

Objekt z vodno infrastrukturo v času zadnjega obiska ni bil najbolje vzdrževan, kar izkazuje kronično pomanjkanje finančnih sredstev za vzdrževanje tovrstnih objektov, pa tudi nezainteresiranost imetnikov vodnih pravic, če so te za rabo vode podeljene.

s katero upravlja Direktorata RS za vode. Tekoče vzdrževanje in upravljanje pregrade pa izvaja koncesionar VGP Drava Ptuj.

Vanganelško jezero je sestavni del Koprškega ribiškega okoliša, ki je s koncesijsko pogodbo dodeljen v upravljanje RD Koper in ima status športno – ribolovne vode.

in Vanganelškega jezera glede na imisije ne spremlja. Prav tako nisem nikjer našel rezultatov drugih verodostojnih raziskav kemijskih, fizikalnih in bioloških parametrov vode. Sem pa ob zadnjem obisku zasledil znake zasipavanja zaplavnega prostora, onesnaževanja in eutrofikacije jezera ter bi bilo nujno razmisliti o uvajanju nekaterih selektivnih ukrepov dviga kakovosti vode pritokov (izgradnja

Vanganelško jezero.

Poškodbe v zaščitnem tlaku in naplavine na vodni strani pregrade.

Vstop na krono pregrade in s tem na jezero ni ravno veličasten.

Krona pregrade z vidnimi poškodbami pohodne površine (in reperjev) ter zaščitnih tlakov.

Upravljanje Vanganelškega jezera

Vanganelško jezero je hidrotehnični objekt in ima status grajene javne vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, vpisan v Seznam obstoječe vodne infrastrukture (*Uradni list RS, številka 63/06*),

Kakovost vode jezera in pritokov

Po oceni ekološkega stanja slovenskih jezer za obdobje od 2009 do 2015 Direkcije RS za vode ima Vanganelško jezero oznako *zmerno*. Ni pa ocene kemijskega stanja oziroma se kakovost vode Bavškega potoka, Morigle

mehanskih usedalnikov plavajočih delcev in prezračevalnih stopenj, sekundarno biološko čiščenje vode z komunalno trstiko ter drugimi makrofiti, ...).

Ribe in ribištvo

Bavški potok in Morigla sta iz aktivnega ribiškega upravljanja izvzeta ▶

Betonski varnostni preliv skozi telo pregrade.

Betonski varnostni preliv skozi telo pregrade.

ter zanju ni verodostojnih podatkov prvotne in današnje poselitve z ribami ter raki. Vanganelško jezero pa je po podatkih Ribiškega katastra RS naseljeno z naslednjimi oligoreofilnimi in limnofilnimi vrstami rib:

- ščuke (*Esocidae*): ščuka (*Esox lucius*);
- pravi ostriži (*Percidae*): smuč (*Stizostedion lucioperca*), navadni ostriž (*Perca fluviatilis*);
- pravi somi (*Siluridae*): som (*Silurus glanis*);
- krapovci (*Cyprinidae*): štrkavec (*Squalius squalus*), grba (*Barbus plebejus*), primorska belica (*Alburnus arborella*), gojeni krap (*Cyprinus c. carpio*), beli amur (*Ctenopharyngodon idella*), sivi tolstolobik (*Hypophthalmichthys nobilis*), rdečeoka (*Rutilus rutilus*), rdečeperka (*Scardinius erythrophthalmus*), zelenika (*Alburnus alburnus*).

Pestra sestava domorodnih vrst črnomorskega in jadranskega povodja ter tujerodnega belega amurja in sivega tolstolobika. Slednja prav gotovo v zadrževalnik ne sodita, vprašljiva pa je tudi prisotnost nekaterih rib črnomorskega porečja. Jezero tehnično namreč ne predstavlja zaprt vodni sistem, zato dopušča gorvodne in dolvodne selitve rib. Seveda pa je razmnoževanje večine teh zaradi velikih nihanj vode znotraj akumulacijskega prostora jezera vprašljivo.

Izvajanje športnega ribolova je dopustno po celotni površini jezera z izjemo dveh manjših zalivov, ki predstavljata rezervat. Smisla tega ukrepa glede na dane hidrološke in ihtiološke pogoje sicer ne razumem, je pa to odločitev izključno ribiške

Talni izpust z objektom hidromehanske opreme.

Merilna letev ob neugledni ograji in naplavinah.

družine, kateri ne želim oporekati. Bi pa le-tej predlagal, da ob strokovni pomoči Zavoda za ribištvo Slovenije, pristopi k:

- celoviti ihtiološki in astakološki raziskavi Bavškega potoka (ter Morigle);
- pripravi dolgoročnega programa trajnostnega upravljanja z ribami zadrževalnika s poudarkom na vlaganju izključno domorodnih limnofilnih (in oligoreofilnih) rib po vrstah, količinah in starostnih kategorijah, vključno z raki (*koščeneč?*) ter humani odstranitvi tujerodnih kompeticijskih vrst;
- pripravi takšnega ribolovnega režima, ki bo zagotavljal trajno varstvo rib in drugih vodnih organizmov jadranskega porečja ter razvoj ribolovnega turizma.

Rekreacija in turizem

Ob jezeru poteka *Pot za srce in ožilje*, ni pa drugih objektov rekreacije in turizma, če zanemarim prostore za piknik ter s tem lokalno družabno življenje pot pregrado Vanganel. Zaradi velikih nihanj vode in konfiguracije terena jezero nima večje turistične bodočnosti. Ima pa s pritoki status ekološko pomembnega področja in ga je z vidika ekološke občutljivosti vodnega prostora nujno takšnega tudi ohraniti, kar pa ne izključuje razvoj športnega ribolova in ribolovnega turizma.

*Besedilo: Milan Štraus,
fotografije: Anelina Polutnik*

Na avtorjevo željo prispevek ni lektoriran.

Kakovost vode Kamniške Bistrice, vrednotena z biološkim testom

Biološka testiranja dajo celovitejši vpogled v stopnjo in posledice onesnaženja vode kot kemijske analize. Rezultati kvantitativnih kemijskih analiz so odvisni od nabora parametrov, ki jih merimo. Torej najdemo le tisto, kar iščemo; kar pa v naboru parametrov za analizo spregledamo, ostane neznano. Tudi same izmerjene količine posameznih onesnaževalcev ne povedo dovolj o njihovih škodljivih posledicah na organizme. Nasprotno pa je biološki test kakovostne narave, saj hkrati zajame posledice vseh prisotnih onesnaževalcev, predvsem posledice njihovega medsebojnega delovanja. Sinergični učinek nikoli ni enostaven seštevek strupenosti posameznih onesnaževalcev, pač pa mnogo več; pogosto zmnožek z večmestnim množiteljem.

Uvod

Spremljanje kakovosti okoljskih voda obsega poleg fizikalno-kemijskih še biološka testiranja, ki so preverjena, standardizirana, zanesljiva in cenovno ugodnejša. Kemijsko testiranje podaja količinske podatke, ki sami po sebi nič ne povedo o posameznih, predvsem pa skupnih učinkih najdenih kemikalij. Kemijska analiza vode ne more dati celovitega in zanesljivega odgovora na vprašanje, kako »zdrava« je voda. Zato zgolj kemijske analize ne zadoščajo, kajti postavlja se vprašanje, kaj izmerjena koncentracija neke snovi povzroča živim organizmom oz. kje je meja njene strupenosti za posamezno vrsto. Ker je v onesnaženi vodi pogosto več strupenih snovi, katerih skupni učinek se ne seštevata, ampak množi (sinergija), le biološki testi pokažejo medsebojni (sinergični) učinek koktajla različnih kemikalij v vzorcu. Za celovito kakovostno vrednotenje nekega vodnega okolja so torej biološki testi nepogrešljivi.

Biološki testni sistemi v vodnih okoljih v glavnem temeljijo na uporabi vretenčarjev. Vodni organizmi (v našem primeru domorodne ribe) živijo v okolju, ki je vedno v stiku z morebitnimi onesnaževalci in jih lahko neposredno kopičijo prek dihal (škrge), prebavil in kože. Pogled na celično raven, še bolj pa pregledovanje rdečih krvničk (eritrocitov) rib,

daje že dovolj natančno podobo o kakovosti vode oziroma odgovor na vprašanje, kako »zdrava« je voda. To se izraža v pojavnosti mikronukleusa (MN) ob celičnem jedru v eritrocitih krvi rib (Slika 1). Merska enota kakovosti je število celic z MN na tisoč pregledanih celic in se izraža v promilnih točkah (‰).

MN je kazalnik poškodb dednega materiala ali genoma. Snovi, ki poškodujejo genom, se zato imenujejo genotoksične (gr. *genos* rod; lat. *toxicus* gr. *toxicon* strup – učinek strupa na dedne zasnove organizma). Te snovi delujejo na organizem mutageno (lat. *mutatio* spremeniti se – dedna sprememba v genih). Več ko je celic z MN, slabša je kakovost vode, in manj ko je celic z MN, boljša je kakovost. Nakopičene strupene snovi v ribah se s prehranjevanjem pojavijo pri človeku, kjer prav tako povzročajo genotoksične učinke v krvnih celicah (Slika 2) in posledično razna bolezenska stanja.

Namen, cilji raziskave, rezultati in razprava

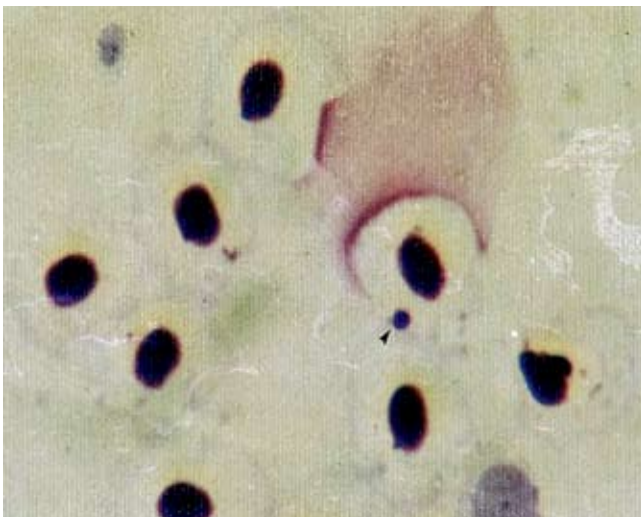
Kamniška Bistrica je reka v osrednji Sloveniji, levi pritok Save. Dolga je 33 km s 530 km² velikim porečjem. Izvira na južnem vznožju Kamniško-Savinjskih Alp na nadmorski višini 600 m. Sprva teče po ozki dolini, pri Kamniku vstopi v Ljubljansko kotlino in se pod krajem

Videm na nadmorski višini 266 m izliva v reko Savo. Reka ima snežno-dežni režim in ima zelo veliko razliko med nizkimi in visokimi pretoki, ki lahko znaša tudi do 1 : 300. V času vzorčenja od oktobra 2015 do maja 2016 je bil pretok reke Kamniške Bistrice od 2,9 m³ do 12,9 m³ na sekundo. Rezultati raziskav so predstavljeni v Preglednicah od 1 do 3 in Slikah od 1 do 3.

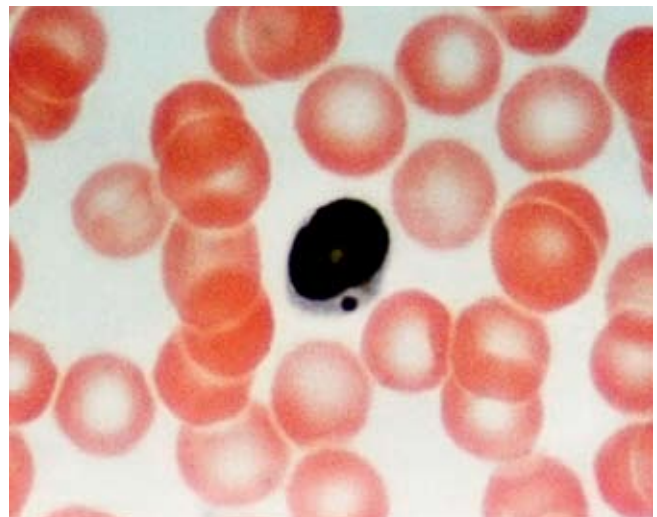
V obdobju od oktobra 2015 do maja 2016 smo v štirih terminih v območju Študa in Bišče izlovili osem različnih domorodnih vrst. Območje sta v četrtemu revirju (KB R4) od jezua pri Homcu do izliva v Savo. Izlovljene ribe živijo v alpskem in predalpskem pasu postrvi in lipana v bolj ali manj hitro tekočih in hladnih rekah z veliko kisika.

Vodna okolja so ključni sestavni deli ekosistemov. Njihova kakovost je odvisna od številnih dejavnikov, na katere moramo biti pozorni. Mednje spadajo tudi iztoki iz čistilnih naprav (ČN). Reka Kamniška Bistrica (revir RD Bistrica Domžale) ima dva stalna iztoka iz ČN: iztok iz ČČN Domžale – Kamnik in iztok iz ČN Količevo ter občasni iztok iz plinarne Petrol.

Vse izlovljene vrste v reki Kamniški Bistrici kažejo večjo pojavnost MN v območju Štude (lokacija pred ČČN Domžale – Kamnik) kakor v območju Bišč (lokacija za ČČN Domžale) ▶

Slika 1. Normalni eritrociti in eritrocit, ki poleg glavnega jedra vsebuje še manjše jedro (mikronukleus – MN, puščica) v krvi pisanca (*Phoxinus phoxinus*) v sektorju Študa.

Slika 2. Mikronukleus v limfocitu človeške krvi

Preglednica 1: Pojavnost MN v eritrocitih krvi izlovljenih vrst rib v sektorjih Študa in Bišče reke Kamniške Bistrice v I., II., III. in IV. terminu; (-): neizlovljena vrsta.

Ribolov z elektroagregatom, 22. oktober 2015 – I. termin

Vrsta rib	Sektor Študa	Sektor Bišče
Klen (<i>Leuciscus cephalus</i>)	-	2,1 – 2,4
Lipán (<i>Thymallus thymallus</i>)	1,3	0,9
Pisanec (<i>Phoxinus phoxinus</i>)	1,6 – 2,4	0,9 – 1,3
Pohra (<i>Barbus meridionalis</i>)	0,6 – 0,7	-

Ribolov z elektroagregatom, 8. december 2015 – II. termin

Lipán (<i>Thymallus thymallus</i>)	0,4-0,7	-
Pisanec (<i>Phoxinus phoxinus</i>)	-	1,25-1,31
Pohra (<i>Barbus meridionalis</i>)	1,17	0,47
Potočna postrv (<i>Salmo trutta fario</i>)	0,5-1,08	0,26-0,40
Kapelj (<i>Cottus gobio</i>)	3,2-4,5	0,1-0,2
Mrena (<i>Barbus barbatus</i>)	-	1,4
Podust (<i>Chondrostoma nasus nasus</i>)	-	1,8

Ribolov z elektroagregatom, 22. februar 2016 – III. termin

Klen (<i>Leuciscus cephalus</i>)	-	0,52-0,95
Lipán (<i>Thymallus thymallus</i>)	0,88-1,0	0,65
Pisanec (<i>Phoxinus phoxinus</i>)	0,85	-
Pohra (<i>Barbus meridionalis</i>)	1,81	0,37

Ribolov z elektroagregatom, 10. maj 2016 – IV. termin

Klen (<i>Leuciscus cephalus</i>)	3,3	2,1
Lipán (<i>Thymallus thymallus</i>)	2,1 - 3,4	0,7 – 1,2
Kapelj (<i>Cottus gobio</i>)	3,8	0,6

Primerjalni rezultati MN testa iz literature: Pojavnost MN pri vrstah je lahko od 0,1 do 6,5 na 1000 E – eritrocitov (0,1 – 6,5 ‰). Odvisno je od vrste in starosti rib; nadaljnje od onesnaženega ali neonesnaženega vzorca v laboratorijskih pogojih ali vzorca v naravi.

Metoda ribolova: izlov z nahrbtnim elektroagregatom in lovilno sondo. Ribolov sta izvajala Martin Movern (predsednik) in Drago Poljanšek (gospodar ribolova) RD Bistrica Domžale.

Preglednica 2: Fizikalno-kemijske količine v Kamniški Bistrici – sektor Študa

Parameter	Enota	I. termin	II. termin	III. termin	IV. termin
Temperatura	°C	9,3	7,1	7,9	11,4
pH	-	8,2	7,8	8,1	8,1
Nitratni dušik	mg/l	1,1	1,2	1,2	1,0
KPK	mg/l	6,8	10,1	13,2	9,9
BPK ₅	mg/l	< 3	< 3	< 3	< 3

Preglednica 3: fizikalno-kemijske količine v Kamniški Bistrici – sektor Bišče

Parameter	Enota	I. termin	II. termin	III. termin	IV. termin
Temperatura	°C	10,8	9,4	7,9	11,6
pH	-	7,9	7,9	8,0	7,9
Nitratni dušik	mg/l	1,9	2,7	1,5	1,5
KPK	mg/l	6,5	< 5	15,8	12,6
BPK ₅	mg/l	< 3	< 3	< 3	< 3

– Kamnik. To je najočitnejše pri vrsti kapelj, saj so vrednosti MN kar 20- do 30-krat višje v Študi kot v Biščah (Preglednica 1). Iz rezultatov testov lahko zaključimo, da iztok iz CCN Domžale – Kamnik ne vpliva negativno na kakovost reke Kamniške Bistrice. Reka je namreč še 1100 m gorvodno pred iztokom CCN Domžale – Kamnik delno onesnažena, saj so izmerjene vrednosti testa MN tudi do trikrat višje kot 1800 m dolvodno izza iztoka CCN Domžale – Kamnik.

Fizikalno-kemijske analize so bile opravljene v laboratoriju CCN

Domžale – Kamnik. Pomembni količini sta KPK (kemijska poraba kisika) in BPK₅ (biokemijska poraba kisika). Manjša ko je vrednost KPK in BPK₅ boljše je kakovost vode.

Iz kemičnih analiz je razvidno, da je reka Kamniška Bistrica po iztoku iz CCN Domžale – Kamnik na lokaciji Bišče enaka kot pred iztokom na lokaciji Študa (Preglednica 2 in 3). Povečana je le vsebnost nitratnega dušika na lokaciji Bišče.

Iz primerjave med biološkim testom in fizikalno-kemičnimi analizami je razvidno, da slednje niso zaznale razlik v genotoksičnosti, ki jih je kakovostno zaznal biološki test.

Sedaj je treba določiti snov, ki to povzroča, in odpraviti vir onesnaženja.

Povzetek

Študija predstavlja primerjalno analizo fizikalno-kemičnih količin in bioloških testov za vrednotenje kakovosti reke Kamniške Bistrice, ki je končni cilj čiščenja odpadnih vod iz dveh ČN. Osem izlovljenih domorodnih salmonidnih in ciprinidnih ribjih vrst v reki Kamniški Bistrici kaže večjo pojavnost MN v sektorju Študa kot v sektorju Bišče. Velja omeniti še primerjalno raziskavo z testnim pruskim krapom (*Carassius auratus gibello*) iz leta 1999, kjer se je pojavnost MN v reki

Slika 3. Sulec (*Hucho hucho*) v naročju gospodarja ribolova Draga Poljanška iz RD Bistrica Domžale (Foto: Martin Movern)

Kamniški Bistrici znižala za 10- do 15-krat, ko primerjamo sedanje rezultate. Proces čiščenja v CCN Domžale – Kamnik je optimiziran do take mere, da čiščene vode ustrezajo vsem določilom za izpust v vodotok in ne poslabšujejo kakovosti sprejemnega površinskega vodotoka.

Peter Firbas, univ. dipl. biol.¹

Literatura

- Bolognesi, C., Hayashi, M. (2011). Micronucleus assay in aquatic animals. *Mutagenesis*, 26:205–213.
- Boettcher, M., Grund, S., Keiter, S., Kosmehl, T., Reifferscheid, G., Seitz, N., Rocha, P.S., Hollert, H., Braunbeck, T. (2010). Comparison of in vitro and in situ genotoxicity in the Danube River by means of the comet assay and the micronucleus test. *Mutat. Res.*, 700 (1–2): 11–17.
- Štraus, Milan (2015). Vpliv kakovosti vode na vodne organizme – ribe. *Ribič*, 74 (11): 324–325.
- Al-Sabti, K. & Jačimović, R. (2000). Uporaba genotoksičnega testa pri ribah izpostavljenih (*in situ*) v reki Kamniški Bistrici pri Centralni čistilni napravi Domžale – Kamnik. IJS Delovno poročilo, naročnik CCN Domžale – Kamnik. 18 s.

¹ Peter Firbas, univ. dipl. biol.
Zasebni laboratorij za aplikativno citogenetiko
Ljubljanska c. 74
SI – 1230 Domžale
peter.firbas@gmail.com

Samoobramba za ribe

Sredi januarja je kantonska policija pri kraju Rheinau v Švici prijela dva ribiča, ki sta imela pri sebi malokalibrsko orožje. Na državnem tožilstvu so ju obtožili, da sta protipravno streljala kormorane. Njun zagovor je bil, da so zaradi pojava številnih kormoranov ribje populacije v nevarnosti. Pričujoči članek je poročilo o konfliktu kormorani – ribe z vidika ribištva.

Kaj se zgodi, če lastniki drobnice dovolj glasno protestirajo, da volkovi na pašnikih plenijo njihove živali? Spremeni se zakonsko določilo, ki v Švici volka štiti, in dovolijo odstrel. Kaj se zgodi, če ima volčji trop več mladičev in se giblje v bližini človeških naselij? Mlade volkove takoj označijo kot potencialno nevarne za ljudi in jih odstrelijo. Kaj pa se dogaja s kormorani, katerih število se v Švici stalno povečuje od osemdesetih let prejšnjega stoletja? Vedno več gnezditvenih parov ostaja, kar pomeni večanje celotne populacije in s tem pritisk na švicarske vode. Dogaja se malo ali skoraj nič, kajti 'dragi lačni ptički' so in ostajajo vsestransko zavarovani.

Ribe pri kraju Rheinau so pod stalnim stresom

Na običajen januarski dan je mogoče v bližini lesenega mostu videti jato kakih petdesetih kormoranov, ki skupaj z nekaj pari velikih žagarjev stalno prebivajo na tamkajšnjem delu Rena. Prehranjevanje z ribami je ravnokar končano in kormorani sušijo svoja krila na otočkih sredi reke – do naslednje pojedine. Prizor se ponavlja vsak dan. RIBE, pozimi dobro

vidne v čisti vodi, iščejo morebitno zavejte v veliki, zbiti jati, le ranjeni in mrtvi primerki priplavajo na površje. Ribja jata lahko le čaka, nemo vdana v usodo, na nov napad neusmiljenih ptičjih kljunov. Vseeno pa obstajajo zaslužni ribiči, ki že vse življenje prizadevno skrbijo za vode in ribje populacije. Vsak dan so morali gledati požrtije kormoranov. Ko noben ne naredi ničesar, da bi spremenil nevzdržno situacijo, je neizogibno, da se porodi ideja vzeti stvar v svoje roke. Ko se pri ribičih širi občutek nemoči, ko ima posameznik občutek, da je bilo narejenega premalo za odpravo nevarnosti, in psihološki pritiski postanejo preveliki, ni težko razumeti, da hočejo ribiči zavarovati ogrožene ribje populacije. Sam lahko razumem motiv obeh ribičev, ne da bi odobral nezakonita dejanja. V letu 2015 je državni parlament izdal revidiran dokument glede vodnih rezervatov in rezervatov za ptice selivke S spremembo so zavarovali pomembna prezimovališča in počivališča ptic selivk; prav tako je bila določeno celoletno varstvo za vodne ptice, ki živijo v Švici. Območja odstrela so povečali za skupaj 560 hektarov, dodatno pa določili še 1000 ha površin na

Preveda prispevkov objavljamo z avtorjevim soglasjem in soglasjem uredništva revije Petri Heil.

Uredništvo

območjih odstrela, kjer veljajo strožji pogoji za njegovo izvedbo. Območja prepovedi odstrela ptic so se tako bistveno razširila v korist ptic. To dejstvo onemogoča ukrepe za uravnavanje populacij ribojedih ptic in spodbuja njihovo populacijsko eksplozijo. Le redkokateri se ob tem sprašujejo, tako kot pri šarenki, ali je kormoran sploh domoroden in ali se lahko razmnožuje v Švici.

Ribe potrebujejo naše varstvo

V zadnji številki švicarske revije Petri Heil so poročali o velikih poginih jegulj zaradi delovanja HE na Renu. V njihovih vodah je leto za letom več tisoč primerkov postrvi lipana in drugih vrst rib, »požrtih pri živem telesu« ali poškodovanih zaradi plenjenja kormoranov in velikih žagarjev, številčnost ribjih populacij pa se vedno bolj zmanjšuje. Kje je javni protest ob taki situaciji, kje so organi oblasti, da bi posredovali proti takim pokolom? Ko pa se dva ribiča v svojem obupu postavita v bran ribjim populacijam, se policija zgane takoj. Širše varstvo ribjih populacij je zato nujno potrebno.

Kdo štiti ribe?

Ne Švicarska ribiška zveza (SFV) ne Urad za okolje nista do zaključka redakcije (marec 2017, op. ur.) odgovorila oz. zavzela stališča na vprašanje, katere ukrepe bodo sprejeli na tem področju. Na spletni strani SFV je mogoče najti pojasnilo zveze, da bo jasno ukrepala proti zaščitnikom ptic in se zavzemala za omilitev pretiranega varstva ter zmanjšanje števila teh ptic, ki povzročajo škodo.

SFV zahteva regulacijo eksplozivno rastoče populacije gnezdečih parov kormoranov in preprečevanje nastajanja novih gnezditvenih območij (glej članek v nadaljevanju). A izvajanje konkretnih aktivnosti za izvedbo ukrepov za varstvo rib je v praksi zelo težko, ker zaščitniki ptic in živali z vsemi sredstvi poskušajo preprečiti rabo uporabnih zaščitnih ukrepov proti kormoranom. Ribiči moramo zato stopiti skupaj povsod, kjer gre za zaščito naših voda in v njih živečih rib.

Erich Bolli
(Petri Heil, št. 3/marec 2017)
Prevedel Igor Miličič.

Kdaj je dovoljeno loviti kormorane?

Švicarska ribiška zveza opozarja na ogroženost živalske pestrosti. Zavzema se za regulacijo/zmanjšanje števila populacije kormorana v državi. Pogosto se pozablja, da je kormorana mogoče loviti, razen v času parjenja.

Kormorani v enaki meri jezijo poklicne in športne ribiče: preveliko število kormoranov na enem območju lahko ogrozi ribje populacije – torej tisti element, ki daje poklicnim ribičem osnovo za preživetje. Kormorani pa niso problematični samo zaradi ogrožanja obstoja poklicnih ribičev, ampak tudi zaradi ogrožanja pestrosti živalskih vrst v Švici.

Lov na kormorane je mogoč

Lov na kormorane v Švici je mogoč med 1. septembrom in 31. januarjem.

Lov ni dovoljen na tistih krajih, ki so opredeljeni kot zaščitena območja za vodne in za ptice selivke. Kantonske oblasti lahko kljub temu določijo izjeme za taka območja. SFV si že leta prizadeva za omilitev pravil o varstvu kormorana. Na tak način želi zveza zmanjšati obseg obstoječih kolonij – gnezdišč kormoranov in obenem preprečiti nastajanje novih. Izkušnje s terena pa kažejo, da ustreznih ukrepov za tako zmanjšanje populacije v praksi ni lahko uresničiti.

Uredništvo Petri Heil,
prevedel Igor Miličič.

Razvoj cepiv v ribogojstvu

V vzreji rib, ki se neprestano intenzivira, je tudi vedno več bolezni. Uporaba zdravil pa je čedalje bolj omejena, tako da je za biološko in ekonomsko vzdržno ribogojstvo nujno učinkovito preprečevanje bolezni. Razvoj ukrepov za preprečevanje bolezni v ribogojstvu je zato prednostna naloga in eden večjih izzivov za prihodnost. Pri preprečevanju bolezni je poleg primerne ureditve ribogojnice in bioloških preventivnih ukrepov pomembna tudi in predvsem vakcinacija oziroma cepljenje rib.

Beseda »vakcinacija« izvirava iz latinske besede *vacca*, ki pomeni krava in jo je uvedel angleški zdravnik Edward Jenner, ko je z virusom, podobnim govejim kozam, s cepljenjem prvič zaščitil ljudi pred črnimi kozami. Najprej so tako zaščito imenovali inokulacija vakcine, kasneje pa se je iz tega razvila beseda vakcinacija, za kar imamo tudi lepo slovensko besedo cepljenje. Cepljenje je torej spodbujanje obrambnega (imunskega) sistema, da bi vnaprej preprečili kužne bolezni pri posameznikih ali v populaciji. Imunologijo rib proučujejo že približno 150 let in ribe pogosto vključujejo tudi v primerjalne in razvojne študije, da bi bolje razumeli, kako se je skozi evolucijo (biološki proces, pri katerem se genski zapis populacij organizmov spreminja iz generacije v generacijo) razvijal imunski sistem različnih organizmov. Proučevali so imunske siste-

me različnih vrst rib, prav posebno še postrvi in krape, vpliv temperature in okolja, različne pospeševalnike imunosti (adjuvansi) in podobno. Zanimale so jih tudi različne metode cepljenja. Začeli so s cepljenjem rib z vnosom vakcine v trebušno votlino z injekcijsko iglo (i/p) in hrano, ki so jo ribe pojedle (per/os). Prvi način ni bil ekonomičen, drugi pa ne preveč učinkovit. Razvoj vakcin za ribe so spodbujali tudi dosežki v humani in veterinarski medicini. Pozitivne izkušnje cepljenja s pršilom v perutninarstvu so zagotovo spodbudile, da so podoben način cepljenja začeli razvijati tudi pri ribah. Iz metode vakcinacije s pršilom pri perutnini se je izoblikovala vakcinacija rib s kopeljo, pri kateri vakcina pride v ribje telo skozi škрге, kožo in pobočnico. Dandanes večino rib cepijo z injekcijsko metodo, čeprav je zamudna, draga in neuporabna za cepljenje majhnih rib,

Prof. Patrick Smith, eden od pionirjev in velik podpornik razvoja imunologije ter cepljenja rib. (Foto: V. Jenčič)

saj daje je v primerjavi z vakcinacijo s hrano in kopeljo najučinkovitejšo in najdaljšo zaščito pred boleznijo. Po vsej verjetnosti je prvi objavljeni zapis o cepljenju rib zapis iz leta 1938 o zaščiti krapov proti okužbi z bakterijo *Aeromonas punctata*, ki je tudi pri nas precej znana in razširjena. Prispevek je pripravil eden izmed vodilnih ribjih patologov v tistem času, Poljak Snieszko s sodelavci v poljskem jeziku, kar je zmanjšalo dostopnost in znanstveno odmevnost po svetu. Uradno je zato prva objava o vakcinaciji rib šele iz leta 1942, ki govori o uspešni zaščiti postrvi proti furunkulozi (*Aeromonas salmonicida* subsp. *salmonicida*) v angleškem jeziku, kar pa takrat tudi ni bilo preveč zanimivo in odmevno, saj so ravno v tistem času začeli uporabljati antibiotike, ki so kmalu po drugi svetovni vojni postali dosegljivi tudi za zdravljenje bakterijskih bolezni rib. Razvoj

vakcinacije se je intenzivneje nadaljeval šele v sedemdesetih letih. Leta 1976 so v Ameriki (Wildlife Vaccine Inc.) pripravili prvo vakcino z licenco proti vibriozni (*Vibrio anguillarum*) in nekoliko kasneje še vakcino proti jersiniozi postrvi (*Yersinia ruckeri*). Na Norveškem so v osemdesetih letih vakcinirali lososa v intenzivni vzreji proti vibriozni hladne vode (*Vibrio salmonicida*), ki je bila tam takrat kot povsem nova težko obvladljiva bolezen. Znanost se zlasti intenzivno ukvarja z imunologijo, bakteriologijo in vakcinacijo rib znanost zadnjih dvajset let, ko je bilo na tem področju objavljenih približno 10 000 znanstvenih prispevkov. Na to temo je bilo organiziranih tudi veliko simpozijev in posvetov ter opravljenih veliko doktorskih disertacij. To področje obravnava tudi moja doktorska disertacija z naslovom Humoralni imunski odgovor šarenke

na stik z *Aeromonas salmonicida* subsp. *salmonicida* ob uporabi probiotika imunostimulatorja. Sploh je bilo po svetu furunkulozi namenjenih največ raziskav, saj je bolezen zelo zapletena in povzroča velike biološke in gospodarske težave v vzreji postrvi, kamor sodi tudi vzreja lososa. Že zelo zgodaj so namreč ugotovili, da je dolgotrajno zdravljenje z antimikrobnimi zdravili dolgoročno nevarno za ribe in lahko vodi do odpornosti bakterije nanje. Pri razvijanju podobno učinkovite vakcine, kot sta bili pred tem vakcini proti vibriozni in jersiniozi postrvi, pa ni šlo tako gladko. Vakcinacija s kopeljo je bila sicer razmeroma učinkovita, še zdaleč pa ni zadostovala za zaščito rib skozi ves rejski cikel. Boljše rezultate so dale kasnejše vakcine z dodanimi pospeševalniki imunosti v obliki adjuvantov za injekcijsko metodo, ki so se dobro izkazale kljub nekaterim

neželenim stranskim učinkom. Stranski učinki so bile poškodbe na mestu vboda injekcijske igle in zarastline na mišičju, kar je zmanjševalo tržno vrednost rib, lahko pa so tudi poginjale.

Prav zaščita rib pred boleznimi z vakcinacijo je bila ključna za nadaljnji hiter razvoj akvakulture na Norveškem. Tam je bila že prej najbolj intenzivna in je postala uporaba antibiotikov za zdravljenje bolezni v vzreji lososa nevzdržna iz ekonomskega in okoljskega vidika ter iz vidika dobrobiti rib. Zaradi vakcinacije je uporaba antibiotikov v primerjavi z osemdesetimi leti (leta 1987 rekordnih 887 mg/kg) že leta 1993 znašala le 37 mg/kg vzrejenih rib. Še večje pa je bilo zmanjšanje uporabe antibiotikov v obdobju od leta 1994 do 2014, ko se je zmanjšala s 6 na 0,4 mg/kg vzrejenih rib, kar je očitna zgodba o uspehu. K naglemu razvoju in izjemnim uspehom zaradi vakcinacije je pripomoglo tudi tesno sodelovanje ribogojcev, znanstvenikov in farmacevtske industrije. V tistem obdobju so bili tudi enostavnejši in krajši postopki za pridobitev licence, kar kasneje, ko je odgovornost za izdajo dovoljenj prevzela Evropska agencija za zdravila, ni bilo več mogoče, saj so pogoji postali zahtevnejši, postopki pa zato dolgotrajnejši. Vzporedno z razvojem vakcin proti bakterijskim boleznim so raziskovali tudi možnost vakcinacije za preprečevanje virusnih bolezni pri postrvih, kot so kužna nekroza trebušne slinavke (IPN), virusna hemoragična septikemija (VHS) in infektivna hematopoetska nekroza (IHN), pri čemer pa niso bili zelo uspešni. Izkazale so se namreč le vaccine, pripravljene iz živih virusov, kar je v praksi pomenilo preveliko tveganje za okužbo drugih vrst rib. Res pa je, da za raziskave vakcin proti virusnim boleznim znanstveniki nikoli niso imeli prav velike podpore, saj preprečuje omenjenih virusnih bolezni temelji na popolnem izkoreninjenju. Zelo uspešni pa so bili pri razvoju vakcin za preprečevanje bakterijskih bolezni pri morskih ribah, saj sta vakcinaciji brancinov in orad proti vibriozini in pasterelozini nepogrešljivi in običajni sestavni del zagotavljanja biološke varnosti v intenzivni vzreji v morju.

Glede na očitne uspehe preprečevanja bolezni rib v državah z intenzivnim

ribogojstvom so vakcinacijo rib s komercialnimi vakcinami vpeljali tudi drugod po svetu, bodisi na podlagi nacionalnih in mednarodnih licenc ali pa kot poskusno vakcinacijo. V azijskih državah, kjer vzredijo večino rib, pa vakcinacija še vedno ni rutinska praksa. V razvoju vakcin so še vedno zadržki, med drugim tudi zaradi razlik v imunskih sistemih sesalcev, ptičev, rib in tudi med različnimi vrstami rib. Osnova zaščite organizmov so namreč maternalna protitelesa, ki so pri ribah skoraj nična in zato ne moremo pričakovati, da bo zaščiten zarod; so bila pa ugotovljena maternalna protitelesa pri živorodnih (oviparih) gupijih. V poskusnih razmerah so tudi ugotovili, da je bil pri cepljenih zebrih njihov zarod odpornejši proti okužbi z bakterijo *A. hydrophila* kot zarod pri necepljenih. Na srečo ribe že razmeroma kmalu same razvijejo imunski sistem, njegov nadaljnji razvoj in učinkovitost zaščite pa potem večata z velikostjo in starostjo rib. Na začetku so vaccine proizvajala manjša zasebna podjetja z nekaj navdušenci, po navadi talentiranimi in uspešnimi znanstveniki, ki so ves postopek od ideje in proizvodnje do vakcinacije rib v ribogojnici speljali sami. Med pionirje razvoja cepljenja rib v Evropi je zagotovo daleč najvidnejši in znan Anglež prof. dr. Patrick Smith. Svojo akademsko pot je začel kot imunolog, leta 1982 pa je v Angliji ustanovil Aquaculture Vaccines Ltd (AVL), hčerinsko družbo Wildlife Vaccines in začel razvijati in proizvajati ribje vaccine za tržišče. V podjetju AVL je prof. Smith ves čas finančno podpiral znanstvene inštitute v Evropi, ki so opravljali raziskave na področju imunologije in vakcinacije rib.

Ko pišemo o razvoju vakcinacije, nikakor ne smemo zaobiti Norveške, ki ima poleg intenzivnega ribogojstva in posledično obsežnih zdravstvenih težav tudi denar za raziskave na vseh področjih zdravstvenega varstva rib. Veliko je na tem področju naredilo podjetje za proizvodnjo vakcin Norbi, ki se je kasneje priključilo Nizozemskemu Intervet, skupaj z angleško AVL pa je na koncu vse skupaj absorbiral Schering Plough, v katerem je prof. Patrick Smith postal globalni direktor oddelka za znanstvene raziskave. Zdaj

je prof. Patrick Smith že nekaj let v pokoju, vendar je zaradi svojih zaslug na področju imunologije in vakcinologije rib dobil trajno častno mesto v združenju evropskih ribjih patologov (EAFP – European Association of Fish Pathologists). Je svetovalec in častni član številnih znanstvenih in svetovalnih organizacij ter nepogrešljiv gost na različnih znanstvenih srečanjih. Prof. Patrick Smith je izjemno kultiviran in razgledan gospod, zato mi je v prav posebno zadovoljstvo, da ga tudi osebno poznam in sem se z njim nekajkrat srečala na svoji akademski poti. Fotografirala sem ga na kongresu združenja evropskih ribjih patologov leta 2011 v Splitu. Z gotovostjo lahko trdimo, da sta razmeroma hiter razvoj in rutinska vakcinacija v ribogojstvu zgodba o uspehu. Dejstvo, da ribe, ko so še majhne, že z enim samim kopanjem za razmeroma dolgo obdobje zaščitimo pred nekaterimi nevarnimi boleznimi, je res velik korak. Kljub temu pa je pred znanstveniki na tem področju še veliko težav, ki jih bo treba čim hitreje rešiti, saj na tem sloni celoten nadaljnji razvoj. Obdobje množične uporabe antimikrobnih pripravkov v ribogojstvu se namreč izteka in prihodnost sloni na razvoju ukrepov za učinkovito preprečevanje bolezni. Razen tega, da je uporaba antibiotikov ekonomsko nevzdržna, je čedalje bolj problematičen pojav odpornosti bakterij na antibiotike (rezistenca), ki postajajo neučinkoviti, obstaja pa tudi tveganje, da bi se odpornost prenesla na ljudi. Z učinkovitim preprečevanjem bolezni posredno skrbimo za dobrobit rib in njihovo kakovost za prehrano ljudi in za okolje. Predvsem bo treba nameniti še več raziskav lastnostim posameznih povzročiteljev bolezni. Pri razvoju učinkovitih vakcin za uporabo v praksi je na prvem mestu vakcina za preprečevanje sindroma zaroda šarenke (RTFS) in nekaterih zajedavskih bolezni, sicer je na dolgi rok lahko ribogojstvo nevzdržno.

Prof. dr. Vlasta Jenčič,
dr. vet. med.

Literatura

Grave, K., Brun, E. (2016). Use of Antibiotics in Norwegian Aquaculture. Report <https://seafood.no/.../use-of-antibiotics-in-norwegian-aquaculture.pdf>

Gudding R, Van Muiswinkel W. (2013). A history of fish vaccination. Science - based disease prevention in aquaculture. Fish and Shellfish Immunology 35: 1683–1688.

Izdelava umetnih muh – pri naročilu več kot 10 kosov 30% popust
Prodaja pripomočkov za muharjenje.

Servisiranje ribiške opreme, krpanje ribiških škornjev in menjava podplavov

GSM: 040/225-516, e-naslov: ribistvo.mozina@gmail.com

MUHARJENJE NA LIPNICI

Skriti zaklad izpod Jelovice

Med ribolovno zanimivimi potoki oziroma manjšimi lovnimi vodami hribovite zahodne Slovenije izstopa Lipnica. Slikovita rečica izvira v več krakih pod planoto Jelovico in teče vzporedno s Savo po ozki dolini mimo Kamne Gorice in kovaške Kroke. Revir je izjemno bogat z različnimi postrvmi, zlasti divjimi potočnicami in šarenkami. Slednje so tako čudovito pisane, da jim zlepa ni para. Pomladanska gneča ribičev na drugih muharskih vodotokih bo morda zadosten razlog, da se za nekaj dragocenih ur odpravimo v samoto Lipniške doline odkrivat tamkajšnje osupljive naravne sijaje.

Za Lipnico smo izvedeli po srečnem naključju. Ko smo pred dobrim desetletjem ob bližnjem potoku Plaznica (z njim sicer upravljajo v RD Tržič) opravljali geološke raziskave, smo prečkali tudi Lipnico in se vanjo zaljubili na prvi pogled. Kar nekaj časa je minilo, preden smo se v revir vrnili z muharico. Ribiški prijatelj Bojan, član RD Radovljica, je nekega dne med ribolovom na Savi omenil, da ima v letni ribolovni dovolilnici tudi revir Lipnica. Povabil nas je, da bi ga skupaj raziskali in z veseljem smo se odzvali.

Podatki o revirju

Z Lipnico upravljajo v RD Radovljica. Lovni odsek se razteza od tovarne Iskra v naselju Lipnica do izliva v Savo in je dolg okoli 5 km. Dnevno dovolilnico, ki stane 46 evrov, lahko kupite na spletnem naslovu www.ribiskekarte.si/rd-radovljica/potok-lipnica ali na nekaterih fizičnih prodajnih mestih, ki so navedena na www.ribiskadruzinaradovljica.si. Kar prav je, da je cena dnevne ribolovne dovolilnice dražja kot drugod. Lipnica ni za vsak dan, tja se pride ribič razvajati! Poleg tega velja navedena cena za tri revirje hkrati, in sicer za Lipnico, Savo A in Savo 4 (le režim *ujemi in spusti*).

Dovoljeno je le muharjenje z umetno muho brez zalusti. Dodatno obteževanje predvrvice je prepovedano. Muharska sezona se začne že 1. marca, kar bo razveselilo vse tiste ribiče, ki kar ne moremo dočakati prvega aprila. Najpogostejše muharske ribe, ki živijo v Lipnici, so potočna postrv, šarenka in lipan. Njihove varstvene dobe so podobne kot drugod v Sloveniji.

Do ribolovnega revirja Lipnica se bomo najenostavneje pripeljali iz smeri Podnarta ob Savi. Sledimo smerokazom za Kropo, potok pa nas bo spremljal ves čas do vasi Lipnica, kjer je začetek ribolovnega revirja in odlično izhodišče za vse, ki vodotoka še ne poznajo.

Lipniška dolina je razmeroma ozka in spominja na grapo. Mest, kjer lahko brezskrbno pustimo avtomobil, ni veliko. Največkrat bomo prevozno sredstvo pustili ob glavni cesti in do rečice nadaljevali peš.

Lipnica izvira pod Jelovico in teče po ozki dolini mimo Kamne Gorice. Takšen je pogled na njeno strugo in bujno majsko okolico.

Verjetno so šarenke najpogostejši ulov na Lipnici. Da ne boste mislili, da gre za vloženko! V grapi prijemljejo čudovite naravne lepote, ki jih krasijo različni pisani vzorci.

Prekrasna postrv iz Lipnice. Krasijo jo goste črne pege, rdečkasta poklopec in pobočnica ter svetle plavuti, ki so pogosto belo obrobljene.

Muharjenje na Lipnici

Z ribolovom smo začeli pod jezom v vasi Lipnica, tik ob Iskrini tovarni. Tam je tudi nekaj primernih mest, kjer lahko pustimo avtomobil. Začetek revirja je le nekaj korakov stran, pod nizom treh velikih umetnih pragov, ki ustvarjajo slapišče. Pod zadnjim

je voda v dno izdolbla simpatičen tolmun, v katerem se skrivajo prekrasne postrvi.

Glede na majhnost vodotoka smo pripravili lažjo opremo in nekoliko krajše palice. Na Lipnici bodo kar pravšnje takšne do devet čevljev dolžine in akcije #5 ali manj (po AFTM). Ker je povprečna globina

vode do enega metra, smo se zanašali na plavajoče muharske vrvice. Drugačne opreme v razmerah, ko revir ni širši od 10 m, ni smiselno pripravljati.

Na poldrugi meter dolgo predvrnico smo navezali dober meter trnice, debeline 0,14 mm. Sprva je bil dan oblačen in deževen, na gladini ni bilo krogov, ki bi nakazovali pobiranje rib. Odločili smo se, da bomo najprej lovili s posnetki ličink. V takih okoliščinah po navadi začnemo z večjimi domišljajskimi posnetki, nato pa izbiraj umetne muhe prilagodimo odzivu rib. Če se postrvi na domišljajske muhe ne odzovejo, jih zamenjamo z muhami

vejevjem. V plitvi vodi so ždele številne šarenke in potočnice, ki smo jih opazili tudi brez pomoči polaroidnih očal. Našteli smo kakih deset rib, od katerih so prevladovale mavrične lepoticice. Nemudoma smo jim ponudili umetne muhe in ujeli prvo. Prečudovita in borbena riba z rubinasto rdečima škržnima poklopema je med utrujanjem skakala visoko v zrak in zganjala trušč, da smo se sebično zbili za prihodnje ulove! A brez razloga. Rib je bilo zares veliko in lepo so prijemale. Ni šlo za vložene primerke iz ribogojnice, temveč za nekaj povsem drugega. Tudi prijem smo si morali zaslužiti, temeljil pa

0,14 mm, smo tam zamenjali z debelejšo, 0,16, na njen končni del pa sprva navezali manjšega krtačnika. Zelo radi lovimo z njim, saj odlično posnema manjše ribice in kapeljne, odlikuje pa ga tudi trnek ključnik s svinčeno glavo (džig), ki je težka, zaradi česar umetna muha hitro potone. Z njo smo želeli preloviti območja tik nad dnom Lipnice in v kamnitih zajedah. Potočnice nismo ujeli nobene, saj je bil vodostaj razmeroma majhen, zato pa smo s potezanko uspeli prevarati kar nekaj šarenk. Znova smo občudovali njihova popolna telesa in neverjetno intenzivne barve.

Oblaki nad nami so se zgostili in po-

Nekateri pravijo, da je Lipnica večji potok, drugi ji rečejo manjša rečica. Res pa je, da je majhna, zato bodo muharju prišle prav previdnost, natančnost in oblačila v maskirnih barvah.

Pod obreznim vejevjem se pogosto skrivajo najljepše ribe. V času našega obiska na Lipnici sploh ni bilo pomembno, ali smo jim ponudili posnetek ličinke ali suho muho. Če je ribiču uspelo, da jo je vrgel tik pod vejevje, energičen prijem ni izostal.

Za muharjenje na Lipnici smo najraje uporabili različne posnetke ličink. Najbolj smo zaupali takšnim v naravnih tonih. Ko je posijalo sonce, smo poskusili tudi s suhimi muhami.

Ribe s čudovitimi vzorci so prijemale druga za drugo. Pri ribolovu se je odlično izkazal tudi posnetek postrance.

Tudi potočne postrvi so pogoste prebivalke Lipnice. Njihovo na otip zelo mehko telo krasijo značilne rdeče pike in drobne luske rumenkastih odtenkov.

v naravnih tonih z volframovo glavo (ki je lahko bolj ali manj svetleča). Čisto na koncu poskušamo še z impresivističnimi posnetki žuželk, ki v telesu nimajo uvezanih svetlečih delčkov.

Na poti do tolmuna smo najprej premetali obetavne predele pod obreznim

je na nežnem in natančnem predložku ter izredno previdnem gibanju ob vodi. Ribiči, ki vam je blizu indijanski način ribolova, to je pravi revir za vas!

Ko smo dobili vtis, kako čudovit ribolov nas čaka, smo stopili k tolmunu in nadaljevali z ribiškim raziskovanjem. Trnico,

mładanski dež nas je zvalil v zavetje drevesnih krošenj, ki objamejo Lipnico nekaj sto metrov pod začetkom revirja. Tam nas je oblikovanost reke prisilila k uporabi posnetkov ličink v naravnih barvah. Nanje so prijemale manjše šarenke in potočnice, v tolmunih smo sem in tja

Ocenjevalni list

Revirje ocenjujemo tako, da vsako izmed sedmih kategorij ocenimo z oceno od 1 do 6. Kategorije so ustrezno ovrednotene, kar pomeni, da sta npr. čistoča vode ali ribja populacija pomembnejši kategoriji kot možnost parkiranja ali dostop do vode.

Vodotok: Potok Lipnica

Revir: Od jezua pri tovarni Iskra mehanizmi do izliva v Savo, brez pritokov

Upravljevec: RD Radovljica

Kategorije in vrednost (faktor)	Obrazložitev kategorije	Ocena od 1 do 6	Rezultat (zvezdice)
Kakovost vode 0,20	Čistost vode in okolice vodotoka. Splošna senzorična ocena.	4,5	0,9000
Pestrost ribolova 0,10	Ali je na revirju primeren ribolov za začetnike in izkušene ribiče. Pestrost vodotoka s stališča načina ribolova.	5,0	0,5000
Cena dovolilnice 0,10	Ocena razmerja med kakovostjo ribolova in ceno dnevne dovolilnice.	3,0	0,3000
Ribja populacija 0,30	Možnost ribolova več ribjih vrst v različnih letnih časih.	4,0	1,2000
Pristop do vode 0,075	Zaraščenost vodotoka, udobnost pri ribolovu (metanje).	4,5	0,3375
Dostop do revirja 0,075	Prometna povezanost, možnost primerne parkiranja.	4,0	0,3000
Ocena upravljavca 0,15	Dostopnost do pomembnih informacij, odzivnost informacij, odzivnost in prijaznost upravljavca.	6,0	0,9000
		31 točk	4,4375 zvezdice

Ribe, ki smo jih ulovili, so merile do približno 40 cm. Z lahkim priborom smo imeli kar nekaj dela, da smo jih ukrotili. Med utrujanjem so največkrat skakale visoko v zrak in se poskušale rešiti z otresanjem glave.

Po končanem ribolovu v grapi pod Jelovico smo se ob točenem tekočem zlatu spraševali, ali so še kje tako lepe in barvite šarenke kot v Lipnici. Misel sta zadušila tišina gozdov in cvrčanje ptičev ...

Vtisi

Drobna Lipnica je kot poživljajoč navdih nam ljube Yeatsove poezije – plemenita, nevsiljiva in polna presenečenj. Z lahkoto se meri z bolj znanimi ali celo ošabnimi muharskimi revirji v bližnji in daljni okolici. Ob njej bodo najbolj uživali ribiči, ki se radi predajajo individualnemu muharjenju na predalpskih postrvjih vodah. Čeravno v njej živijo tudi druge muharske ribe, denimo lipani, je posebno znana po barvitih potočnicah in šarenkah, ki s svojim mikavnim videzom bogatijo srca številnih ribičev.

Pri ocenjevanju revirja smo v dobro šteli kar nekaj postavk, najbolj pestrost ribolova in oceno upravljavca. Revirju smo na koncu pripisali 31 točk (od 42 mogočih) in zelo dobro končno oceno 4,4375 zvezdice (od 6 mogočih).

Če bomo imeli srečo, da bomo kot starčki še krevsali po svetu in se bo naš nemirni duh morebiti izpel, se bomo v mislih znova zatekli ob Lipnico iz brenčavega leta 2017. Želimo ji, da si surov in umazan svet pred njo zatisneta oči. Naj nadaljuje svojo pot takšna, kot jo poznamo, blažena med zelenjem in kapljami toplega spomladanskega dežja.

Jure Ušeničnik

Ko je bila spomladanska ploha mimo, so se postrvi dvigovale tudi na različne posnetke majevk. Najuspešnejši smo bili s prvenko (*angl.* Olive Dun).

opazili tudi lipana. Bujna zelena okolica je pripomogla k zasanjanemu vzdušju, ki smo ga vajeni iz legendarnih angleških ribiških filmov. Počasi smo napredovali s tokom navzdol. Curkom so sledili tolmuni z do 2 m globoko vodo, kjer bi veljalo preizkusiti tudi potezanke. Mi smo vztrajali pri uporabi posnetkov ličink.

Popoldne so nas plaho pobožali sončni žarki. V hipu so iz gostega obrežnega rastlinja zlezele in zletele vse mogoče žuželke, tudi veliko majevk. Odločili smo se, da se bomo preizkusili v ribolovu s suho muho. Vrnili smo se na izhodišče in ponovno pre-

Ribe prilagodijo barvo svojega telesa okolju, v katerem živijo. Verjetno se moramo zahvaliti prav barvitosti dna Lipnice, da so ribe v njej tako pisane.

tipali odsek Lipnice za tovarno. Debelino trnice smo znova zmanjšali na 0,14 mm in nanjo navezali posnetek na trnku #16, na las podobnemu prvenki (*angl.* Olive Dun), nekoliko pa spominja tudi na vulfovko (*angl.* Grey Wulff). Bolje so se izkazali posnetki levink; najuspešnejši sta bili siva in rjava barva. Nekaj lepih postrvi, ki so v povprečju merile od 30 do 40 cm, smo ujeli tudi na rjav posnetek majevke s krilci iz CDC, zvezanimi kot upehanka (spent) z razprtimi krilci. Bogat večerni skok, ki je sledil, je le še potrdil naš prvi vtis o imenitni rečici v Lipniški dolini.

Prebujenje

Letos je pomlad zakorakala med nas s krepkimi koraki že v marcu, ko so se ponekod dnevne temperature dvignile tudi nad 20 °C. Sočasno se je iz zimskega počitka začela prebujevati tudi narava in marsikatero drevo je čez noč ozelenelo, kakšen grm pa zacvetel. Še ribe so pokazale nekaj več živahnosti kot v mrzlih dneh. Povsem razumljivo.

Ribiči nismo nič zaostajali. Poleg ribolova smo začeli z izlovi gojitvenih potokov in vlaganji rib, še pred tem pa smo poskrbeli za redne letne zборе članstva. Na našem sem znova poslušal jadikovanje o krizi kot glavnem razlogu za stalno zmanjševanje članstva, o pomanjkanju denarja, majhnem ali nikakršnem zanimanju mladih za včlanitev v naše vrste in podobno. Navedeno je najbrž razlog, da lani ni bilo storjenega ničesar, da bi se stanje premaknilo v obratno smer, slišati je bilo celo nekaj napotkov skladno z mišljenjem, da je treba samo čakati in se bodo stvari uredile same od sebe. Nekako tako kot pri gobah, ki jih je kakšno leto več, drugo pa jih je manj.

Kaj pa ribolov?

Z ribami pa je bilo takole: prvo mreno, ki sem jo po dolgem času videl zapeto na trnku, je v Savi (revir Straža - Sava) ujel Aljoša Gorkovič, moj ribiški znanec in lastnik ribiške trgovine Carpio. Bil je lep pomladni dopoldan in ker nisem imel posebnega dela, sem ga obiskal zgolj iz radovednosti. Po nekaj menjavah ribolovnega mesta se je končno zakrivila konica palice Matrix feeder. Kot je značilno za mreene, se tudi ta ni pustila kar tako zajeti v podmetalko. Nekajkrat je dobro potegnila v globino, tako da je zapela zavora na kolescu Fox eos 5000. Aljoša je za vabo uporabil majhen bojli Northern Baits z okusom krillers garlic (rakci – česen) in premera 12 mm ter še dodatno namočenim v omako aqua amino (Sticky baits).

Na Ljubljani

Doživetje me je spodbudilo in po nekaj dneh sem se odpravil na ogled v vevški revir Ljubljani. V vodi je bilo živahno. Predvsem precej podusti se je kazalo z odbleski svojih teles, pogosto pa so se metale iz vode. Zdi se mi, da že dolgo nisem videl toliko podusti, ki bi bile tako razposajene in igrive. Morda so se zavedale, da so v lovopustu in bodo v njem še nekaj

Aljoša Gorkovič, moj znanec in lastnik ribiške trgovine Carpio, na bregu reke Save (revir Sava - Straža) med utrujanjem zapete ribe, ki je prišla potem, ko je nekajkrat zamenjal ribolovno mesto.

časa. Ko se konec junija lov nanje odpre, se bolj skrivajo.

Na nekem ovinku sem v tolmunu s povratnim tokom opazil nekaj lepih klenov, čez čas še ploščiče, vmes pa je priplaval tudi nekaj platnic in podusti. Dobro zakrit pred njihovi-

mi pogledi sem jim ponudil nekaj briketov na osnovi rib (Hydro fish Northern baits) in konoplje, premera 8 in 10 mm. V vodo sem jih metal posamično in opazoval ribji odziv. Kleni so vsak briket, ki je padel v vodo, najprej zasledovali, potem pa

Mrena, ki je Aljoši lepo upognila palico, ni bila kapitalka, a je zato ni bil nič manj vesel.

Aljoša je za vabo uporabil majhne boljše, proizvajalca Northern baits, z okusom killers garlic, namočene v omako aqua amino (Sticky baits).

Na izbrano ribolovno mesto sem pred začetkom ribolova nekajkrat vrgel poln večji krmilnik in na tak način nakrmil območje.

Briket lahko v silikonski obroček vstavimo z različnim praktičnim orodjem, ki precej olajša postopek.

je vsak izginil v gobčku. Verjetno je v globini tolmuna, ki mu v najglobljem delu nisem videl dna, kateri končal tudi v ustih kakšnega ploščiča. Vmes je zaokrožila še mrena, ki sem jo ocenil na približno štiri kilograme. Zares lep prizor za zagretega ribiča in boljšega mesta si nisem mogel zamisliti. Morda bi si želel le nekaj manj ovir v vodi, ki so potencialna nevarnost takrat, ko je riba zapeta na trnek in se poskuša rešiti. Ampak vsega res ni mogoče imeti.

Obžaloval sem, da s seboj nisem imel palice in že kar takoj začel loviti. Seveda je bil naslednji dan rezerviran za ribolov. Glede na obnašanje rib sem bil poln optimizma, toda meta-nje prostih briketov v vodo je eno, briket na trnku pa nekaj drugega. Za vabo sem uporabil enak briket kot za krmljenje. Ker nimajo luknjice in ga nisem mogel postaviti na lasek, kot počnemo z boljji, sem uporabil majhen silikonski obroček in ga navezal na konec laska. Vanj sem s posebnim orodjem vstavil briket in to je bilo vse. Nekaj predvrvic sem si kot po navadi naredil doma, da ne bi izgub-

ljal časa z njihovo izdelavo za vodo. Silikonskih obročkov imam precej, in sicer že lep čas, vendar jih vse doslej nisem nikoli uporabljal. Po svetu je uporaba precej razširjena predvsem pri ribolovu s krmilnikom, pa tudi pri tehniki »match« in pri ribolovu na t.i. štek. Kakorkoli, ribe imajo rade briquete, ker so izredno hranljivi in pravzaprav v večini izdelani prav za prehrano rib. Na lasek jih lahko postavimo tudi tako, da nanj dva ali tri prilepimo s hitrim lepilom. To je izredno praktična metoda, saj se briketi dobro primejo laska in med seboj, pa tudi topijo se nekoliko počasneje kot tisti z luknjico. Sam v glavnem lovim na slednje tako, da jih na lasek navlečem, kot to počnemo z boljji. Če briketi po sredini nimajo luknjice, jo lahko izvrtamo sami s svedrom ustreznega premera.

Po prihodu na ribolovno mesto sem tisto malo opreme položil na tla že nekaj metrov prej ter se skoraj odplazil do vode, da bi preveril, ali so ribe sploh še tam. Ne zgodi se namreč vedno, da so dolgo na enem mestu. Nekajkrat se mi je že primerilo, da je

bila naslednji dan na mestu, kjer je bilo vse polno rib, voda prazna. Tokrat so bile tukaj in brezbrizno krožile po tolmunu. V časovnih presledkih sem previdno vrgel v tolmun nekaj briketov. Potem sem si vzel nekaj minut premora, preden sem ribam ponudil še briket na trnku. Pri tem sem posebno pazil, da je vaba že v prvo padla na zeleno mesto, saj bi vsako ponavljanje meta ali – bog ne daj – zapenjanje in trganje naveze krepko zmanjšalo mojo začetno prednost. Navezo sem obtežil zgolj z eno šibrico, teže 1,25 g, da pri padcu v vodo ne bi povzročala večjega hrupa in treslajev. V danih razmerah obtežitev morda ni bila niti potrebna, saj bi že sam briket lahko vrgel na zeleno mesto, vendar raj lovim z vsaj najmanjšo obtežitvijo kot pa popolnoma brez. Zdi se mi, da mečem natančneje.

Met mi je kar uspel, navezo pa sem še v zraku nekoliko zavrl, da je v vodo padla še bolj nežno. Počakal sem toliko, da je dosegla dno, potem pa sem rahlo napel laks ter nekoliko popustil, da je mlahavo visel s palice, ki sem jo položil kar na tla. Nato sem

Narava se je v marcu zaradi dokaj visokih temperatur začela prebujati, kar velja tudi za ribe in večino ribičev. Dan je bil sončen in ravno prav tople, zato sem v ribolovu užival kot že dolgo ne.

se pomaknil kakšen meter nazaj, kjer sem bil bolj zaščiten pred ribjimi pogledi in obenem dovolj blizu palice, da bi se lahko odzval po potrebi. Pozorno sem opazoval konico palice, še bolj pa laks. Na njem je mogoče najprej videti, ali se kaj dogaja z vabo. Če opazujemo le konico palice, velikokrat ne zaznamo vsega, kar bi lahko. Razmišljal sem, ali ni morda laks, premera 0,22 mm, pretanek glede na ovire v vodi, po drugi strani pa, ali ni morda predebel za bistro vodo. Riba so mirno plavale v tolmun in iz njega, iz česar sem ugotovil, da jih dotlej nisem z ničemer preplašil. Preostalo mi je samo še čakanje na prijem, ki sem ga dočakal po kakih petnajstih minutah. Laks se je najprej stresel, se napel in vrh palice se je upognil. Pograbil sem palico, upor na drugi strani pa je bil precej močnejši, kot sem pričakoval. Riba jo je ubrala naravnost proti oviram v vodi, zavora je zapela. Po nekaj sekundah je pritisk na palico nenadoma popustil in iz vode sem potegnil le še konec strganega laksa. Bil sem »poklapan«, še bolj pa jezen, ker sem bil skoraj prepričan, da

lahko za precej časa pozabim na ribe v tistem tolmunu. Sumim, da je prišla tista mrena, ki sem jo videl dan poprej. Lahko pa je bil kakšen krap. Klen ni mogel biti, saj je bil poteg preveč silovit. Kleni so na trnku borbeni in eksplozivni, a ne toliko kot v opisanem primeru. Kmalu sem se prenehal ukvarjati s tem, saj tako ali tako ne bi dobil odgovora. Šlo je za resne ribe in to je najpomembneje. Potem se je vse umirilo in ptički so zapeli, le jaz sem si žvižgal bolj skozi zobe. A ne za dolgo. Kljub slabim občutkom sem čez kakšnih deset minut znova ponudil vabo v tolmun.

Še na nasprotni breg

Debelo uro sem potrpežljivo čakal, a se ni nič zgodilo. Nekajkrat se je laks sicer nekoliko stresel, več od tega pa ne. Verjetno se je kakšna podustaknula laksa, morda tudi vabe. Ves čas sem razmišljal, ali ne bi morda zamenjal ribolovnega mesta in se po kakšni uri ali dveh ali – še bolje – kateri drug dan vrnil. Nisem dolgo okleval, v vodo sem zmetal še nekaj briketov, pospravil pribor in se odpravil na na-

sprotni breg Ljubljanice na mesto, za katerega sem menil, da je idealno za ribolov. Idealno predvsem za ribiča. Nobenih vej in drugega, kar bi oviralo ribolov, obenem pa dovolj zakrito, da ni preveč izpostavljen pogledom iz vode. Način ribolova sem spremenil le toliko, da sem uporabil kletkasti krmilnik, za vabo pa boljli, zaviti v testo sadnega okusa in arome. V avtu sem imel dober kilogram praškaste krme, ki sem si jo zamešal iz različnih ostankov praškastih vrst krme, ki so mi ostajale od prejšnjih ribolovov. Sestavljena je bila iz drobljenca briketov na ribji osnovi, praškaste krme Weekend Starfish, Super method mix (Bait Tech) in še nekaterih zelo hranljivih dodatkov.

Mesto je zares lepo za ribolov: dno reke razmeroma brez ovir, tok ob nasprotnem bregu ne premočan, pred menoj pa dober kos povsem mirne ali z zelo majhnim povratnim tokom obremenjene vode. Na bregu je več kot dovolj prostora za ribiča in vsa njegova opravila. Hitro sem suhi krmi dodal vodo z melaso in nekaj briketov Green betain, preme-

Brikete lahko na lasek pritrdimo tudi tako, da jih nanj prilepimo s trenutnim lepilom. Tiste z luknjico skozi sredino na lasek pritrdimo tako kot bojli. Luknjico skozi briket lahko izvrtamo tudi sami s svedrom, primernega premera.

ra 4 mm, dobro premešal ter pustil nekaj minut počivati, da so vsi suhi delci vpili tekočino. Medtem sem si pripravil navezo za lov. Pravzaprav sem namesto šibrice na laks postavil krmilnik, za vabo pa je bil obrezan bojli, 12 mm, oblečen v testo. Preden sem novo predvrstico zapel na navezo, sem z nekoliko večjim krmilnikom nakrmil izbrano mesto. To sem storil tako, da sem poln krmilnik vrgel v vodo, nekaj časa počakal, da se je izpraznil, potem pa sem postopek nekajkrat ponovil. Na koncu sem v vodo vrgel navezo, tokrat s polovico manjšim krmilnikom. Palico sem postavil v rogovilo, sam pa sedel v udoben stol. Nehote sem pomislil, ali je lahko še kje kaj lepšega na tem svetu ... Vreme je bilo toplo, sončno, zapihal je rahel vetrček. Že dolgo se na rečnem bregu nisem počutil tako dobro in temu občutku sem se prepuščal z veseljem.

Vsakih 10 ali 15 minut sem navezo potegnil iz vode, napolnil krmilnik, po potrebi dodal bojliju nekaj testa ter vrgel nazaj v vodo. Iz idiličnega dremeža me je zdramilo le sporočilo na mobilniku. Moj dolgoletni prijatelj Tone mi je poslal nekaj fotografij jezera Žabar v BIH, kjer je s svojim svakom Primožem lovil krape. Fotografij slednjih še ni bilo, je pa okolica kar lepa. Na nekaterih ribolovnih mestih imajo postavljene celo manjše lesene bungalove, v katerih lahko ribič prespi, in so opremljeni z električnim priključkom in omrežjem WI-FI. Seveda lahko bivate tudi v svojem šotoru, če vam je tako ljubše. Pomislil sem, da morda uživata bolj kot jaz, a vseeno ne bi staval. V treh dneh, kolikor sta ostala, sta ujela dva krapa (15,5 in 21,2 kg), eden pa jima je ušel. Kar dobro, še posebno glede na letni čas, bi rekel, oba pa sta si krepko popravila svoje dotedanje najboljše

rezultate, kar zadeva krape. Sam menim, da si je za tovrstne podvige treba vzeti vsaj en teden, vendar pa je boljše nekaj kot nič.

Enakega mnenja sem bil tudi, ko sem malo pred mrakom pakiral svoj ribolovni pribor in se odpravljal domov. Dobršen del popoldneva sem namreč užival v brezdelju in pasel oči na prebujajoči se naravi. Posamična drevesa so že precej ozelenela, drugim so popki šele odganjali. Ribe se niso pretirano kazale. Tu in tam je katera prebila vodno gladino, morda je lipan pobral drobno muho z gladine, lahko je bila tudi šarenka. Rib, ki sem jih čakal, ni bilo na spregled. Šele proti večeru se mi je konica palice prvič narahlo stresla. Še nekajkrat pa sem moral napolniti krmilnik, preden se je pod zapeto ribo lepo upognila. Otepajoča riba ni nudila večjega odpora, vendar le-ta vseeno ni bil zanemarljiv, čeprav se ni mogel primerjati s tistim pred nekaj urami. Lep ploščič se je kmalu znašel v podmetalki in na blazini za odpenjanje. 'Končno riba,' sem zadovoljno pomislil. Ploščič je v glavnem jatna riba in zraste do nekaj kilogramov. Svojega nisem tehtal, saj ima precej debelo in neprijetno sluz, ki jo je težko sprati s finega blaga vreče za tehtanje. Mere niti niso pomembne. Vsekakor ni bil kapitalen, me je pa kljub temu navdušil. Boljšega zaključka uživaškega ribolovnega dne, s pridihom lenobnosti, si niti ne bi mogel zamisliti. Čeprav bi v večernem polmraku verjetno lahko ujel še katerega, sem raje pospravil in prenehal z ribolovom. No, najbrž bi bil še bolj zadovoljen, če bi ujel še tisto ribo z začetka. Pa drugič.

Lep ploščič je prijel na mojo vabo pred mrakom in me zelo razveselil.

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

NOVA MUHARSKA APLIKACIJA

Mobilni inštruktor muharjenja, vodnik in dnevnik

Po voblerjih za lov sulca, ki smo jih predstavili v *Ribiču*, 11/ 2016, je Rok Luštrik pripravil novost, tokrat za muharje – muharsko aplikacijo, poimenovano *Flyfishingapp*.

To je skupek mobilnih aplikacij, ki omogočajo učenje muharskega meta, spremljajo ulov, shranjujejo lokacije in nudijo pregled ribolova na določenem območju (Slika 1) in je namenjena začetnikom, športnim ribičem in profesionalnim vodnikom. Z aplikacijo *Muharski met* se je mogoče naučiti osnov muharskega meta v nekaj urah. Aplikaciji *Galerija* in *Lokacije* sta namenjeni muharjem, ki veščine muharskega meta že obvladajo in se želijo bolje seznaniti z reko, kjer muharijo, jo temeljito proučiti ter si zabeležiti dobra lovna mesta.

Zanimalo nas je, kako se je Rok tega domislil in kako jo je razvil do končne oblike. »Ko sem vodil muharje, sem videl, da veliko muharjev ne obvlada osnovnega muharskega meta. Začel sem pred približno dvema letoma. Izhajal sem iz dejstva, da

česa podobnega na trgu ni bilo, bilo pa je veliko zanimanja med začetniki, kako se hitro in dobro naučiti osnov muharskega meta. S to aplikacijo se ga je v zelo kratkem času možno naučiti. Začetnik lahko z aplikacijo vadi kjerkoli. Pri muharskem metu je bistveno dvojje: čas in kot meta. S kolegom Ivanom Laharnarjem, ki je programer, sta razvila omenjeno aplikacijo. Leta 2016 sem se prijavil na razpis za *start up* podjetja. Zamisel sva razvila do konca, prva objava je šla v svet konec marca. Zanimanje za novost so pokazale številne muharske revije v tujini. Odzvali so se tudi številni ribiči iz tujine, ne le v Evropi, ampak tudi Rusiji, Severni in Južni Ameriki – imamo registriranih že kar veliko uporabnikov. Aplikacijo pa bomo seveda razvijali še naprej.«

Muharski met

Ko je aplikacija naložena na mobilnik, se suhi trening lahko začne (Slika 2). Uporabnik odpre aplikacijo *Muharski met*, nagne telefon za 35 °, da se bela palica poravna z modro črto in zeleno palico, ki prikazuje idealno hitrost in čas. Uporabnikova palica je bela in prikazuje njegov met. Spodnji zelen drsnik predstavlja dolžino vrvice. Tedaj uporabnik lahko začne s simulacijo muharskega meta. Dolžino in akcijo palice, ki sta ključni komponenti muharskega meta, uporabnik nastavi v nastavitvah v levem kotu.

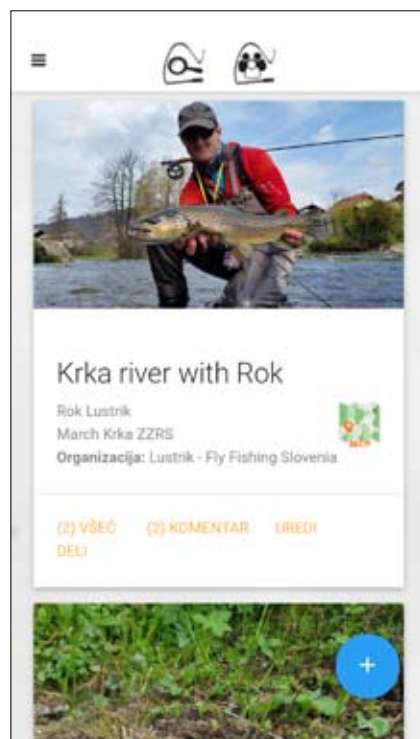
Naslednja stopnja je trening ob vodi v realni situaciji, s palico in muharsko vrvice. Postopek je enak, vendar z dodatkom vodoodporne torbice in nosilcem za mobilni telefon, ki ga pritrdimo na ročaj muharice. V torbico ribič spravi mobilni telefon in jo pritrdi na muharico. ▶

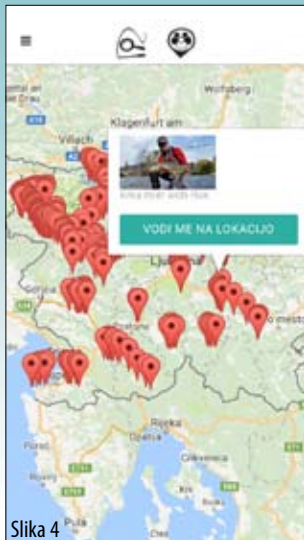
Slika 1: Aplikacija *Flyfishingapp* je skupek mobilnih aplikacij, ki omogočajo učenje muharskega meta, spremljajo ulov, shranjujejo lokacije in nudijo pregled ribolova na določenem območju.

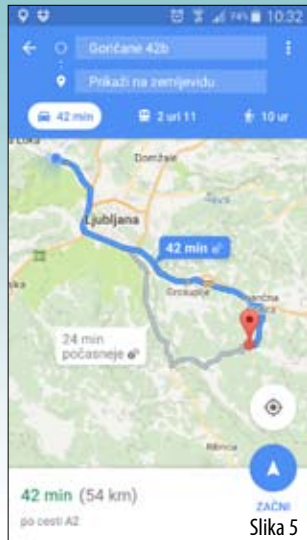
Slika 2: Ko je aplikacija naložena na mobilnik, se lahko začne suhi trening.

Slika 3: Aplikacija *Galerija* je skupek slik z vsega sveta, ki jih je ribič posnel na ribolovu.

Slika 4

Slika 5

Ko ribič odpre aplikacijo *Lokacija*, mu le-ta sporoči, kje je in mu ponudi ribolovna območja na širšem območju.

Aplikacija je na voljo v obeh platformah Android in Ios (Iphone). Android omogoča možnost brezplačne različice, vendar so funkcije, kot so navigacija do lokacij, muharski met in vpogled v popolno galerijo, zaklenjene.

Zanimalo nas je tudi, kako je aplikacijo razvijal naprej od muharskega meta.

»Poleg začetnikov sem želel zajeti tudi širšo populacijo muharjev, tudi tiste, ki muharski met že dobro obvladajo. Izhajal sem iz dveh namenov:

- da si ribič lahko ustvari dnevnik in se vrača na lokacije, kjer je dobro lovil,
- da lahko vidi tudi druge, zanj nove dobre lokacije na reki in jih prek aplikacije poišče.«

Galerija

Aplikacija *Galerija* (Slika 3) je skupek fotografij z vsega sveta, ki jih je ribič posnel na ribolovu. Služi kot predstavitev, osebni dnevnik, pomoč pri izbiri cilja in pregled ponudnikov organizacij potovanj in vodnikov. Fotografije, ki vsebujejo GPS-koordinate, si aplikacija zapomni in ponudi možnost, da ribiča pripelje nazaj na lokacijo, kjer je posnel fotografijo. To fotografijo lahko ribič objavi, deli s prijatelji ali zadrži zase kot svojo evidenco ali osebni ribiški dnevnik.

Lokacija

Ko ribič odpre aplikacijo *Lokacija*, mu le-ta sporoči, kje je in mu ponudi ribolovna območja na širšem predelu (Slika 4 in 5). Lokacije so opremljene z realnimi fotografijami, ki jih je mogoče povečati. Ob sliki se ponudi tudi ikona *Vodi me na lokacijo* in navigacija ribiča vodi na izbrano lokacijo.

Kako naprej? Rok odgovarja: »Veliko zanimanje ribičev iz vsega sveta nas spodbuja, da je treba aplikacijo razvijati naprej. Razvijamo nove dodatke, želimo pa pridobiti povratne informacije in lokacije iz vsega sveta. Naš cilj je razviti banko realnih podatkov z muharskih voda na vseh celinah. Zavedamo se, da sicer res obstaja že nekaj podobnih aplikacij z lokacijami, ki pa so pomanjkljive, postavljene brez ustrezne podpore in fotografij. Želimo, da naša aplikacija vse znane pomanjkljivosti odpravi in da ribičem ponudimo najboljši tovrstni izdelek.«

Pri nadaljnjem razvoju muharske aplikacije želimo Roku Luštriku veliko uspeha.

Borut Jerše

LOV RIB S PLOVCEM

Začelo se je zares!

Smo na začetku letošnjega državnega prvenstva (DP) v lovu rib s plovcem (LRP), ki smo ga nestrno pričakovali, in še vedno pod vtisom doseženega zgodovinskega uspeha, ki ga je izborila naša reprezentančna odprava na lanskem svetovnem prvenstvu (SP) v LRP – člani v bolgarskem Plovdivu, s čimer smo vas glasilo Ribič že seznanili.

Tudi letos se bo na DP LRP pomerilo precej tekmovalk in tekmovalcev: od tistih najmlajših ter vse do najstarejših kategornikov – veteranov, ki smo tudi tokrat na Ptujju začeli tekmovalno sezono.

Vse leto si bodo vse do poznih jesenskih dni sledila zanimiva tekmovanja v ligi posameznikov, ko se bosta pomerila naša najuspešnejša reprezentanta: aktualni svetovni prvak Jernej Ambrožič - Ambro in aktualni državni prvak Mitja Kmetec, ki z doseženim četrtem mestom na SP tudi ni bil daleč od najvišje lovorike. Ob tem ne smemo pozabiti preostalih naših izjemnih tekmovalcev, ki utegnejo favoritoma resno mešati štrne v boju za dosego najvišjega državnega naslova. Nekaj podobnega pričakujemo tudi v ekipnem delu DP, saj bodo državni prvaki RD Pesnica - Sensas z izvrstnima tekmovalcema Mitjo Kmetcem in Lenartom Pıkljem poskušali obraniti že šesti zaporedno doseženi naslov državnih prvakov v LRP v članski konkurenci A-lige. Vendar to ne bo enostavno, saj jim bodo pot do uspeha želeli preprečiti tekmovalci ekipe RD Radeče - Timar, med katerimi so tudi naš svetovni prvak Jernej Ambrožič, njegov reprezentančni kolega Robi Makuc in preostali prekaljeni sotekmovalci, ki so na lanskem DP LRP osvojili tretje mesto v najvišji državni ligi.

Lanske uvrstitve ekip in njihov zbir točk napovedujejo, da bo državnim prvakom iz Pesnice poleg radeške ekipe tudi tokrat najresnejša tekma v boju za najvišje mesto izjemna ekipa RD Ptuj. Aktualni viceprvaki s Ptujja so v zadnjih letih v konkurenci A-lige že tretjič osvojili drugo mesto. Na lanskem DP LRP so resno ogrožali naše večkratne državne klubske prvake, saj so v zadnjem tekmovalnem dnevu točkovno razliko Pesničanov znižali na »ulovljivi« končni zbir točk v primeru, če bi se DP še nadaljevalo.

Jani Sluga že osmo leto uspešno opravlja zahtevno in odgovorno funkcijo predsednika TK RD Ptuj.

Tekmovalna dejavnost na Ptuju se je uspešno začela pred nekaj desetletji s tekmovalci in občasnimi reprezentanti, bratoma Milanom (Mišem) in Dušanom Horvatom, Zvonkom Petkom, Srečkom Lebnom ter žal že pokojnima Francem Trbucem in Jožetom Lovrenčičem. Uspešno jih je povezoval sedanji predsednik RD Stane Žitnik ob pomoči ribiških sotovarišev. Ti športni ribiči so bili uspešni vzorniki zdajšnji generaciji ptujskih tekmovalcev. Med drugim so že pred leti osvojili številna pomembna mednarodna odličja v ekipni pa tudi v posamični konkurenci tekmovalcev v LRP.

Ptujske športne ribiče odlikuje aktivno delovanje na številnih področjih ribištva, in sicer na lokalni pa tudi na državni ravni, ter se uspešno vključujejo in povezujejo s prevzemanjem odgovornih nalog trenerjev, vodij ekip itn.

Aleksa Mesarič in oče Matjaž trdno povezuje tudi ribičija.

Damjan Mesarič je uspešen in zanesljiv tekmovallec.

S pomočjo reprezentančnim odpravam na mednarodnih tekmovaljih so omenjeni športni delavci veliko prispevali k skupnemu dosežku slovenske reprezentance in njenim izjemnim posamičnim uspehom, s katerimi so se naši tekmovalci zapisali v sam vrh na lanskem SP v Bolgariji.

Znano je, da RD Ptuj že vrsto let uspešno sodeluje na DP v LRP s tremi uspešnimi ekipami, kar še dodatno potrjuje njihovo zelo dobro organizirano tekmovalno dejavnost. Njihova najstarejša ekipa nosi ime matične RD Ptuj. Za njo se je oblikovala ekipa Ptuj Jure, ki že vrsto let zelo uspešno deluje pod vodstvom našega ribiškega prijatelja, priznanega trgovca z ribiško opremo in donatorja reprezentančnim odpravam, Sama Levstika. Tretja ptujska ekipa je po stažu najmlajša, čeprav jo sestavljajo najstarejši športni ribiči – veterani. Slednji se lahko pohvalijo z dvema osvojenima naslovoma državnih

prvakov v ligi veteranov. Tako bo po končanem DP zanimivo videti, katera od omenjenih ptujskih ekip bo tokrat najuspešnejša.

Borili se bodo za zmago

Tokrat bomo predstavili člane večkrat drugouvrščene ekipe na DP LRP – člani, ekipo RD Ptuj, ki se bo tudi letos zelo resno potegovala za naslov državnih prvakov. Predhodno smo se dogovorili za srečanje z **Janezom Slugo**, predsednikom tekmovalne komisije (TK), ki to zahtevno delo uspešno opravlja že osmo leto, v domu ribičev RD Ptuj ob skrbno urejenih ribnikih v Rogoznici. Med prijetnim pogovorom je stekla beseda o času, ko smo še kot kratkohlačniki zvedavo, a prepričljivo zakorakali v ribiško družčino, ki nas je znala navdušiti ter nas pravilno usmerjati in seznanjati z dolžnostmi in lepo-

vanja, večkrat pa prevzame tudi skrb, da ekipa ni lačna. Za vse opravljeno delo in pozornost, ki smo je deležni, se mu ob tej priliki zares iskreno zahvaljujem.«

Na katerih vodah najraje loviš ribe in kakšen način ribolova ti je najbolj pri srcu? Kateri je tvoj največji dosedanji tekmovalni dosežek?

»Najraje lovim krape na štek palico. Trenutno imam rekord v naši RD z ujetim 14 kg težkim krapom na štek palico, kar ni enostavno. Sicer pa je moj največji dosežek v A ligi, ko mi je na komercialnem ribniku v Prvencih uspelo v štirih urah ujeti 84 kg krapov, kar je državni rekord ulova na tekmovalnih DP LRP.«

Na katero ribjo krmo (hrano) prisegaš?

»Prisegam na mešanico belgijske in francoske krme za privabljanje rib z dodatkom domače zemlje.«

Bi kaj spremenil pri izbiri tekmovalnih tras?

Tekmovalne trase so iz leta v leto boljše. Zaradi težke in raznovrstne tekmovalne opreme mora biti omogočen dostop do lovnega mesta z osebnim avtomobilom. Tudi Ptujčani se trudimo, da so tekmovalnja organizirana na pričakovani oz. čim višji ravni.«

So večkratni državni prvaki RD Pesnica - Sensas premagljivi?

Premagati aktualne državne prvake nam je skoraj uspelo leta 2014, ko smo bili zelo blizu osvojitvi naslova, in tudi lani, a žal smo bili za malenkost prekratki. Želim, da uspešno odloavimo tekmo za tekmo, končni zbir točk pa bo pokazal, če smo uspeli.«

Močno hrbtenico uspešne ptujske ekipe v konkurenci A-lige tvorijo trije njeni tekmovalci iz družine **Mesarič**, kar je svojevrstvena zanimivost. To so oče **Matjaž**, sin **Aleks** in nečak **Damjan**. Žal ni več med njimi Matjaževga najstarejšega sina, izjemnega tekmovalca Nejca, ki je izgubil mlado življenje ob pomoči ljudem, ki jih je februarja 2014 prizadel žledolom.

Naš ribiški prijatelj **Matjaž Mesarič** je prava ribiška duša, ki je s svojim požrtvovalnim delom veliko doprinesel k uspešnosti in prepoznavnosti slovenskega tekmovalnega ribolova doma in v svetu. Med drugim je s člani slovenske reprezentance na lanskem SP v Bolgariji kot vodja veliko pripomogel k zgodovinskemu uspehu ▶

tami ribiške dejavnosti. Ja, spomini so lahko lepa dediščina, pretkana z napori, ampak tudi s srečnimi trenutki zmag. Slednjih se ribiči radi spominjamo.

Od spominov smo se v pogovoru z Janezom Slugo vrnili v sedanost.

Jani, še enkrat čestitke za lep lanski ekipni dosežek, saj osvojiti drugo mesto DP LRP ni enostavno. Kaj je bilo po tvojem ključnega pomena za vaš uspeh?

»Tekmovalci naše RD smo aktivni na vseh področjih ribiške dejavnosti (poribavljanje, odlovi rib, urejanje brežin, organiziranje številnih družabnih ribiških tekmovalnih), ki je kar obširna. Brez aktivnosti vseh treh ptujskih ekip tega dela ne bi uspeli opraviti noben predsednik. Pri slehernem delu smo zelo složni. Poleg marljivih sotekmovalcev imamo tudi dobrega vodjo ekipe na tekmovalnih DP, ki nam je v veliko strokovo pomoč. Bojan Božič je bil vrhunski tekmovallec in vodja tekmo-

naših fantov, o čemer smo že poročali. O njem je naš priznani ribiški delavec, Radečan Jernej Pikelj ob priložnosti dejal: »To je človek, ki bi dal svoj zadnji evro za uspešen nastop tekmovalcev, ki jih vodi!« Komentari veliko pove o Matjaževi predanosti ribičiji.

Tudi prej omenjenim tekmovalcem smo postavili podobna vprašanja kot Janezu Slugi in jih bralcem posredujemo v strnjeni obliki.

»Najraje lovim na tekoči vodi, saj sem odraščal ob reki Dravi,« je povedal Matjaž Mesarič. »Zelo uživam v lovu krapov s štek palico. Za privabljanje rib uporabljam belgijsko ali francosko hrano, katerim dodam do 90 % zemlje, brez katere ni uspešne ribičije. Moj najodmevnejši tekmovalni uspeh sega v leto 2006, ko sem na EP LRP v Modicah na Slovaškem prvi dan v sektorju A zmagal za ekipo Slovenije. Na lanskem DP smo držali stik s prvaki iz Lenarta, toda ekipa RD Pesnica - Sensas ima izjemne posameznike, kar je bilo odločilno. Želim si, da bi nam tokrat uspelo osvojiti naslov DP. V Sloveniji imamo lepo število kakovostnih tekmovalnih tras, potrebna je le bolj previdna razporeditev datumov tekmovalj na določenih trasah glede na letni čas.«

Damjan Mesarič, 27-letni Matjažev nečak, je že kot 14-letni deček uspešno nastopal v pionirskih vrstah RD Ptuj in kasneje, ob svoji polnoletnosti, že začel z nastopi v ekipnem delu A-lige DP LRP pa tudi v ligi posameznikov.

»Moj največji športni dosežek je nastop v reprezentanci Slovenije v kategoriji U-23 na ribiški olimpijadi leta 2011 v Italiji, kjer sem se uvrstil na enajsto mesto med posamezniki. Na tekmah vedno prilagam tehniko lov tistim ribam, ki številčno prevladujejo. Zanimivi so mi vsi načini, a najbolj uživam pri lovu manjših krapov in babušek v ribniku na štek palico. Sam prisegam na belgijsko hrano, kateri primešam zemljo, ki jo skrbno sejemo 'na skritem kraju',« je povedal Damjan. »Pogrešam tekmovalne trase izpred petnajstih let; reko Dravo, Krko v Kostanjevici, jezero Gajševci itn. Glede časovne razporeditve tekmovalj menim, da bi bila prva tekma v A-ligi lahko že aprila in zadnja konec oktobra. S tem ne bi bila tekmovalja

tako 'na kupu', saj moramo tekmovalci uskladiti tekmovalno dejavnost še z drugimi življenjskimi obveznostmi in potrebami,« je modro poudaril in ob tem napovedal: »Državni prvaki imajo zelo kakovostno ekipo, a vsakdo je premagljiv, tudi oni so ...«

Davor Božič je izkušen športni ribič, ki izhaja iz priznane prekmurske ribiške družine Božič iz Bakovcev. Njegov žal že pokojni dedek Janko je

zaključil pogovor: »Slovenija premore še nekaj izvrstnih tekmovalnih tras, ki bi jih bilo smiselno uvrstiti na seznam tekmovalj v LRP na DP.«

Aleks Mesarič je z 22 leti najmlajši tekmovalac in glavni adut ptujske ekipe. Osvojil je naslove državnega prvaka v kategorijah U-14, U-18, U-23, B-lige. »Kljub sektorski zmagi na SP v Sevnici je zame največji dosežek četrto mesto na svetu v kategoriji U-18 na SP v Radečah,

ki pa je po drugi strani tudi tragičen, saj sem bil od zmagovalnega odra oddaljen le za nekaj gramov ulova in medalja je splavala po vodi. Najraje lovim na štek palico na rekah, s tako imenovano »liziko« (ploščkom, op. ur.) in menim, da ni pomembna znamka hrane, pač pa njena struktura in njena priprava z dodatkom primerne zemlje. Tudi nisem navdušen, da DP organizirajo na neprimernih ribnikih, sem zagovornik tekočih voda in večjih jezer. Menim, da je ekipa RD Pesnica - Sensas že nekaj let zaslužno na prvem mestu in tudi tokrat so glavni favoriti, vendar lahko z malo športne sreče tudi naša ekipa postane državni prvak,« je povedal mladi večkratni slovenski reprezentant, ki nas je na domačem prizorišču SP v Radečah z osvojenim prvim mestom v sektorju nepopisno razveselil in dokazal, da tudi Slovenci zmoremo premagati najboljše tekmovalce sveta.

Davor Božič (desno) je z očetom Bojanom prava okrepitev ekipe podprvakov s Ptuja.

Bojan Božič je po besedah ptujskih tekmovalcev na tekmovalnih izredno preudaren in uspešen vodja ekipe, ki s svojo mirnostjo in znanjem veliko pripomore k njenemu uspehu. Temu se ne gre čuditi, saj je bil v času svojega aktivnega tekmovaljstva večkratni državni prvak v znanih starostnih kategorijah in večkratni član državnih reprezentanc. Njegov že omenjeni oče Janko je vse svoje tri sinove, Draga, Mira in Bojana, vzgojil v prave športne ribiče, ki so vsi po vrsti oblekli tekmovalni dres s slovenskim grbom in bili uspešni reprezentantje v LRP.

»To je ekipa prizadevnih športnih ribičev, ki jim zaupamo in smo nanje ponosni,« je o svojih tekmovalcih povedal predsednik RD Ptuj Stanko Žitnik. Mi pa dodajamo, da si takih RD v Sloveniji lahko samo želimo in da fantom s Ptuja iz srca privoščimo izpolnitev njihovih želja!

Besedilo in fotografije: Jože Šmejc

več desetletij zelo uspešno deloval v takratni TK RZS, ki je delovala v sklopu nekdanjih republik Jugoslavije in nas takratne reprezentante Slovenije in Jugoslavije uspešno vodil na državnih ter svetovnih prvenstvih. Jabolko ne pade daleč od drevesa in tudi Davor že peto leto uspešno nastopa v ptujski ekipi. Leta 2003 je osvojil naslov mladinskega državnega prvaka in na mladinskem SP LRP leta 2005 v Srbiji osvojil drugo mesto v sektorju ter dosegel vrsto pomembnih odličij v LRP. »Za izbiro ribje hrane se v ekipi vedno uskladimo in to nam prinaša uspešne nastope na DP. Za privabljanje krapov, babušek in ostalih vrst krapovcev pa najraje uporabljam zmleta domača semena. Državni prvaki so seveda premagljivi, naše ekipno razpoloženje pa je na zelo visoki ravni, tako da je vse mogoče,« je prepričljivo povedal 31-letni Davor, ki odločno trka na vrata reprezentance in

Jože Žlebir, nov častni član

63. seja Zbora članov RD Bistrica Domžale je bila v nedeljo, 19. marca 2017, v dvorani kulturnega doma v Šmarci pri Kamniku. Seje se je udeležilo 123 članov od skupaj 332 vabljenih članov. Med gosti so bili tudi mag. Igor Miličič, sekretar RZS, Slavko Lasnik, predsednik ZRD Ljubljana, Ivan Stele, starešina Lovske družine Domžale, in Matej Repovž, tabornik Rodu skalnih taborov Domžale.

Na seji smo obravnavali poročila posameznih služb, načrte dela za prejšnje in prihodnje leto ter finančni načrt. Zbor je soglasno sprejel pet novih oziroma noveliranih pravilnikov, imenovali pa smo tudi nove člane nadzornega odbora in disciplinskega sodišča.

Upravni odbor je na eni od predhodnih sej sprejel sklep o podelitvi priznanj najzaslužnejšim članom v prejšnjem obdobju. Tako je 36 članov prejelo zlati znak in priznanje RD Bistrica Domžale, šest članov znak RZS za ribiške zasluge, trije člani red RZS za ribiške zasluge III. stopnje, en član red RZS za ribiške zasluge II. stopnje in en član red RZS za ribiške zasluge I. stopnje. Boris Klemenc iz PO Moravče je prejel jubilejno listino za dolgoletno aktivno in neprekinjeno članstvo, 50 let.

Posebno pozornost je Zbor članov namenil predzadnji točki. S sklepom je namreč za novega častnega člana soglasno potrdil ribiškega tovariša Jožeta Žlebirja iz pododborov Pšata. Član ribiške bratovščine je postal leta 1971 in za prizadevno delo v RD prejel vse tri stopnje redov za ribiške zasluge, ki jih podeljuje RZS, in še plaketo z listino. V obrazložitvi sklepa je zapisano, da je že na začetku ribiškega staža aktivno sodeloval na elektroodlovih in tako spoznal gospodarjenje z gojitvenimi potoki

Zbor članov je za častnega člana soglasno potrdil ribiškega tovariša Jožeta Žlebirja (desno). Plaketo o častnem članstvu mu je izročil predsednik RD Martin Movern.

in lovnimi vodami. Bil je vedno poleg, ko so člani pododborov gradili prvo brunarico in ribnik Lahovče ter bil precej let tudi njen gospodar. Dva mandata je vodil PO Pšata in

Boris Klemenc (levo) iz PO Moravče je prejel jubilejno listino za dolgoletno aktivno in neprekinjeno članstvo.

bil deset let član UO RD. Vedno je zagovarjal pridnost, poštenost in doslednost, v čemer mu preostali ribiči z veseljem sledimo.

Dr. Tomaž Lavrič

● SREČANJA

Aleksander Černela, ribiški car RD Lendava

Kot uvod v letošnjo ribiško sezono sta RD Lendava in TE enota Dobrovnik v nedeljo, 2. aprila, na Bukovniškem jezeru pripravili tekmovanje za naslov ribiškega carja za letos.

Za laskavi naslov se je potegovalo kar 88 ribičev. Lepo sončno dopoldne ter idilično okolje ob Bukovniškem jezeru je bilo kot nalašč primerno za uvod v letošnjo ribiška tekmovanja RD Lendava in njenih TE. Vodja tekmovanja je bil Ladislav Nagy, pomagala pa sta mu predsednik RD Lendava Stanko Lešnjak in vodja TE Dobrovnik Atila Horvat. Ob koncu nekajurnega ribiškega tekmovanja so ribiči pospravili pribor in nestrpnost čakali razglasitev rezultatov. Ribiški car RD Lendava za leto 2017 je postal Aleksander Černela, doma iz Doline pri Lendavi, ki je ulovil 5,860 kg težkega krapa. Kot je povedal, ga ribištvo in narava veselita, saj je ribič že dolgih 34 let. Na svečani razglasitvi so novega ribiškega carja oblekli v carska oblačila, ga okronali in mu izročili ribiško žezlo, s čimer se je zavezal tudi k celoletni skrbi za naravo, zlasti za ribji življenjski cikel. Kot nagrado je prejel letno ribolovno dovolilnico, praktične nagrade v

obliki ribiške hrane, pokal in plaketo ribiškega carja.

Ob tej priložnosti so razglasili še pet najboljših ribičev s tekmovanja, ki so prejeli priznanja in praktične nagrade. Prvo mesto je zasedel Stanko Lešnjak, ki je ulovil 4,950 g rib, drugi je bil Štefan Šandor s 4,260 g rib, tretji Štefan Horvat s 4,040 g rib, četrti Jožef Markoja s 4,000 g rib in peti Tomi Varga s 3,820 g ulovljenih rib. Na tekmovanju je 22 tekmovalcev ulovilo 89,230 kg rib, od tega največ krapov in ploščičev. Tekmovanja se je udeležila tudi devetletna Nika Golnar, doma iz Mostja pri Lendavi, članica in tekmovalka RD Lendava, ki sedaj tekmuje na nivoju pomurske ribiške zveze v kategoriji U-14, kjer je v lendavski ribiški ligi osvojila prvo mesto in na pomurskem nivoju U-14 drugo. Za udeležbo na tekmovanju na Bukovniškem jezeru so ji ribiči podarili posebno nagrado.

Da je začetek ribolovne sezone 2017 na

Aleksander Černela, ribiški car RD Lendava, s svojimi »podložniki«

Bukovniškem jezeru lepo uspel, sta za se kulinarčni del ob pogostitvi potrudila kuharja Jože Jerebic, ki je pekel ulovljene krape iz Bukovniškega jezera, in Matija Pivar, ki je kupal bograč, ribiči pa so si nazdravili s pristno žlahtno vinsko kapljico iz bližnjih dobrovniških gor. Vsem tekmovalcem ter drugim ljubiteljem ribištva in narave sta se ob koncu tekmovanja zahvalila za udeležbo in jim zaželela uspešno ribiško sezono župan Občine Dobrovnik Marjan Kardinar in predsednik RD Lendava Stanko Lešnjak.

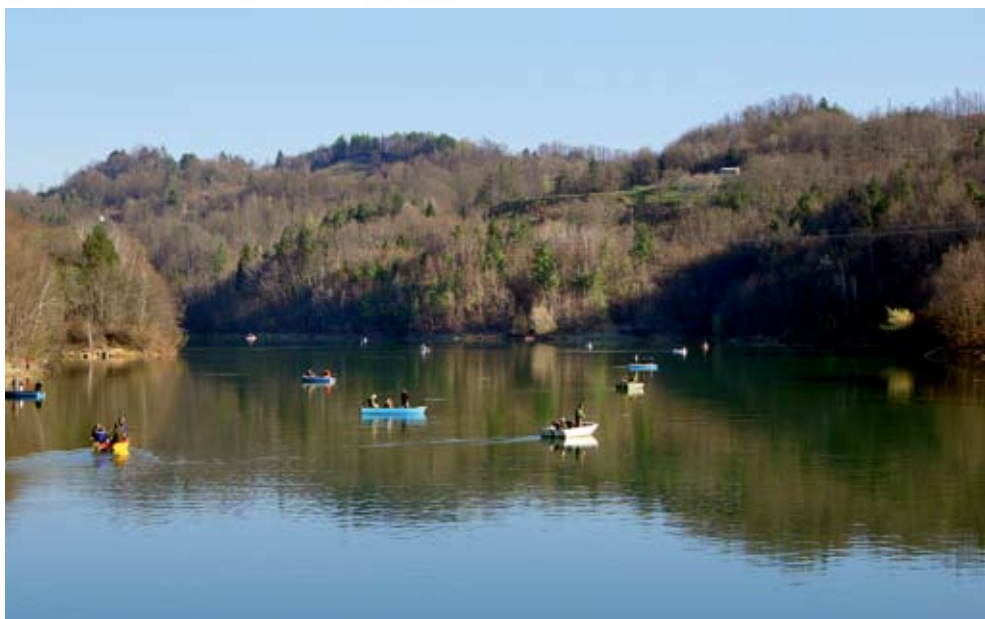
Jože Žerdin

Srečanje ljubiteljev lova postrvi

Takih ljubiteljev pa je, vsaj če je soditi po številu udeležencev letošnjega tradicionalnega lova najtežje postrvi, ki je bil v soboto, 1. aprila 2017, na jezeru Klivnik, kar veliko. Sodelovalo je namreč 141 ribičev, od tega 61 iz domače RD Bistrica, Ilirska Bistrica (v nadaljevanju RD B), 80 ribičev pa je bilo od drugod, večinoma iz primorskih krajev, nekaj iz Ljubljane, pa tudi s Hrvaške.

Prizadevni člani RD B prvoaprilsko srečanje ob odprtju salmonidne sezone prirejajo že dolgo vrsto let. Pri tem so bili v preteklosti očitno zelo uspešni, saj se veliko ribičev, s katerimi sem se pogovarjal, vrača vsako leto, in to že desetletja. Uspešno organiziranje takih srečanj je od ene naših najstarejših družin, ki bo letos praznovala 70 let obstoja, tudi upravičeno pričakovati.

Priznati moram, da na tistem koncu Slovenije nisem ravno pogosto. Pravzaprav sem vode RDB obiskal le nekajkrat in od takrat je minilo že precej let, lovil pa sem, če me spomin ne vara, enkrat samkrat, in sicer postrvi na jezeru Klivnik. Rihard Baša, pri katerem sva s kolegom kupila ribolovni dovolilnici, nama je priskrbel čoln in pester ribolovni dan se je začel. Pester zato, ker se je začel v zelo lepem dopoldnevu in na kljunaša sva oba ujela nekaj šarenk od 30 do 35 cm, ki so živahno skakale visoko iz vode in se otrešajoč z glavo poskušale osvoboditi trnkov lesene ribice. Vse so na koncu dočakale svobodo, večina z najino pomočjo, nekatere pa si jo je izborile same. Sredi najlepšega ribolova se je nenadoma stemnilo in sledila je nevihta s točo. Zatekla sva se v bližnji zaliv, se zavila v bunde, glave pa pokrila s kapucami. K sreči zrna toče niso bila prav debela, zato se je pustolovščina končala brez bušk ali še česa hujšega. Nekajminutno klestenje se je

Dobrišen del sodelujočih ribičev je lovil iz čolnov. Na tak način so lahko prelovlili večje območje jezera Klivnik. Kljub temu pa so se ves čas zadrževali bolj ali manj blizu jezera.

končalo skoraj v trenutku, nebo se je razjasnilo in prav kmalu ni bilo na njem niti oblačka več. Posijalo je sonce. Znova sva odplula na ribolov, vendar sem palico kmalu odložil ter se zleknil po čolnu in se prepustil uživanju v popolnem miru. Slišati ni bilo prav ničesar, razen petja ptic in sem in tja skoka ribe iz vode. Niti najmanjše sapice ni bilo, nad menoj pa jasno nebo. Taki trenutki so precej redki, zato sem jih in jih še vedno prav rad izkoristim, če se le ponudi priložnost.

Sredi devetdesetih (točneje 7. novembra 1995) sem bil navzoč pri vlaganju dveletnih soških postrvi v Reko. Dejanje je bilo del projekta zavarovanja te ribje vrste

pred izginotjem in je potekalo v sodelovanju Zavoda za ribištvo, RZS, RD Primorske in ribogojnice Kobarid. Tisti dan je tisoč mladice soških postrvi iz ribogojnih potokov RD Bistrica zaplavalo v svoje novo domovanje v Reki pri vasi Gornja Bitnja pri Ilirski Bistrici.

Naslednjič sva z ribiškim prijateljem Milanom na jezeru Mola preizkušala kakovosten ameriški kanu iz kevlarja, znamke Mad river canoe, in se zaradi neresnosti nekajkrat skoraj prevrnili. Vendar sva ostala suha, srečno opravila testiranje, obenem pa sva si ogledala vse lepote zaježitvenega jezera, ki leži nekaj nižje od jezera Klivnik. Ne spomnim

se povsem natančno, ali sva poskušala tudi ribiško srečo, bilo pa bi prav neverjetno, da ne bi ponudila vabe kakšni ščuki. Najbrž ulova, vsaj konkretnega, ni bilo, ker bi si ga gotovo zapomnil.

Do poldneva

Ribiči, ki so lovili tokrat – toliko let pozneje –, niso tako uživali v lenarjenju na čolnu pod vedrim nebom, kot sem jaz sredi devetdesetih. Tudi če bi hoteli, ne bi šlo, saj so ribe lepo prijemale in do poldneva so se morali za dober rezultat čim bolj potruditi. Le-ta je sicer pomemben, a po besedah večine udeležencev ne tako kot druženje in srečanje s starimi prijatelji. A ribiška

Marjan Penezič iz Logatca svoje odločitve, da bo lovil z jezu, prav gotovo ni obžaloval, saj je bila 59 cm dolga in 2,97 kg težka šarenka, ki jo je ujel prav tam, na koncu najtežja. Marjan je lovil z upiravko (meps) #3. Na srečanje prihaja redno vsako leto, predvsem zaradi druženja s starimi prijatelji. V glavnem lovi ribe z umetno muho na Unici, Krki in Soči.

Sreča se je v obliki 1,75 kg težke šarenke nasmehnila Refiku Bajramoviču iz Ljubljane. Zadovoljni ribič mi je povedal, da je prišla na upiravko #3. Če mu čas le dopušča, se dogodka udeleži, najraje pa lovi ščuke na Cerkniškem in Krmskem jezeru.

Tajnik RDB Jure Gombač je imel skozi celotno prireditev kar precej dela, zato ga z vprašanji nisem posebej moril. Pridejo pa še na vrsto.

Valter Gašperšič je, kot je sam dejal, ribič že vsaj trideset let, kar niti ne čudi, saj živi v neposredni bližini reke Reke. Povedal je, da je bila pred leti nekaj boljša za ribolov, kot je trenutno, nekoč pa so bile v njej tudi jegulje. Sicer se ukvarja s turizmom (turistična kmetija Dujčeva domačija v Škofljah), ribe pa lovi tudi v tujini.

Zlatko Polič je doma iz Fužin v Gorskem kotarju na Hrvaškem, kjer je član društva UŠR Fužine, s katerim RD B dobro sodeluje. K nam prihaja že dobrih 35 let in je vsestranski ribič in tekmovalec v lovu rib s plovcem. Veliko tudi muhari in lovi na morju.

Predsednik tekmovalne komisije RDB Boris Galekovič je bil še vse do nedavnega tudi sam tekmovalec. Tekmoval je v lovu rib s plovcem, nazadnje pa je kot član reprezentance Slovenije v LKO nastopil na svetovnem prvenstvu v Italiji leta 2014. Skupaj s pokojnim Borom Zejnuševićem (kateremu v spomin bodo letos jeseni priredili srečanje v LRP *Memorial čika Boro*) ima precej zaslug za razmah tekmovalnega ribolova v RDB in različnih ribiških srečanj.

Iztok Grlj v RD B opravlja funkcijo gospodarja. Zato sem ga še posebno natančno »zaslišal«, da bi pridobil čim več dobrih informacij za morebitni ribolov v prihodnosti. Po navadi poleg ribiških čuvajev prav gospodarji največ vedo o količini, lokacijah in velikostih rib.

je pač taka, da so vmes tudi ribe, tiste prave, pa tudi kakšna izmišljena se najde. Brez njih in drugih nekako ni mogoče.

Takoj po začetku ob 8. uri so se ribiči razporedili po celotnem, približno 3 km dolgem jezeru. Dobršen del sodelujočih je lovil iz čolnov, nekateri pa so poskušali srečo z brega. Še največ tistih, ki so lovili z brega, se je razporedilo po celotnem jezeru, nedaleč stran pa je ostajala tudi večina, ki je lovila iz čolnov. Kazalo je, kasnejši

rezultati so to potrdili, da je omenjena lokacija za tovrsten ribolov zares dobra, saj je bilo nekaj lepih ulovov, med njimi tudi največji, prav tam. Ribiči so zavzeto ponujali svoje umetne vabe postrvem v upanju, da bo tista velika prišla ravno njim. Ponudba vab je bila, kolikor sem uspel zaznati, pestra in raznolika. Lahko bi rekel, da je zajemala vse, kar je trenutno na voljo za lov pegastih plenilk. Vse od klasičnih kovinskih blestivk, kot so različne upiravke (meps) in razne zaganjavke (žlice),

do raznovrstnih voblerjev in silikonskih posnetkov vsemogočih vodnih in nevodnih organizmov. Večina ribičev je vijačila, nekaj pa jih je vihtelo muharice in so za vabo uporabljali večje ličinke ali pa potezanke. Od časa do časa se je kateremu upognila palica in iz vode se je pogonala zapeta postrv, tokrat v glavnem šarenke. Slednje ribiči RD B redno vlagajo. V jezeru je poleg njih še nekaj

potočne postrvi, ki pa jo je neprimerno težje ujeti, saj, še posebno na množičnih prireditvah, ne prijemlje prav pogosto. Take sreče je deležen kateri od ribičev le vsakih nekaj let.

Posebno radi pa ribiči v jezeru Klivnik lovijo nekega drugega plenilca, ki je, vsaj po mnenju večine, precej okusen tudi na krožniku. To je smuč, ki se je v jezeru dobro »prijel« in se dobro razvija, se uspešno razmnožuje, dosega pa tudi lepe teže. Spomnim se, da je bilo v devetdesetih letih nekaj zgodb (pa tudi

Ribiška družina Bistrica
Slova 15, p.p. 61
8250 Brezka Bistrica

70 let društvenega obdobja na območju

ŠT.	DATUM	TEKMA / SREČANJE	TEK. TRASA	KATEGORIJA	KOZIJACIJA (v €)	ORGANO
1.	1. APRIL	TEKMOVANJE NA NAJTEŽJO POSTRVI	KLIVNIK	Posamec - na rebrju jezov	20	RD BIST
2.	4. APRIL	LIGA ŽRNO PRIMORSKE	MOLA	Poslava LRP		ZRI
3.	10 - 15. JUNIJ	DRŽ. PRVENSTVO V KRAPOLOVJU	MOLA	Poslava LRP		RZ
4.	22-25. JUNIJ	REBŠKO SREČANJE	MOLA	Ekipe (2) - Poslava LRP	15 (1) - 15 (1) - 15 (1)	RD BIST
5.	22. JULIJ	MEMORIAL	MOLA	Posamec - poslava LRP	15	RD BIST
6.	13. AVUGST	MEMORIAL	MOLA	Ekipe (2) - poslava LRP	30	RD BIST
7.	27. AVUGST	LIGA ŽRNO PRIMORSKE	MOLA	Poslava LRP		ZRI
8.	24. SEPTEMBER	POKAL BISTRICE	MOLA	Ekipe (2) - Poslava LRP	45	RD BIST
9.	28. OKTOBER	POKAL ŽRNO PRIMORSKE	MOLA	Poslava LRP		ZRI
10.	16. OKTOBER	MEMORIAL OKA BORO	MOLA	Ekipe (2) - Poslava LRP	30	RD BIST TAMAR

Razpored nekaterih prireditev, ki jih RDB načrtuje za letos.

Del skupine, ki je uspešno poskrbela, da noben udeleženec ni ostal ne lačen ne žejen, sta bila člana ekipe RD B v LKO Aleš Deželak (levi) in Dušan Perkovič. Letos se jima je pridružil še Aleš Dolgan kot tretji član. Vsekakor se obeta zanimiva tekmovalna sezona, katere zaključek bo ravno na jezeru Mola pri Ilirski Bistrici.

Janez Fink (na levi) in Zlatko Kalem prihajata iz Ljubljane in sta člana RD Vevče. Zlatko prihaja bolj ali manj redno že dobrih deset let, tokrat pa je na govoril še Janeza. Z ulovom nista imela posebne sreče, kar pa jima ni niti malo pokvarilo zadovoljstva. Postrvi zelo rada lovita tudi v domačem revirju Ljubljance.

fotografij) o ulovih precej debelih smučev v jezeru pri nekem potopljenem štoru. Že leta 1993 so ujeli smuča, dolgega 76 cm in težkega 6 kg. Očitno imajo ugodne razmere za rast in razvoj, če pa se kateremu v odrasli dobi uspe vsaj nekaj let izogibati ribičevim vabam, ima vse možnosti, da doseže kapitalne velikosti.

Nekaj časa sem prebil z ribiči, ki so lovili na jezu, si privoščil še krajši sprehod po makadamski cesti ob jezeru, preostali čas do 12. ure pa sem preživel v pogovoru s organizatorji. Pod velikim šotorom na prireditvenem prostoru tik ob jezu je bilo ves čas živahno: prihajali in odhajali so ribiči in obisko-

Po 12. uri so na osrednji prireditveni prostor začeli prihajati udeleženci na tehtanje ulova. Vladala sta precejšnja gneča in zanimanje.

valci. Med njimi je bil Zlatko Polič iz Fužin na Hrvaškem. Kot mi je povedal v krajšem pogovoru, sem prihaja že 35 let oziroma od svojega petnajstega leta starosti. Zlatko je vsestranski ribič in član ribiškega društva Bajer Fužine. Tekmuje v lovu rib s plovcem, muhari in lovi na morju. Udeležuje se vseh srečanj in druženj med obema društvoma. V njegovem kraju so posebno znana jezera Bajer, Lepenica in Potkoš ter ponikalnica Ličanka. Tokrat je zaradi popoldanskih službenih obveznosti prišel zgolj na obisk.

Čeprav je imel ves čas obilo dela, sem uspel nekaj besed spregovoriti z gospodarjem RD B Iztokom Grljem. Pogovarjala sva se predvsem o temah s področja njegovega dela. Največ časa sva namenila Klivniku, v ka-

terem od ribjih vrst prevladujejo postrvi in smuč, od ciprinidov pa je v njem veliko klenov. Poleg šarenk so v jezeru še potočne postrvi, ki se v njem zdrtijo, vendar je njihovo število zanemarljivo. Potočnica je, kot sem že omenil, bolj redko na trnku, a če se ujame, je to praviloma precej velik, nekajkilogramski primerek.

V Reko vlagajo samo mladice soške postrvi (oz. marmorato, kot jo imenujejo), letos pa bodo skladno z novim RGN vlagali oplojene ikre neposredno v gojitvene potoke in Reko. V preteklosti vlaganje večjih postrvi ni bilo najbolj uspešno, ker se odrasle ribe niso uspelo povsem prilagoditi okolju, v katerega so jih vložili. Ribe pridobivajo iz lastne, v potoku Bistrica v Ilirski Bistrici prosto živeče matične jate. Reka Reka za

Borut Vodopivec - Cukki prihaja na pomladno srečanje na Klivnik praktično skoraj od začetka. Pred leti je kot lastnik ribiške trgovine Cukki v Ljubljani tudi sam prirejal dobro obiskana ribiška srečanja, trenutno pa se bolj ukvarja z nepremičninami (Nep-tun nepremičnine). »Pol ekipe Cukki (poleg Boruta še Matej, Jože in Pavel, op. a.) je danes ujelo ribe, pol pa ne, tako da je uspeh pravzaprav polovičen,« se je pošalil in dodal, da počasi uvajajo v ribičijo tudi vnuke. V tamkajšnje kraje ga privablja lepota narave, druženje in dober ribolov. Sodeluje tudi na drugih ribiških srečanjih, predvsem v okolici Ljubljane, če mu le čas to dopušča. Organizatorji so mi prišepnili, da Borut vedno prispeva tudi k nagradam za najboljše.

ribolov ni najlažja, saj je bolj kot ne težko dostopna. Ponekod je zato zelo težko ali celo nemogoče muhariti.

Poleg soške postrvi je v reki številčno precej zastopana še ščuka, katere primerki dosegajo zavirljive velikosti. Loviti jih je dovoljeno z vijačenjem, medtem ko je za salmonide zapovedano zgolj muharjenje z muharico.

Jezero Mola je revir, v katerem pretežno lovijo krape po sistemu *ujemi in spusti* in leži nekaj nižje kot Klivnik. Za sodoben način krapolova je urejenih deset ribolovnih mest, letos pa bo tam zaključna tekma državnega prvenstva v LKO. Iztok je dejal, da krapji sicer niso posebno veliki, od 5 do 15 kg je povprečje, jih je pa zato veliko in vsak ribič, ki bo poskusil, se bo prav gotovo

ki trenutno opravlja funkcijo predsednika tekmovalne komisije v RD B, je pa tudi član tekmovalne podkomisije LKO pri RZS. Kot tekmovalac je zastopal našo državo na svetovnem prvenstvu v LKO v Italiji leta 2014. Leta 2015 pa se je kot član tehnične podpore vodstva RZS udeležil svetovnega prvenstva v Španiji. Za zdajšnje stanje na področju tekmovalnega ribolova v RD

ris se je začel pripravljati na zaključni del prireditve. Ribiči so vse od 12. ure prihajali in prinašali ulov, potem pa se okrepčali z okusnim golažem in osvežilno pijačo, za kar sta poskrbela člana tekmovalne ekipe RD B v LKO Dušan Perkovič in Aleš Deželak. Poleg njih so v tem delu sodelovali še Nedeljko Vidovič, Rado Jurač, Aleš Dolgan in glavni kuhar Robert Čermelj. Za vse naštete

70. obletnice nastanka RD B, z osrednjo slavnostno prireditvijo v začetku junija. Vsem, posebno pa najboljšim, je čestital za dosežene rezultate na letošnjem srečanju – lovu najtežje postrvi na jezeru Klivnik.

Zaključni del prireditve je zajemal razglasitev najboljših v kategorijah mladinci in člani. Med mladinci je bila najboljša **Hana Omerčič** (1.490 g), drugo mesto je

Od letošnjega marca RD Bistrica vodi Zlatko Svenšek. Pred tem je bil dolga leta član UO ter opravljal naloge čuvaja in vodje čuvajske službe. Nekdaj je več muharil, zadnja leta pa se bolj posveča krapolovu. Na srečanju je aktivno sodeloval v ribolovu, pri čemer mu je družbo delala hčerka Žana. »Danes noben od naju ni ujel nič, navadno pa je Žana boljša,« je povedal med drugim.

dobro nalovil. Poleg krapov je mogoče uspešno loviti plenilke, kot sta ščuka in smuč. Zaradi ugodnih razmer in nekajletni zaščiti (obvezno *ujemi in spusti*) ščuke v jezeru dosegajo trofejne vrednosti. Kaj več o revirjih in drugih zanimivostih, povezanih z RD B, bom napisal v eni prihodnjih števil.

RD B ima bogato športno ribolovno tradicijo, o čemer pričata stalna ekipa v lovu rib s plovcem in ekipa v lovu krapov z obtežilnikom ter več športnoribolovnih prireditev. Nekatere od njih imajo, kot opisana, bogato in dolgoletno tradicijo. V preteklosti je bil član ene od ekip tudi moj naslednji sogovornik Boris Galekovič,

B ima kar precej zaslug, saj je med tistimi, ki so pred desetletji začeli med drugim tudi z opisano prireditvijo ter srečanjem za največjega krapa in sodelovanjem v lovu rib s plovcem v raznih ligah, kot so liga ZRD Primorske, liga Tamar (Hrvaška, Italija, Slovenija) in podobne. Tokrat je bil skupaj z Darkom Zanoškarjem zadolžen za tehtanje in podelitev priznanj najboljšim. Veseli ga predvsem veliko mladih, ki se radi udeležujejo ribiških srečanj. Ribič je že od malega in ribolov mu pomeni predvsem zdravilo proti stresu.

Čas je tako kot po navadi ob prijetnem in zanimivem klepetu hitro mineval in Bo-

Na koncu sta sledili razglasitev rezultatov in podelitev medalj, pokalov in praktičnih nagrad najboljšim ter skupno fotografiranje. Stojijo (z leve) Darko Zanoškar, Zlatko Svenšek, Bogdan Hren, Marjan Penezič, Refik Bajramović in Boris Galekovič. Klečijo (z leve) Matic Bursy, Hana Omerčič, Andrej Brumen in Nezin Handanovič. V ospredju kleči Nejc, s štirimi leti najmlajši udeleženelec in vnuk drugouvrščenega Bogdana Hrena.

sicer ne vem, katera zvrst ribolova jim je najbližja, so pa krparji znani po dobri kuhi. Na večdnevni pa tudi večtedenskih ribolovih in bivanju pod šotorom jim drugega, kot da čim bolje poskrbijo sami zase, niti ne preostane. Vaja pa dela mojstra, to vemo vsi.

Zaključek

Pred razglasitvijo rezultatov in podelitvijo pokalov in medalj ter praktičnih nagrad najboljšim je prisotne nagovoril novi predsednik RD B Zlatko Svenšek. Vsem se je zahvalil za obisk in jih povabil na naslednje srečanje prihodnjega 1. aprila in na številne druge prireditve, ki jih družina načrtuje v letošnjem jubilejnem letu in bodo potekale v znamenju

zasedel **Matic Bursy** (950 g), tretji pa je bil **Andrej Frumen** (920 g). Med člani je bil najuspešnejši **Marjan Penezič** (2.970 g), sledil je **Bogdan Hren** (1.970 g) na drugem mestu, tretji pa je bil **Refik Bajramović** (1.750 g). Podelili so še nagrado za najlažjo postrv, ki jo je za 290 g težko šarenko dobil **Nezin Handanovič**. Vsem najboljšim čestitamo tudi po tej poti. Čestitke si zaslužijo tudi prizadevni člani RD B, ki so znova potrdili sloves vzornega organizatorja tovrstnih prireditev. To dokazuje tudi veliko sodelujočih, ki se na jezero Klivnik pri Ilirski Bistrici z zadovoljstvom vračajo iz leta v leto.

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

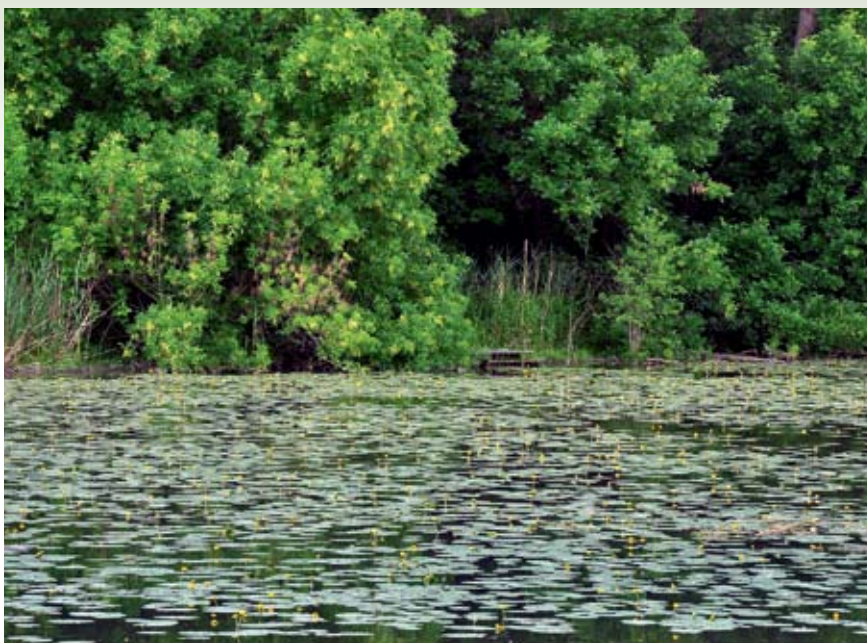
Čudoviti ribolov linjev

Le kateri ribič ne pozna teh čudovitih rib zeleno-zlatih odtenkov z rdečimi očmi? Kdor se resno loti lova nanje, lahko kmalu postane prijetno zasvojen.

Sto domorodno ribjo vrsto se je skoraj vsak izmed nas spoznal v otroštvu, ko je beličaril na bližnjem ribniku. Žal se je populacija linjev v zadnjih desetletjih zelo zmanjšala. Zaradi okoljskih sprememb, različnih plenilskih ali tujerodnih ribjih vrst linji izginjajo iz vodotokov naše mladosti. Na srečo ga v nekaterih revirjih še lahko ulovimo. Tam so te talne ribe z drobnimi rdečimi očmi navadno velike in krepke, saj se pasejo na krmiščih, ki jih ribiči namenjamo krapom. Z nekaj premisleka in novodobnim načinom ribolova jih bomo še vedno lahko ujeli veliko. V nadaljevanju pišem, kako.

Mnogi ribiči menijo, da so linji izbirčne ribe, čemur ne morem pritruditi. Radi si privoščijo majhne črvičke, ličinke žuželk, črve, deževnike, zrna sladke koruze, bojlije in še kaj. V dolgoletni ribiški karieri sem spoznal, da odsotnost linjev med dolgotrajnejšim talnim ribolovom pomeni le, da rib preprosto ni v bližini. Ko linji ne prijemljejo (in smo hkrati prepričani, da jih je v revirju kar nekaj), moramo zamenjati ribolovno mesto. Navadno se radi zadržujemo na takih s stoječo ali zelo počasi tekočo vodo, kjer je veliko podvodnega rastlinja, ki jim nudi zavetje in bogato pogrnjeno mizo, ki jo linji zelo cenijo. Največje primerke bomo ujeli v opuščenih gramoznicah, kjer se bohotita blatnik, klasasti rmanec in drugo rastlinje, živijo pa tudi v manjših ribnikih, mrtvicah in mirnejših predelih rek.

Linji se radi prehranjujejo na zelo zamuljenem in blatnem dnu. Njihovo prisotnost in prehranjevanje izdajajo drobni mehurčki na gladini. Slednje bomo opazili zlasti zgodaj zjutraj in pozno zvečer, ko so najbolj aktivni. Pogosto jih lahko s prižgano naglavno lučko opazujemo tudi ponoči, ko prihajajo na pašo v plitveje dele ali pa z mehkim gobčki rijejo po blatnem dnu. V revirjih, ki so s podvodnim rastlinjem skoraj popolnoma zaraščeni, bomo za ribolov iskali mesta, kjer je dno čisto. Če najdemo prostor s trdim dnom, katerega površina meri vsaj nekaj kvadratnih decimetrov, smo »na konju«. Takšne čistine pogosto ustvarijo kar linji sami. To so mesta,

Značilna voda, kjer prebivajo linji, je mirna, zaraščena z rastlinjem in bogata s hranilnimi snovmi.

kjer je veliko hrane in linji redno zahajajo tja. Za uspešen ribolov moramo poskrbeti, da je naša vaba prav tam. Pri iskanju primernih mest za ribolov nam bosta lahko prišla prav sonar in vodotesna kamera ali fotoaparati. Spregledati ne smemo niti predelov, ki jih zakrivajo veje obvodnega grmovja in dreves. Zlasti v vročih in sončnih dneh se linji radi skrivajo v senci. Splošno pravilo veleva, da jih lovimo čim bližje rastlinju, najsi bo podvodno ali obvodno.

Ob vetrovnih dneh linji ne zaplavajo v zavetje, kot bi pričakovali, temveč kljubujejo vremenski neprijetnosti. V jeseni je lahko ravno obratno, razloga za takšno zanimivo spremembo v obnašanju pa še ne poznam.

Ob pravem času na pravem mestu

Najboljši čas za ribolov linjev je spomladi, zgodaj poleti in jeseni. Glede

Čudovit linj iz Cerknškega jezera

na to, da je varstvena doba linjev od 1. maja do 30. junija, moramo temu primerno prilagoditi tudi naš ribolovni načrt. Po mojih izkušnjah je linj ena izmed rib, ki jo je pozimi najtežje ujeti, zato predlagam, da ga (vsaj začasno) izključimo iz zimskega seznama. Sam najbolj cenim zgodnji spomladanski ribolov. Takrat se linji stalno prehranjujejo in so tudi najtežji.

Najboljši čas za ribolov je tik pred sončnim vzhodom in po njem. Vsak ri-

Tanka pletena vrstica, trnek v velikosti od #10 do 12, majhen bojli in peleti v mrežici iz PVA-materiala so ena od zmagovalnih taktik za ribolov največjih in najbolj prebrisanih linjev.

Odličen način za privabljanje in ribolov linjev je s pomočjo ploščatega krmilnika.

Spomladanski ali zgodnji poletni meseci so za ribolov linjev najprimernejši.

bolov nam bo ponudil nove preizkušnje in zanimive doživljaje, a največ prijemov bomo skoraj zagotovo doživeli v tisti slabi uri okoli sončnega vzhoda. Zeleno-zlati lepotci so sicer precej aktivni tudi okoli sončnega zahoda in ponoči.

Kako loviti linje

Pri ribolovu linjev je največji izziv, kako se lotiti ribolova, da bomo ujeli prav njih. Tam, kjer živijo, so navadno

tudi množice rdečeok, rdečeperk in ploščičev. Naštete ribje vrste so pri hranjenju hitreje od linja, za katerega se zdi, da vse počne počasi in s premislekom. Ribolova nanje se lahko lotimo na tri različne načine. Prvi je, da vabo vržemo na mesto, kjer vidimo mehurčke, ki se dvigajo z dna. Tam, kjer je to dovoljeno, ga lovimo ponoči in tako zmanjšamo možnost prijema belic. Tretji in morda najprimernejši način ribolova linjev je, da svojo vabo prilagodimo tako, da tej ribi kar najbolj ustreza (in hkrati čim manj drugim ribjim vrstam). Deževniki so boljši od kompostnikov, kostnih črvov ali drugih podobnih mesnatih dobrot. Toda

Mikaven pogled na krepkega linja in lepo rdečeperko. Ribi živita v istem okolju in se pogosto tudi prehranjujeta skupaj.

njih se še vedno rade lotijo manjše rdečeperke ali rdečeoke. Sam si pomagam z zmesjo kruha, moke in vanilijevega sladkorja (dobra je tudi polenta z dodano vanilijo in medom), najboljša rešitev pa so peleti ali bojliji. Linji jih obožujejo, čeprav jih ne napadejo kar takoj. Da se jih lotijo, potrebujejo nekoliko več časa.

Peleti

Dobrote iz te skupine sodijo med osnovne vabe za novodobni ribolov linjev. So enostavni za krmljenje ribolovnega mesta, kalorični in linji jih obožujejo. Pri ribolovu s peleti najraje uporabljam palice feeder z zelo občutljivim vrhom. Tisti, ki vam takšen način ribolova ni najbolj všeč, lahko lovite z nekoliko prilagojenimi palicami za ribolov krapov. V navadni ali ploščati (v že objavljenih prispevkih tudi metodični krmilnik, op. ur.) krmilnik vsujem razmočene ali aromatizirane pelete s premerom

od 2 do 12 mm (lahko uporabimo tudi PVA-vrečko), lovim pa z večjimi peleti, velikosti od 11 do 20 mm. Namestim jih na las, podobno kot bojlije. Pogosto lovim z različno obarvanimi vabami, kar poveča verjetnost prijema. Od okusov najraje uporabljam običajne pelete »halibut« ali pa rdečkasto obarvane (*angl.* Redfish).

Menim, da je najboljši čas za ribolov s peleti, ko je voda srednje topla do zelo topla. Iz izkušenj lahko povem, da bodo linji te odlične vabe razgrabili tudi v mrzli vodi, le lačni morajo biti. V zadnjem času so za ribolov linjev priljubljeni tudi mehki peleti, ki jih lahko nabodemo na trnek ali pa jih namestimo na las kot bojlije.

Bojliji

Načeloma lovimo linje z bojliji, ko menimo, da ne bodo izbirčni, kar pa se zgodi, ko jim primanjkuje naravne hrane, ki je sicer za linje prva izbira. Z uporabo bojlijev se bomo predvsem izognili neželenim prijemom manjših rib. Presenečeni boste, kako velike linje lahko ulovite z njimi. Glede na izkušnje lahko zatrdim, da so veliko kapitalnih linjev ujeli z bojliji ribiči,

ki so se posebej specializirali za lov linjev, ali drugi med ribolovom krapov. Nekateri menijo, da so bojliji preveč posebni za ribolov linjev, ki radi poberejo različne vrste vab. Dejstvo je, da boste z njimi v povprečju ujeli večje linje kot z deževniki, črvi ali drugimi naravnimi vabami. Srednje velik linj, ki v dolžino meri okoli 35 cm, z lahkoto vsesa bojli, premera od 16 do 20 mm. Sam priporočam bojlije s premerom od 8 do 16 mm, ki so neposredno pod trnkom. Če jih boste kombinirali z zdrobljenimi ali s peleti v PVA-vrečki, vam bo ulov le stežka ušel. Če so med lovom linja belice še vedno preveč napadalne in motijo ribičevo osredotočenost, zamenjam bojli z večjim ali podaljšam las, na katerega je pritrjena vaba.

Številni ribiči, ki lovijo z bojliji, uporabljajo sadne arome, denimo jagodno. Ne brez razloga, saj je linj sladkosneda riba. Sam prisegam na boljše s pikantno aromo. Odlično sem lovil s pikantnimi slivovimi, premera 12 mm, ki v vodo hitro oddajajo aromatične snovi.

Večina ribičev upošteva splošno prepričanje in linje lovi neposredno na dnu. Včasih ga lahko ujamemo

PVA-vrečke, napolnjene z omamnimi dobrotami, nam ne bodo v pomoč le pri ribolovu krapov. Okusno in hranljivo vsebino cenijo tudi linji.

Deževniki, celi ali njihove polovičke, so še vedno ena od najboljših vab za ribolov linjev.

tudi nekoliko nad njim, če lovimo z lebdečimi bojliji ali manjšim snežakom. Tudi sam sem na tak način ujel kar nekaj linjev, kar dokazuje, da radi vzamejo vabo malo nad dnom ali v višjih vodnih plasteh.

Kako pripraviti navezo

Ko lovim linje z bojliji, najraje uporabljam le svinčeno utež. V kombinaciji s koruzo, peleti ali pasto posežem tudi po navadnem ali metodičnem krmilniku. Obvezno moramo uporabljati fin pribor, ki vključuje majhne trnke (od 8 do 16), tanjši laks ali pleteno vrstico. Umetne vabe v obliki kostnih črvov iz plastične mase, pritrjene na las in zelo kratko navezo (od 5 do 10 cm), so sijajna kombinacija, ko lovimo z metodičnim krmilnikom. Takšne umetne vabe lahko s pridom uporabljamo tudi skupaj s klasičnim krmilnikom.

Takšna kombinacija bojlija z lebdečo kroglico oziroma snežak (*angl.* Snowman) je navadno za linja prevelik zalogaj.

Vabe, ki lebdiyo nekaj centimetrov nad dnom, linjev prav nič ne motijo.

Pri krmljenju velja pravilo *manj je več*. Ribe želimo ohraniti oziroma privabiti na prostor, kjer lovimo, a pri tem porabiti manj krmila kot pri ribolovu krapov ali belic. Na mestu,

kjer smo se namenili loviti dlje, skrbno nakrmimo dvakrat na dan. Sam najraje uporabljam zmes pikantnega krmila, razrezanih črvov, peletov in konopljinih semen. Takšna mešanica bo ribe na nakrmljenem mestu zadržala dlje, nam pa povečala možnosti za prijem in ulov.

Dobra stara šola

Številni ribiški zanesenjaki najraje lovijo linje z opremo in na način, kot so jih lovili nekoč. Pri tem uporabljajo palice match, angleške plovce in koruzo, deževnike ali kostne črve (ponekod je priljubljena tudi različno začinjena polenta). Takšen ribolov je zelo zabaven, lahko pa je tudi zelo učinkovit. Še posebno to velja za razmere, ko so linji pogosto na meji med odprto vodo in s podvodnim rastlinjem poraščenimi predeli revirja. Tam, kjer je linjev veliko, je primeren tudi takšen, za odtenek bolj staromodni način ribolova. Linji se pogosto radi igrajo z vabo, preden jo zaužijejo. Za prebrisane lepotce je plovčkarjenje kot naročeno. Utrujanje velikega linja z lahkim in finim priborom je nekaj posebnega. Večji ali celo kapitalni primerki so odlični borci, ribič pa mora pokazati veliko znanja in spretnosti, posebno takrat, ko je nevarnost, da bi riba pobegnila v zavetje podvodnega rastlinja. Prav zaradi precejšnje borbenosti linjev vam priporočam, da pri beličarjenju uporabljate nekoliko debelejši laks, in sicer od 0,16 do 0,20 mm. Njihov ribolov bo s takšno opremo slikovito doživetje, ki nas lahko popelje v minule otroške dni. Če se bo ribič znal spopasti tudi z vprašanjem, kako izločiti prijeme drugih pogostejših ribjih vrst, je recept za veselje kot na dlani. Dober prijem vam želim in veliko lepih linjev!

Radek Filip

Prevedel: Peter Grafenhofer

Tega lepotca sem uspel prelisčiti v največji vročini. Linji prijemljejo tudi takrat.

Družba

Dobro se spomnim – bil je maj in vode so se ravno prav unesle. Potegnila je topla sapa, ki je valovila zorečo travo. Migljaje so muhe v rojih plesale nad vodo. Ob večerih so kolobarčki na gladini spominjali na prve kaplje pred dežjem. Bil je čas, ko se človeku zasidra v misli ribolov in niti nekaj zaporednih potešitev ne prinese miru, ampak traja vse do poletne pripeke in vročine, ko se ribolov za nekaj časa umakne v ozadje in čaka na svoj jesenski finale.

Bil je delavnik ob treh popoldan. Že to, da smo šli loviti med tednom, veliko pove o tistih časih in o nas, ki smo bili še vsi po službah. Videti je bilo v sencu dreves zapeljane avtomobile in od koles povoženo travo in nas, ki motovili smo okoli. Na sinjem obzorju daleč zadaj so se belili zasneženi vrhovi gora. Bili smo del čudeža, ki ga nismo dojeli; kakor človek, ki se zaveda, kaj je imel, šele takrat, ko to izgubi.

Videl sem, kako Andrej od napora napihnjenega obraza poskakuje na eni nogi, ko oblači hlačne škornje in se mu noga zatika. »Si se spet zredil?« ga vprašam, on pa me pogleda in omahne na pokrov avtomobila. Dela teatralni obraz in se huduje, kakor bi šlo zares, pa dobro ve, da je vse skupaj samo igra. Igra veselja, da smo spet skupaj in nič kaj po moško ne bi izpadlo, če bi bili preveč sluzasto prijazni med sabo. Andrej je bil takrat poln sebe in nas, ki smo ga držali pokonci. Drug drugemu smo ustvarjali videz in pomen, pa tega nismo vedeli. Kje smo zdaj? Raztepeni in ločeni prek novih znancev iščemo svoj obraz. Potem nas je preletel vojaški helikopter in gledali smo ga osuplo in zgroženo, kako si nekdo upa »frčati« okoli na naše stroške. Dragec je že v celoti napravljen opazoval Andrejca. Pravzaprav je bil on vedno prvi in človek bi pomislil, da tako hiti samo zato, da se lahko postavlja. »Te grize zob časa? Hehehehe.« Andrej stiska zobe in zariplega obraza vleče, dokler noga končno ne smukne. Sope. Postavi se pokonci. Zdaj stoji z eno nogo v hlačnih škornjih, z drugo pa v nogavicah. »Poslušaj, ti, križanec med haskijem in zablodelo sovo. Bi rad, da te ugriznem, kot te je Rolf? Očitno bi ti bilo všeč, saj si navajen.« Dragec vodeno gleda. Zaradi njegovega psa ga že vsak zafrkava. Trpi in to je očitno, ampak molči. Nazadnje nekajkrat sonožno poskoči, kot bi bil navijač na nogometni tekmi. Kdor ne skače, ni Slovenec ... Oprema se mu

končno uleže. »Dober prijem,« pravi in pljusne v vodo, kakor bi bežal.

Rolf je namreč Dragčev pes – no, vsaj bil je. Enkrat so psu popustili živci in ga je zelo oklal. Ko se je Dragec vrnil z urgence, je tulil, da ga bo dal ubiti, pa mu je žena rekla, da je to čisto normalno, če se dva psa ne ujameta. Kasneje se je psu svečano odrekel. Bila sta zadovoljna oba, posebno pes, »nasrkala« pa je Dragčeva žena, ki od takrat skrbi za psa. Kaj hočemo, dobrota je sirota – bila in bo.

Andrej se muči z drugo hlačnico. Verjamem, da tiho preklinja, ampak ga ne slišim. Gol do pasu oblačim srečno srajco. V njej sem leta devetnajsto petinosemdesetega ujel metrsko ščuko. Od takrat je srajca posvečena. Ravno tako so posvečene hlače in klobuk, čeprav je najmlajši. Prejšnjega mi je napravil Tone na polhariji. Tone, Tone – nesrečna duša. Bilo mu je žal, ampak meni še bolj. Pa saj, če sem iskren, en klobuk gor ali dol, ampak če sem iskren še bolj, pozabil nisem. Jesenska megla se je zavlekla med naju. Beseda ne steče več. Oba veva zakaj, ampak tu enostavno ne najdem izhoda. Novi klobuk ni slab. Čisto novega mi je podaril Ivek. Kupil ga je v Avstriji. Zdaj sem ga unesel. Sprva sem ga svaljal, močil – hodil sem po njem, samo da ne bi bil tako prekleto nov. Nove stvari niso moj stil, zato pač nisem opravljen po zadnji modi kakor lepotci, ki me nabuhli v najnovejših oblačilih spominjajo na reklamo za gume Michelin. No ja, vsak ima svoj stil.

Odprem škatlo z muhami in razmišljam. Ferdo je že napravljen. Pride bližje in mi gleda čez ramo. »Na kaj bomo lovili?« vpraša. »Na glisto, kakor po navadi,« pravim in mu pred nosom z glasnim pokom zaprem škatlo. »Hvala za prijaznost,« reče in privzdigne svoj širokokrajni usnjeni klobuk. »Beži, beži loviti. Ribam je dolgčas,« pravim. Potem odmahedra.

Na rojstnem dnevu sem mu pel: »Povej, kaj misliš, pa boš lažje spal. Povej, kaj misliš, pa boš lažje sra ...« Vsako

priložnost obrne sebi v prid. Samo šnoflja naokoli. Ne spomnim se njegovega nasveta. V osnovni šoli je bil med najslabšimi, potem je šlo bolje. Šolski sistem je narejen za punčke. Fantom je včasih dolgčas. Guljenje je pač čisto nekaj drugega od sposobnosti dojemanja. Spričevalo se praviloma ne moti, le da velikokrat bolj kaže na disciplino in delavnost kakor na znanje.

Zdaj je visok državni uradnik. Vozi 'bemflna' in otroke šola v Ameriki. Slab zgled daje. Kakor da naše šole niso primerne za prvorazredne državljane. V starem sistemu bi ga zaradi tega vrgli iz partije. Ampak zdaj je demokracija. Če si dovolj visoko, lahko govniš kjerkoli in kadarkoli, če pa si nizko, vse tisto govno kasiraš na glavo. Ampak po njegovi zaslugi sem zadnjič dobil lepo ribiško karto. Bog z njim, mislim. Dober ribič je.

Andrej šari po prtlačniku. Oh, ko bi že enkrat pospravil ta svoj prtlačnik – ni čudno, da zmeraj nekaj išče. Izzreba telovnik. Preden ga natakne na široka ramena, se zvija kakor kača.

Potem stojiva ob reki. Ne moreva odtrgati pogleda od nje. Reka pod nogami tiho polzi. Zlati pesek odseva v soncu. Mogočna vrba v vetru kuštra pramene upognjenih vej. Čudno, samo sto metrov višje, koder stojiva, je popolno zatišje.

Prek širokega polja gledava daleč čez bližnje hribe, kjer se belijo vrhovi Kamniških Alp. Danes se daleč vidi. »Kaj takega svet ne premore,« pravi Andrej. »Glej, ura je malo čez tri. Ljudje vrvijo iz služb. Veliko jih še dela in večina ne bo nikoli videla tega, kar gledava midva.« »Res je,« pravim. »Včasih gledam ribiške reportaže na tujih TV-programih. Beračija,« odmahnem z roko.

Potem greva vsak na svoj konec. Korak usmerim daleč v polje in ravno sekam okljuje, ki jih dela reka. Visoko dvignjenih rok bredem čez vodo. Čisto na koncu pod velikim hrastom navežem malega kočijaža. ▶

Natrem ga z mastjo in plava, da je veselje. Vrvica neslišno drsi v zraku in kot dih lahko pada na gladino. Oči prilèpim na muho. Popoln mir. Le daleč zadaj slišim brnenje kosilnice. Tu je drugi svet. Pravzaprav tretji. Prvega sem zapustil zgoraj, ko sem zavil z glavne ceste. Drugi svet je bil svet pričakovanja in zdaj je tretji svet. To je svet življenja po moji meri. Muha zarazi. Popravim. Zasveti se prvi lipanski trehuh. Počasi kakor huda ura se, sprevernjen na hrbet, dviguje. Potem zagradi. Pravzaprav nežno vdihne. Zategnem in že bezlja. Palica v roki poskakuje kakor star fičo na makadamu. Popuščam, vlečem. Potegne v resasto podvodno travo. Čakam in kmalu se sam od sebe prerine ven. Potem skoči in otresa. Lep skok. Lipani imajo stil. Očaran sem. Nekaj več od navadne lovske strasti je v meni, da prav prvinsko, s vsemi čutili hkrati do podrobnosti dojemam ta čudež narave. Čofne nazaj in potegne po toku navzgor. Spet ga krotim. Potem obrne. Plava mi naravnost med noge. Vlečem hitro, kolikor zmorem. Zacepetam in obrne se stran. Spet mi krivi palico. Potem se upeha. Vlečem ga k sebi. Kaže zlato rumeni bok. Perjanica kovinsko odseva. Malo počepnem, palico krivim daleč za hrbtno, da bi ga zajel v dlan, ki je veliko premajhna, zato se v hipu premislim in s prsti drsim po predvrvi, primem muho. Nemo odpira gobček in me prestrašeno gleda. Kratak sunek nazaj po zavoju trnka in prost je. Počasi, kakor da ne verjame, odplava. Prižgem cigareto in piham v muho. Potem ponovno zamahnem. Čutim, kakor da sem to prekrasno naravo spravil vase. Njen neločljivi del sem. To mi godi, ko gledam, kako kočijaž spet posmehljivo radostno pljuje s tokom. Debelo lovim. Zrak je zasičen z ribiško srečo. Počutim se božansko. Prehitevam življenje. Rinem po reki navzgor. Izza ovinka opazim ribiča. Spet zapnem lepega lipana, ki se sveti v soncu. Ribič zgoraj kakor splašena raca zleti iz vode. Nervozno hlača proti meni in hrupno pristane svojih trideset metrov višje. Vrvico spušča. Rad bi ga vljudno pozdravil, pa ne morem. Michelin. Splezam na breg, sekam rečno okljuko in spet najdem svoj mir. Lovim kakor prej. Spuščam mimo obrežnega rastlinja. Tam se dvigujejo največji lipani. V mislih se klanjam kočijažu. Ugotavljam, da Janez veže najboljše muhe. Še sreča, da ga poznam. Sonce hiti proti zatonu, ko me kočijaž pusti na cedilu. Potem menjam brez uspeha. Pririnem skoraj do Malusove loke. Voda je nizka. Najdem ozko in dolgo

useko v rečnem koritu, kakor kanal, kjer je voda globoka. V njej leži manjša vrba, ki jo je nedavno priplavil tok. Še zelena je in pri njenem štoru opazim senco velikana. Pravzaprav sem najprej opazil hrbtno plavut. Riba je v senci. Otrpnem in gledam. Oko se mi privadi in riba dobiva barvo. Velik rep brezbržno niha pod vodo. Potem se udobno namestim in pripravim na dolgotrajno prepričevanje. Vsake toliko časa menjam muho. Ne zmeni se. Nazadnje se spomnim Lucijana in njegovih zvijačnih nasvetov. Človek je več dajal, kakor pa sprejemal in jaz sem ponosen, da sem pomemben delček ribiškega znanja povzel po njem. »Če ne gre drugače,« je rad rekel, »potem med zobmi dobro zgrizi veliko črno vrbnico in jo potegni pod vodo.« Poskusim enkrat, poskusim večkrat, naposled pokaže čisto majčkeno, zadržano ponosno in plemenito zanimanje. Ne hlastne za vabo. Ne, ne. Aristokracija. Potem ostro zaniha. Srce mi poskoči. Očitno ga zanima kar precej. Še mu ponujam in on je čedalje bolj nervozen. Končno hlastne. Čutim težo. Vrvica švigne proti toku. Takoj izleti iz vode. Potem plosko pade in voda brizga. Divjá brez smisla. Res sem ga presenetil. Skače in pada. Končno se zbere in jo mahne v vrbo. Tam sem brez moči. Vrvica gluho popusti. »Na, pa smo tam,« rečem na glas. Čutim, da sem dosegel vrh dneva. »Čez petdeset je imel,« slišim zadaj. Med borbo je Andrej priplul s tokom. Gleda in se nekam zviška smeje. »Lahko bi se malo premaknil,« pravi. »Kako?« ga ne razumem. »Ja kako,« reče. »Najprej ena noga, potem pa še druga. Korak po korak, stran od vrbe. Mar ne?« Zdaj razumem. Nerodno mi je. »Tudi pomislil nisem,« priznam. »Tu ni kaj misliti,« zagodrnja. »Pa tak ribič,« razočarano dostavi.

Potem loviva skupaj. Samozadostnega, kakor sem, me Andrej prav nič ne moti. Mečeva in klepetava. Andrej orje po dnu, jaz pa vztrajam pri suhi muhi. Dobro loviva. Andrej ujame lepo potočnico. Izpusti jo. Saj nismo Italijani, mar ne? Smo Slovenci, ki pohlepno srkamo lepote naše krajine. Smo Slovenci, ki čutimo dovolj moči, da kaj izpustimo ali pa opustimo. Mogoče pozabimo. Se splača. Splača se, pa četudi zgolj zaradi dobrega občutka.

Mrak se zgosti. Prilezemo do avtomobilov. Ferdo in Dragec imata nabrekla telovnika. Dragec iz hladilne torbe potegne steklenico belega vina, ki se v hipu orosi. Odčepi. Potem ponudi kozarce na pečlju. Nazdravimo. Mrzko, vlažno opremo

zamenjajo udobna in suha oblačila. Noge počivajo v svežih nogavicah, ko udobno sedimo v globokih zložljivih stoli in vsak svoje sreče reglamo kakor stare babe.

Mesečina lije po polju in beli makadamsko pot. V ozadju stojijo obrisi drevja in še bolj zadaj se temno bočijo okoliški hribi. Zvezde pojejo srebrno pesem. Neslišno košatega repa lisjak vesla skozi mrak. Ježevka se ukvarja z otroki. Zraven nekaj hrusta. Kdo ve, kaj?

V koloni odpeljemo v vas, v gostilno. Junačimo se ob pijači. Kdor najmanj pazi na zdravje, je cenjen, ker si upa. Z Andrejem se skoraj stepeva, ko kuhava ribjo juho. Trdim, da je treba iz mesa pobrati vse koščice in vso kožo, on pa trdi nasprotno. »Pravega žmohta ni,« sika. Na koncu vsak malo popusti. On dela po svoje, jaz pa za juho ne prevzamem odgovornosti. Rusi pravijo: grdih žensk ni, se pa zgodi, da je premalo vodke. Verjetno je z našo juho enako. Vse pojemo.

Taka je bila moja ribiška družčina še v starih časih in v začetku prehoda na nove. Po naravi smo si bili tako različni, da ne morem verjeti, ampak družila nas je strast. Strast do ribolova in neko globoko zaveznitvo, ki je izviralo še iz starih časov družbene ureditve skromnih želja in velikih ciljev. Obnašali smo se kakor člani tajne lože in pričekali smo se zato, da ne bi izpadli osladni. Marsikdo zdaj že ribari na onem svetu in jaz se potikam ob vodi sam. Po našem razhodu v kapitalizem si nisem iskal nove družbe. Do takrat sem si nabral dovolj lepih spominov za vse življenje. Ob nedeljah hodim na Žale. Saj veste, rože je treba zalivati in zemljo rahljati in takrat mi v mislih zažari kakšen star obraz – tak, kakršnega sem bil vaje in sem ga imel rad, pa sem spet srečen. A ko odprem oči, sem spet sam. Bolijo me izgube, a še bolj me bolijo ljudje, ki divjajo skozi življenje, kakor da bo trajalo večno in ne najdejo časa, da bi zdaj, ne jutri, pokazali delček prijaznosti in si vzeli čas za nasmeh. Ni se spremenila družbena ureditev, saj je način ostal enak, spremenili smo se mi. Skupni cilji, skupno veselje in skupna žalost so bili pot moje sreče, ki je ne najdem več. Trpim od izobilja, saj mi brbončice ugodja niso pregorele, a nočne straže v obrambi premoženja so izgubile smisel. Spet dobro spim, pa vseeno: o kako pusta in prazna sta reka in ribičija brez pravih prijateljev ...

Tone Škrbec

IZ KUHARSKE BELEŽNICE GOJKA ŠKORIČA

Rižota iz prekajene postrvi in rillette iz prekajene postrvi

Sezona špargljev je na višku, zato vam bomo v nadaljevanju predstavili rižoto iz prekajenih postrvi s šparglji, poleg tega pa še rillette iz prekajene postrvi.

Rižota iz prekajene postrvi in špargljev

Za štiri osebe potrebujemo:

- 40 dag filejev prekajene postrvi
- 30 dag riža za rižoto
- pol kilograma svežih zelenih špargljev
- zelenjavno osnovo – po potrebi
- 10 dag čebule
- tri stroke česna
- 10 dag masla
- 1 dl oljčnega olja
- 1 dl belega suhega vina
- žličko medu
- sir parmezan
- sol
- poper

Šparglje očistimo. Zgornje mehke dele rastline uporabimo za rižoto, spodnje olesenele dele pa skuhamo za osnovo, s katero bomo zalivali rižoto. V posodo damo pol masla in pol oljčnega olja. Ko je že razgreto, dodamo na drobno nasekljano čebulo ter jo dušimo. Dodamo na dolžino 2 cm narezane zgornje, mehke dele špargljev, sesekljan česen in dušimo. Dodamo žličko medu in zalijemo z zelenjavno osnovo ali osnovo iz kuhanih spodnjih delov špargljev. Ko se tekočina pokuha, dodamo riž ter vse skupaj dušimo. Prilijemo z zelenjavno osnovo in polovico navedene količine vina. Nadaljujemo z dušenjem in ves čas mešamo.

Prekajeni postrvi odstranimo kožo in kosti, jo narežemo na kockice ter dodamo v rižoto. Nadaljujemo z dušenjem in ves čas pazljivo mešamo ter po potrebi dolivamo zelenjavno osnovo. Ko je rižota kuhana (ne smemo je razkuhati, riž mora biti *al dente*, kar pomeni »na zob«), jo odmaknemo z ognja.

Preostanek vina in nariban parmezan zmešamo in vmešamo v rižoto. Preden jo postrežemo, vanjo vmešamo še preostanek masla. Po želji solimo in popoprano.

Pri jedi priporočamo belo suho vino, sauvignon, zelen ali pinelo.

Rižota iz prekajene postrvi in špargljev

Rillette iz prekajene postrvi

Za štiri osebe potrebujemo:

- 40 dag filejev prekajene postrvi
- 2 dl kisle smetane
- 6 dag drobnjaka
- 15 dag krompirja za čips
- sok polovice limone
- olje za cvrenje
- sol
- poper

Prekajeni postrvi odstranimo kožo in kosti in jo na grobo sesekljamo. Dodamo kislo smetano, sesekljan drobnjak in limonin sok ter popoprano. Vse skupaj dobro zmešamo in damo v hladilnik.

Krompir narežemo na tanke lističe in ga ocvremo v razgretem olju, da dobimo čips. Ocvrtega damo na papir, ga posolimo in pustimo, da se ohladi, nakar ga zdrobimo. Iz mase rillette naredimo žličnike in jih povaljamo v zdrobljenem čipsu. Postrežemo kot odlično predjed skupaj s solato (radič, zelena solata ali mešana solata).

Pri jedi priporočamo belo suho vino, nežen sauvignon.

Borut Jerše

Rillette iz prekajene postrvi (foto: G. Škorič)

